יודען, בעדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

היינט 12 זייטען (טאבעלע פון די מלוכה-לאטעריע 10—11 זייט) פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 290 | Łódź, Niedziela, 15 grudnia 1935 | דרייצעהנטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג י״ט כסלו תרצ״ו | № 290

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.
אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

ראט פון דער פעלקער-ליגע
וועט דעם 18. דעצעמבער בעטראכטען די פאריזער פארשלאגען

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

דאס ווייס-בוך, וואס איז היינט פערעפענטליכט געווארען מיט׳ן טעקסט פון די דעפעשען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען קיין רוים און אדיס-אבעבא דינסטאג אין אווענד נאכ׳ן פעסטשטעלען די פאריזער פארשלאגען, בעווייזען, אז דער בריטישער קאבינעט, נישט קוקענדיג אויף די שוועריגקייטען, וואס זענען אין משך פון מאנטאג און דינסטאג ענטשטאנען, האט זיך נאך ערנסט גערעכענט מיט דער מעגליכקייט צו פערווירקליכען די פאריזער פארשלאגען, מינדעסטענס מיט דער מעגליכקייט זיי איבערצוגעבען דעם קאמיטעט פון 5. עס איז איצט קלאר, אז אינצווישען האט זיך די לאגע געענדערט, ווייל דאר־נערשטאג האט שוין די ענגלישע רעגירונג שוין נישט געפאדערט איבערצוגעבען דעם ענין דעם קאמיטעט פון 5 נאר מסכים געווען צו בעשטימען א זיצונג פון ראט פון די פעלקער-ליגע אויף דעם 18 דעצעמבער, אויף וועלכער די פאריזער פארשלאגען וועלען דיסקוטירט ווערען. עס איז א גרויסער ספק, צי דער ראט פון דער ליגע וועט מסכים זיין אויף די פארשלאגען. אין א געוויסער מאר האט דער ענגלישער און פראנצויזישער רעגירונג שווער נעמאכט די לאגע דער אביסינישער קעניג מיט זיין געשיקטען ענטפער. אין לאנדאן בעהאלט מען נישט די ענטוישונג צוליב דער טאקטיק פון נעגוס. מען וואלט דארט געוועהן צופרידען, ווען ער זאל די פארשלאגען נישט אפווארפען. ווייל דאס וואלט ערלויבט צו מא־בילויזירען אין זשענעווע אנהענגער פאר די פאר־שלאגען, אבער אויף דעם אופן ווי דער נעגוס האט דעם ענין אוועקגעשטעלט ווערט ענגלאנדס ראלע שווער.

מוסאליני׳ס „אויסבעסערונגען״ צו די פאריזער פארשלאגען.

פאריז, 14 (ספ. טעל.)

דער רוימישער קארעספאנדענט פון „עקסצעל־סיאר״ אינפארמירט, אז מוסאליני וועט סארן אננעה־מען דעם פאריזער פראיעקט ארויסרוקען פון זיין זייט בעווארענישען, וואס וועזען ארויס פאלגענדען מאנגעל פון פראיעקט: 1) דער פראיעקט זעהט נישט פאר דאס איבערגעבען איטאליען דאס גאנצע טערי־טאריום, וואס איז פארנומען געווארען אויף צפון פון טייך לאקאזע צוזאמען מיט אקסום, און זעהט אויך נישט פאר דאס אפטרעטען א קארידאר, וואס זאל פעראייניגען עריטרעא מיט סאמאלי, 2) דאס טעריטאריום; וואס ווערט אנערקענט איטאליען אין אגאדען, נעהמט נישט ארום די גאנצע פראווינץ, 3) דער סיסטעם פון דאפעלטער קאנטראל איבער דער קאלאניזאציע סטרעפע, וואס ווערט איבערגעגעבען איטאליען ענטהאלט א סך אונגליכקייטען.

קאנפערענץ צווישען היטלערן און ענגלישען אמבאסאדאר

בערלין, 14 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער אמבאסאדאר פיפס האט היינט בעזוכט דעם קאנצלער היטלער און אפגעהאלטען מיט איהם א לענגער געשפרעך. עס זענען ארומ־גערעדט געווארען א רייה פראגען, דערונטער די בעציהונגען פון דייטשלאנד צו איהרע שכנים, די פראגע פון לופט-אפמאך, בעוואפנונגען און אז.וו.

בערלין, 14 (ספ. טעל.)

א חוץ א קורצען אפיציעלען קאמוניקאט וועגען וויזיט פון אמבאסאדאר פיפס ביים קאנצלער היטלער האט מען דער דייטשער פרעסע נישט געגעבען קיין שום אינפארמאציעס וועגען געשפרעך. די צייטונגען האבען געבראכט דעם אפיציעלען קאמוניקאט אונ־טער קעפלעך „פולער צוטרוי״.

אינפארמירטע קרייזען גיבען צו, אז אין דער פראגע פון בעוואפנונגען, וואלט דייטשלאנד געוועזען גענייגט אויסצושליסען געוויסע מינים וואפען. דאס צווייטע פראבלעם, וואס איז בערירט געווארען אין געשפרעך איז געווען די פראגע פון א לופט-אפ־מאך צווישען די לאקארנא מלוכות. די פראגע איז שוין מעהר רעאל ווייל דייטשלאנד האט שוין איינ־גע מאל אויסגעדריקט איהר גרייטקייט צו שליסען אזא אפמאך.

די אנוועזענהייט פון מיניסטער נויראט אויף דער אודיענץ, האט איהר צוגעגעבען א וויכטיגע בעדייטונג.

אביסיניען פאדערט צוזאמענצורופען א זיצונג פון דער פעלקער ליגע

פאריז, 14 (ספ. טעל.)

האוואס איז מודיע פון גענף, אז דער גענעראל־סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע האט בעקומען א נאטע פון דער אביסינישער רעגירונג. אין דער נאטע דערמאנט דער נעגוס, אז אביסיניען איז געפאלען א קרבן פון אן׳אומגערעכטען אנפאל, וועלכער איז איינשטימיג פערורטיילט געווארען דורך דער פעל־קער-ליגע. די אביסינישע רעגירונג ווארפט נישט ענדגילטיג אפ די שלום פארשלאגען, זי פערלאנגט אבער תיכף צו רופען א זיצונג פון דער פעלקער-לי־גע, כדי צו בעטראכטען די פארשלאגען און זיך ארויסצוזאגען, צי זיי זענען אין הסכם מיט די פרינ־ציפען פון דער פעלקער-ליגע בנוגע דער טעריטאריא־לער און פאליטישער גאנצקייט פון א מלוכה, וואס איז א מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע.

דער סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע האט תיכף מודיע געווען וועגען דער אביסינישער נאטע דעם איצטיגען פארזיצער פון דער פעלקער-ליגע בע־נעש.

פארשלאג פון דעפ. זאמערשטיין
צו רעדוצירען דאס דירה-געלד אין גרעסערע וואוינונגען

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

דעפ. זאמערשטיין האט אריינגעטראגען דעם סיים-מארשאלעק א פארשלאג צו מאכען בילינגער דירה געלד אין די גרעסערע קראמען, פאבריק - אונטער־נעמונגען און וואוינונגען פון דאקטוירים, דענטיס־טען און אדוואקאטען.

בנוגע די לעצטע וויזיט אן דער פארשלאג-געבער, אז אויב אפילו איינער פון זיי פערנעמט א זעקס-צי־מערדיגע דירה (און 6 צימערדיגע דירות איז ס׳דירה געלד נישט בילינגער געווארען), מוז מען מינדעסטענס צוויי צימערן פעררעכענען אלס ארבייטס־פלאץ. מיינט ד״ר זאמערשטיין, אז דירות פון דאקטוירים, אדוואקאטען און אינזשיניערען זאלען האבען בילינגער דירה-געלד, אויב זיי בעשטעהען פון 6 און מעהר צימערן.

צפון כינע זאל פעראייניגט ווערען מיט מאנדזשוקא אונטער איין קייזער

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

ווי מען מעלדעט פון פעקין, איז די שאפונג פון א פאליטישען ראט אונטער׳ן פארזיץ פון גע־נעראל סונג-טשע-יואן פאר די צוויי פראווינצען האפעי און טשאהאר וועט דורך די כינעזער בע־טראכט אלס ערפאלג פון דער נאנקינער רעגירונג.

פערהאן א סברה, אז שפעטער וועט אפילו פאר קומען א פעראייניגונג פון גאנץ צפון-כינע מיט מאנדזשוקא אונטער דעם סצעפטער פון קעניג קאנג-טעה.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבער מאן, הייסגעליבטער פאטער, איידעם, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ״ע פנחס שמואל ב״ר אברהם יעקב ז״ל דימענט

(הויז-בעזיצער) געבוירען אין לאוויטש, איז עלטער פון 42 יאהר

די לוי׳ קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 15 דעצעמבער 1935, 12 בייטאג פון טרויער-הויז זגערזשער 28, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

טאג-טעגליך
פון סאנקציעס צו ליקווידאציע

נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער אויפרעגונג, וואס די פאריזער פארשלאגען האבען ארויסגערופען אין דער גאנצער וועלט, און אויך נישט אויף דער אפאזיציע ביי זיך אינדערהיים, האבען די רעגירונגען פון ענגלאנד און פראנקרייך דאך בעשלאסען צו פארסירען זייערע פארשלאגען וועגען ליקווידירען דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט און פאר יעדען פרייז מאכען א סוף מיט דער אוואנטורע אין אפריקא.

פערשטעהט זיך, אז עס זאגט זיך נאר אזוי, פאר יעדען פרייז, ווייל דעם פרייז פון דער ליקווי־דאציע וועט נישט צאהלען קיין אנדערער נאר דאס בעפאלענע אביסיניען און צוליב דעם איז אויך פערשטענדליך די אויפרעגונג וואס הערשט אין דער וועלט געגען ענגלאנד. עס איז בכלל נאך נישט קלאר, וואס עס האט בעוואויגען די ענגלישע רעגי־רונג, וועלכע האט נאך מיט א פאר טאג צוריק גע־טריבען מיט אלע כוחות צו בעשליסען נאפט-סאנק־ציעס צו ענדערען מיט א מאל דעם פראנט. עס קען דאך נישט זיין די מורא פאר דעם כלומרשטען אנגריף פון דעם איטאליענישען לופט-פלאט אויף דעם בריטישען פלאט אין פאל ווען די נאפט־סאנקציעס זאלען בעשלאסען ווערען. גיכער פאר אלץ האנדעלט זיך דא מסתמא אין דעם ווילען אנ־צוהויבען ווי אמגיכסטען אונטערהאנדלונגען מיט׳ן ברוינעם דייטשלאנד. די ענגלישע מלוכה-מענער גייט עס שטארק דערין צו קומען צו א הסכם מיט׳ן דריי־טען רייך און דער בעוואפענונגס-פראגע. און אזוי ווי היטלער האט שוין בשעתו ערקלערט, אז ווע־גען דער פראגע וועט מען ערשט רעדען נאכדעם, ווי עס וועט ליקווידירט ווערען דער איטאליעניש־אביסינישער קאנפליקט, האט זיך די ענגלישע רע־גירונג אונטערגענומען ווי אמגיכסטען דאס דאזיגען קאנפליקט צו ליקווידירען, און מעג עס זיין אפילו אויפ׳ן חשבון פון אביסיניען.

אז דאס איז אזוי, בעווייזט אמבולטסטען דער וויזיט פון ענגלישען אמבאסאדאר אין בערלין ביי היטלער׳ן. אין לאנדאן האלט מען זעהט אויס, אז אביסיניען איז שוין „ליקווידירט״ און מען קען שוין דעריבער אנהויבען צו רעדען מיט היטלער׳ן. מען געהט שליסען פרישע אפמאכען מיט׳ן נאצי־רעזשים. מען האט שוין, זעהט אויס פערגעסען אין לאנדאן, אז דייטשלאנד האט א טראדיציע, דאס אפמאכען, ווען זיי שטערען, זענען זיי נישט מעהר ווי „שטיקלעך פאפיר״. די דאזיגע טראדיציע ווערט אין נאצי-דייטשלאנד הייליג אפגעהיטען.

ש.

אונזער ווארט
דער לייכטסטער וועג

דער ענין שחיטה איז אין פוילען לעצטענס געווארען זעהר פאפולער. פון אלע זייטען ווערט גע־פיהרט א העפטיגע אטאקע געגען דער יודישער שחיטה און עס ווערען דערביי אנגעווענדעט כל׳ער ליי ארגומענטען וואס דארפען בעווייזען, דעם כלו־מרשט׳ן „אונמענשליכען״ און „בארבארישען״ אופן פון שחט׳ן בהמות לויט׳ן יודישען דין.

האבען אבער די פערשידענע צער-בעל-החיים׳ ניקעס אנגעטראפען אין דעם פאל אויף א האַרטער נוס. זייערע ארגומענטען וועגען דעם אונהומאניטא־רען אופן פון דער יודישער שחיטה ווערט אקעגענ־געשטעלט א גאנצער ארסענאל פון מיינונגען פון די גרעסטע געלעהרטע אויף דעם געביט, וואס זאגען פונקט דעם היפוך, נעמליך זיי שטעלען פעסט, אז די יודישע שחיטה איז דער שמערצלאזעסטער אופן פון שחט׳ן בכלל.

אדורכגעפאלען מיט׳ן „הומאניטארען״ ארגו־מענט, האבען זיך די שונאים פון דער יודישער שחיטה גענומען צום עקאנאמישען מאמענט. זיי בע־מיהען זיך אויפצווייזען, אז צוליב דער יודישער שחיטה מוז די קריסטליכע בעפעלקערונג צאהלען טייערער פאר פלייש. מען פרובט זיך אלזא צו נעה־מען די פעסטונג פון אן׳אנדערען פונקט. מען דער־צעהלט זיך בבא-מעשיות וועגען די געוואלדיגע פערמעגענס, וואס יודען מאכען מיט דער שחיטה און אויב מען ווערט שוין טאקע נתעשר, פארוואס זאל דערפון נישט געניסען דער שטייער-אמט.

האט טאקע דאס פינאנץ - מיניסטעריום פונאנ׳ דערגעשיקט א צירקולאר צו אלע שטייער-אמטען לויט וועלכען אלע יודישע שחט-הייזער, וואס ווע־רען אנגעפיהרט דורך די יודישע קהלות, מוזען אויס קויפען פאטענטען און צאהלען אומזאץ-שטייער.

דערביי ווערט געמאכט אן׳אונטערשיד צווי־שען דער יודישער שחיטה, וואס ווערט אויסגע־פיהרט אין די אלגעמיינע שטעטישע שחט-הייזער וואס זענען פריי פון צאהלען אומזאץ-שטייער, און די שחט-הייזער, וואס ווערען דירעקט אויסגעהאלטען פון די קהלות, וואס מוזען דעם שטייער יא בע־צאהלען.

עס איז איבריג אנצווייזען, אז די דאזיגע פער־ארדענונג ריהרט אן דעם פינאנציעלען יסוד פון א רייה יודישע קהלות, וואס דישחיטה איז זייער איינציגער קוואל פון הכנסה און מען מוז מודה זיין אז פון די אלע אנגריפען, וואס קומען פון די שונאים פון דער יודישער שחיטה, איז דער לעצטער שריט פון פינאנץ-מיניסטעריום דער אממייסטען פיהל־באַרער. ווייל הגם אין דער דאזיגער פעראָרדענונג איז נישט אנגעריהרט געווארען דער רעליגיעזער מאמענט פון ענין, וועט אבער אונדירעקט דערפון ליידען די יודישע בעפעלקערונג, וואס איהרע רע־ליגיעזע נויטען זענען צום טייל געדעקט געווארען פון די הכנסות פון דער שחיטה.

פ.

כוליגאנישער איבערפאל אין יודישען טעאטער אין דאנציג

נאצישע הפקר־יונגען מערדערלער צעשלאגען יודישע טעאטער־בעזוכער און געשטאכען א בילעטער — פאליציי געקומען... צו שפעט

דאנציג, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

א באנדע פון 15 נאציס האט זיך אריינגעריסען אין זאַרטע־זאל פון יודישען טעאטער און זיך געוואַרפען אויף די יודישע בעזוכער און זיי מערדערליך צעשלאגען. א בילעטער, וואס האט געפרובט צו שטעלען א ווידערשטאנד, איז פון נאצישע הפקר־יונגען צעשטאכען געוואָרען.

באך דעם „שטיקעל ארבייט“ זענען די אויסוואורפען אנטלאפען. די דאנציגער פאליציי איז, ווי תמיד אין אזעלכע פאלען — געקומען 5 מינוט צו שפעט.

דעלעגאציע פון רבנים ביים וויצע בילדונגס־מיניסטער

וואַרשא, 14. (טעל. פון אונזער קארעספ.)

פרייטאג איז א דעלעגאציע פון רבנים אויפגענומען געוואָרען פון וויצע בילדונגס־מיניסטער כילינסקי. די דעלעגאציע האט ארומגערעדט מיט'ן מיניסטער א רייהע אקטועלע פראגען, ווי שחיטה, סטודענטען א. אז. וו. די דעלעגאציע האט געשילדערט די טרויעריגע לאגע פון די יודען אין די קליינע שטעטלעך.

דעלעגאציע פון פויליש־פאלעסטינישע האנדעלס־קאמער גיט איבער דער פרוי פון מלוכה־פרעזידענט 100 קאסטענס יפו'ער אראנזשעס פאר ארימע און קראנקע קינדער אין פוילען

וואַרשא 14 (יט"א טעלעפאניש)

א דעלעגאציע פון דער פויליש־פאלעסטינישער האנדעלס־קאמער איז די פערזאנען פון פרעזעס לעוויטע און ריכטער פרידע איז אויפגענומען געוואָרען פון דער פרוי פון מלוכה־פרעזידענט מאריא מאשטשיצקא. די דעלעגאציע האט איבערגעגעבען 100 קאסטענס יפו'ער אראנזשען פאר ארימע און קראנקע קינדער אין פוילען. די מתנה איז צוגעשיקט געוואָרען פון דעם אראנזשען־קאאפעראטיוו „פרדס“ אין ארץ־ישראל.

ארעסטירט דעם ראבינער פון פראנקפורט אם אדער נאך א רעדע אויף א יודישער פערזאמלונג

בערלין, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ראבינער פון פראנקפורט אם אדער, ד"ר מייבוים איז ארעסטירט געוואָרען פון דער פאליציי.

דער ארעסט איז פארגעקומען נאך א רעדע, וואס ד"ר מייבוים האט געהאלטען אויף א יודישער פערזאמלונג.

דער ראבינער ד"ר מייבוים איז אן אנגעזעהענע פערזענליכקייט פון די דייטשע יודען.

יוד. פילאנטראפ שענקט 2 מיליאן דאלאר א אמעריק. אוניווערזיטעט

ניו־יארק (יט"א) דער יודישער אינדוסטריעלער און פילאנטראפ לואיס באמבערגער, מיטגליד פון אמעריקאנער קאנגרעס, האט געשפענדעט פאר דער האַרוואַרד־אוניווערזיטעט א סומע פון 2 מיליאן דאלאר אויף גרינדען א הויכע שול פאר אדמיניסטראטיווע וויסענשאפטען. דער צוועק פון דער הויכשול זאל זיין די פארשונג און ענטוויקלונג פון דער רעגירונגס־קונסט און אלע דערמיט פערבונדענע קענטענישען און וויסענשאפטען.

אייער באגאזש ווערט אפגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין ארץ־ישראל
דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6
ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערן 129-25 און 247-75

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.
זונטאג און חגאות — פון 9—1

איבערציהונגען ארץ־ישראל און עקספעדיציעס נאך
אין געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט
שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען
„POLSKI LLOYD“ Sp. Akc.
oddział w Łodzi Kilińskiego 45
tel. 213 20, 209-72, 106-45
פערטרעטונג:
Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעמאכט די אלטעסטע
היטען
אויף נייע היטען צו
3.50
„TOLA“
23 Zawadzka 23

דער ערשטקלאסיגער הערען־שניידער־אטעליער
א. ח. קוטשינסקי
נארוטאוויטשא 13 אויפ'ן הויף 1־טער שטאק
מאכט בעקאנט די ג' קונדשאפט דאס צום נייעם ווינטער־סעזאן ווערען אנגענומען אלערליי בעשטעלונגען פון אייגענע און אנפארטרויטע סחורות ווי אויך פעלצען לויט די נייעסטע מאדע־זשורנאלען. מעסיגע פרייזן, רעעלע בעהאנדלונג
מיט אכטונג
Mistrz Krawiecki Męski
A. Ch. Kuczyński
Narutowicza 13, tel. 247-90
w podwórzu poprzeczna oficyna I-sze p.

אלע קרעדיטארען פון ה'
מאקס רוסאק
פולנאצנא 10
ווערען געבעטען צו פארשטענדיגען זיך טעלעפאניש נומר 217-18 אין אייגענעם אינטערעס זאפארט
א גרופע בעלי־חובות
פון מ. רוסאק.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81
טעלעפאן 100-57.
נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוונט

Dr. Justman
וואוינט יעצט
8 NAWROT 8
telef. 138-99

Dr H. SZUMACHER
Choroby skórne i weneryczne
przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej
ul. Piotrkowska 56
tel. 148-62.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 138-92
נעהמט אן פון 10—2 און פון 5—7

„תומכי־אורחים“
פאמארסקא 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאס אין פאראיינס־קאנצעלאריע אמטירט
אנ'אדוואקאט
יעדען מאנטאג און מיטוואך פון 7 ביז 8.30 אוונט און ערטיילט
יורידישע עצות
פאר מיטגלידער, שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאר אונפארמעגליכע — נענצליך אומזיסט.
א מינימאלען אפצאהל ווערט גענומען פאר דורכפיהרען פראצעסען.
די פערוואלטונג.

Dr. med. FELDMAN
אקושעריע און פרויען - קראנקהייטען
נעהמט אן פון 11—1
אויף זגערזשער 24.
פריוואט־וואוינונג פראנט 1טער שטאק,
KILINSKIEGO 113, tel. 155-77

Dr. med.
Władysław SZPIRO
CHIRURG
4-6 popoł.
Sienkiewicza 34, tel. 222-10.

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
9 פאלודניאווא 9
טעלעפאן 183-17.
פאר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 4-8
פילסודסקיעגא 15,
טעל. 206 75 פראנט, 2. שטאק.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האט בעגונען די אויפנאהמען.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
צום ווינטער־סעזאן, א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען!
אז שעהנע דרוק - ארבייט
הייבט דעם אימפולס פון געשעפט.
און דעריבער איילט צו בעשטעלען אייערע דרוק־ארבייט אין דער בעוואוסטער שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8 פראנט
טעל 255-09
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, צירקולארען, עטיקעטען, חתונה־קארטען, קאנפעקציע־טיט
ביליג — רעיעל — יוסטיש
אכטונג, שניידער־מייסטער!
בעזיגט אויף לאגער מאס־ביכער!

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ־ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

דער פאמיליע מענדעלזאן און דער פאמיליע ברוישטיין צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער זוהן, ברודער און שוואגער
ב"ע
יצחק (איטשעל)
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד
פאמיליע וויינשרייב.

מיין שווערגעטראפענעם קאלעגע און פריינד
ה' אלימלך קעסטענבערג
צוליב'ן טויט פון זיין אונפארגעסליכע
נ"ע שיינדל מירעל ראדזינער
דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
פריינד חיים פעפער.

קול ששון וקול שמחה
בשורה טובה
אזוי ווי א קליינער טייל פון די לאדזשער מחותנים קלעהרען און נישט בעשלאסען ביי וועלכען רב צו שטעלען חופה קדושין וואו ס'איז שענערע אימערצן ווערט זיי דערמאנט אז די הויפטזאך איז צו שטעלען חופה קדושין און די גאנצע האכציים וואו ס'ברענגט פיל גליק און גיט מזל און שפאס פיל פרייד אין א געוויסע און שעהנע סאלע דאס איז נאר ביי הרב מורה הוראה חיים וועלטפרייד, גדאנסקא 10.

Dr. med.
Leon Fomillier
9. [illegible]

1936
ווער עס וויל איינפיהרען האנדעלס־ביכער, דארף זיך פריהער פערזענדיגען מיט דעם בעוואוסטען בוכפיהרונגס־ביורא פון
ס. בראווערמאן
פיעטריקאווער 17, טעל. 242-27
אינפארמאציעס אומזיסט.
[illegible] 3—6 נאכמיטאג.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישע פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

געזעץ-פּראָיעקט וועגען אַמנעסטיע
וועט דינסטאָג בעטראַכט ווערען אין סיים

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאָניש)

די פרייטאָגדיגע סיים־זיצונג האָט געדויערט נישט לאַנג. עס זענען בעטראַכט געוואָרען די פראַגען וועגען צוגאָב־קרעדיטען צום בודזשעט, קאָנטראָל איבער די מלוכה־פינאַנסען, אַמנעסטיע אאַ"וו.

קרעדיטען פאָדערט די רעגירונג פאַר 2 בודזשעט־יאָהרען, איינשליסענדיג דאָס לויפענדע. וועלכעס ענדיגט זיך דעם 1 אַפּריל 1936.

פאַר די דאָזיגע 2 יאָהר האָט מען שוין איבערבעשריטען די הוצאוֹת מיט קנאַפּע 3 צענדליג מיליאָן.

ווי עס האָט געמאָלדען דער דעפּ. האָלינסקי, רעפערענט פון די צוגאָב־קרעדיטען, פערלאַנגט די רעגירונג נאָך 15 מיליאָן זל. ווייל ס'איבריגע וועט זי דעקען פון אָפּשפּאָרונגען אויף אַנדערע פּאָזיציעס.

אין דער דיסקוסיע נעמט אַ וואָרט נאָר איין רעדנער (דעפּ. דעמביצקי). דער סיים, אַלס אַזעלכער אינטערעסירט זיך וועניג מיט דעם, וואָס די רעגירונג האָט געשפּאָרט, כדי צו דעקען די בודזשעט־איבערשרייטונגען. ס'ווערט בלויז אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז אין פאָרשטעהענדיגען פּערטעל־יאָהר פון לויפענדיגען בודזשעט קענען שוין נישט געמאַכט ווערען קיין שום נייע בודזשעט־איבערשרייטונגען און אויב מען וועט יאָ מאַכען, וועט עס דער סיים נישט בעמען צו קענטעניש, און הייסען די רעגירונג שמידען אַנדערע פּאָזיציעס.

דאַן קומען אויפ'ן טאָג - אָרדנונג אַ רייה געזעצען וועגען האַנדעלס־בעציהונגען מיט פערשידענע לענדער — זיי ווערען אָנגענומען. די נייע געזעצען ווערען אויטאָמאַטיש איבערגעשיקט אין קאָמיסיעס.

ס'ווערען דאַן אויסגעוועהלט נייע 3 קאָמיסיעס: פאַר בילדונגס־ענינים, אין וועלכער עס איז אויך אַריין דעפּ. הרב רובינשטיין, אַ רעגולאַמין־קאָמיסיע און אַ יורידישע קאָמיסיע, אין וועלכער עס איז אויך אַריין דעפּ. זאָמערשטיין.

די 3 קאָמיסיעס זענען געוועהלט געוואָרען בלויז אויף איין קאַדענץ.

דערנאָך האָט מען בעטראַכט דעם רעגירונגס־פּראָיעקט וועגען אַמנעסטיע. דער מאַרשאַלעק שלאָגט פאָר, אַז מען זאָל איבערשיקן דעם פּראָיעקט אין דער נייגעוועהלטער יורידישער קאָמיסיע.

דער מאַרשאַלעק שליסט די זיצונג מיט דער מעלדונג, אַז דינסטאָג וועט פאָרקומען אַ צווייטע זיצונג, וועלכע וועט שוין האָבען אַ בעריכט פון דער יורידישער קאָמיסיע וועגען דער אַמנעסטיע.

אַזוי אַרום קומט אויס, אַז דינסטאָג וועלען מיר שוין ענדגילטיג וויסען, ווי ס'וועט אויסזעהן דאָס געזעץ וועגען אַמנעסטיע.

יורידישע קאָמיסיע ביים סיים בעטראַכט דעם אַמנעסטיע פּראָיעקט

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאָניש)

היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער יורידישער קאָמיסיע, אויף וועלכער עס איז בעטראַכט געוואָרען דער אַמנעסטיע־פּראָיעקט. מצד דעם יוסטיץ־מיניסטעריום, האָט זיך אין דער דעבאַטע בעטייליגט דער פּראָקוראָר מילער, וועלכער האָט רעפערירט דעם געזעץ־פּראָיעקט. די דעפּוטאַטען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אויסברייטערען די אַמנעסטיע. עס זענען אין דעם זין אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ רייה פאָרשלאַגען, למשל, אַז די אַמנעסטיע זאָל אויך זיין חל אויף פערזאָנען, וואָס האָבען אויסגעשריבען טשעקען אָהן דעקונג פאַר בעליידיגען אין דרוק א. אז. וו.

מיט אַ לענגערער רעדע איז אויך אַרויסגעטרעטען דעפּ. זאָמערשטיין, וועלכער האָט פאָרגעלעגט, אַז די אַמנעסטיע זאָל אויך חל זיין אויף פּאָליטישע פערברעכער, וואָס געפינען זיך אין אויסלאַנד און אויך אויף פערברעכענס, פאַר וועלכע די שולדיגע זענען פערמשפּט געוואָרען אויף מעהר ווי 10 יאָהר. דעפּ. זאָמערשטיין האָט אויך פאָרגעלעגט, אַז קרימינעלע פערבר־־־ער ביז איין יאָהר זאָלען אינגאַנצען בעפרייט ווערען.

דער רוב דעפּוטאַטען אין דער קאָמיסיע זענען מסכים געווען מיט דעפּ. זאָמערשטיין'ס פאָרשלאַגען.

Nie zna kłopotów z dzieckiem matka, która stale stosuje PUDER BEBE SZOFMANA

גאַנץ ענגלאַנד געגען דער רעגירונג

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.)

די ענגלישע פּרעסע דריקט אין אַלגעמיין אויס די מיינונג, אַז די פעלקער־ליגע וועט אָפּוואַרפען די פּאַריזער „שלום"־פאָרשלאַגען. דערוויייל וואַקסט שטאַרק אין דער ענגלישער געזעלשאַפט די אָפּאָזיציע געגען די פאָרשלאַגען.

דער פאָרשלאַג וואָס אַ גרופּע קאָנסערוואַטיווע דעפּוטאַטען האָבען אַריינגעטראָגען אין פּאַרלאַמענט געגען געוועקגעבען מוסאָליני'ן אַ טייל אַביסיניען, האָט בעקומען די אונטערשריפטען פון נאָך 7 קאָנסערוואַטיווע דעפּוטאַטען, אַזוי אַז איצט איז ער שוין אונטערגעשריבען פון 15 רעגירונגס־דעפּוטאַטען.

אויך די ליבעראַלע אָפּאָזיציע האָט אַריינגעטראָגען אין פּאַרלאַמענט אַ פאָרשלאַג, געשריבען אין אַ פיל שאַרפערער פאָרם, וועלכע פערורטיילט יעדע פאָרם פון ערלעדיגען דעם קאָנפליקט אויף אַנ'אופן, וואָס וואָלט פערגוואַלדיגט די טעריטאָריאַלע, פּאָליטישע און עקאָנאָמישע אומאָפּהענגיגקייט פון אַביסיניען לטובת דעם אָנפאַלער. דער פאָרשלאַג דערקלערט, אַז אַ פערשטענדיגונג וואָס וואָלט נישט געווען געשטיצט אויף די דאָזיגע פּרינציפּען, וואָלט געווען אַ פערראַט פון דער פעלקער־ליגע און אַ אַקט, וואָס וואָלט געבראַכט אומכבוד דעם ענגלישען פאָלק. דער פאָרשלאַג איז אונטערגעשריבען דורך אַלע 20 ליבעראַלע דעפּוטאַטען.

אויך די לייבאָר־פּאַרטיי טראָגט אַריין אַ פאָרשלאַג וועגען אומצוטרוי צו דער רעגירונג. די דעבאַטע וועט וואַהרשיינליך פאָרקומען דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג.

אַפילו די „טיימס" זעהט פאַר די מעגליכקייט, אַז די פעלקער־ליגע וועט אָפּוואַרפען די פאָרשלאַגען. די צייטונג ווייזט אָן, אַז די בעמיהונגען פון לאַוואַל'ן און האָאַר'ן זענען פון פאָראויס פערמשפּט אויף אַ דורכפאַל און מען וועט מוזען אַלץ אָנהויבען פון דאָסניי.

„נישט דער געזונדער שכל — שרייבט די „טיימס" — נישט דער גוטער גלויבען פאָדערען נישט פון דער רעגירונג, אַז זי זאָל זיך איינעקשנען ביי בעדינגונגען, וועלכע זי וואָלט קיינמאָל נישט געדאַרפט אַרויסרוקען. דאַגעגען פאָדערט פון דער רעגירונג דער געזונדער שכל און דער גוטער גלויבען, אַז זי זאָל אָננעמען די דעציזיע פון דער פעלקער־ליגע און צוזאַמען דערמיט דעם בפירוש ווילן פון דער ברייטער עפענטליכער מיינונג. דער חוב פון דער רעגירונג איז אונטערצושטיצען אַלע בעמיהונגען, וואָס האָבען דעם צוועק צו בעווייזען, אַז עס לוינט נישט צו זיין דער אָנפאַלער.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25. דיר. דוד צעלמייסטער.
היינט אונאַפּרופליך לעצטער אויפטריט
פון וועלט־בעריהמטען דייטש־יודישען אַרטיסט
קורט קאַטש
היינט, 4.15 נאָכמיטאָג (צו ביליגע פּרייזען) און 9.15 אָוונט
„איז דאָס דער וועג"?

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט.- געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

דאָס לעבען אין וואַרשא
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

פּאָליטישע נייעס.

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט פרייטאָג אויפגענומען דעם וויצע קריגס־מיניסטער, גענ. סקלאָדקאָווסקי.

* * *

דעם 12־טען ד. ח. האָט דער פּרעמיער־מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי אויפגענומען אויף אַ שעה־ דיגע אוידיענץ די פערטרעטער פון דער צענטראַל־ קאָמיסיע פון די קלאַסען־פעראיינען. די דעלעגאַציע איז בעשטאַנען פון די ה"ה: זשולאַווסקי און קוואַ־ פּינסקי.

* * *

דער גענעראַל - אינספּעקטאָר פון די בעוואָפענטע כוחות, גענ. רידז שמיגלי, האָט נעכטען אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון פּויזען, וועלכע האָט דעם גענ. אינספּעקטאָר איינגעלאַדען אויפ'ן 27־ ד. ח. צו די פייערליכקייטען פון פּויזען.

ביליגער טעלעפאָן־טאַריף פון 1טען יאַנואַר 1936.

נעכטען האָט דער פּאָסט און טעלעגראַף־מיניסטער בעשטעטיגט דעם פאָרשלאַג פון פּ.אַ.ס.ט. וועגען פערקלענערן דעם טעלעפאָן־טאַריף.

פון 1־טען יאַנואַר אָן וועט דער אָפּצאָהל פון טעלעפאָנען זיין קאַט. 8. פון 15 אויף 13 זל. אַ חודש, קאַט. ב. פון 22 אויף 20 זל. אַ חודש. די איבערקאָנטינגענט - געשפּרעכען פון קאַט. ב. וועלען קאָסטען 6 גר. (ביז איצט 7).

יודישע שעכט־הייזער מוזען אויסקויפען פּאַטענטע און צאָהלען אומזאַץ שטייער.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט פונאַנדערגעשיקט אַנ'אָקולניק צו אַלע פינאַנץ־קאַמערן אין פּוילען, בנוגע די פליכט פון אויסקויפען פּאַטענטע און צאָהלען אומזאַץ־שטייער פון די שעכט־הייזער, וואָס ווערען געפיהרט אין די יודישע קהלות.

לויט דעם אָקולניק, וועלען די שעכט־הייזער, וואָס ווערען געפיהרט פון די יודישע קהלות פון 1־טען יאַנואַר 1936 מוזען אויסקויפען פּאַטענטען, און צאָהלען אומזאַץ־שטייער פאַר'ן יאָהר 1935.

וועגען דעם ענין האָט פרייטאָג אינטערווענירט ביים פינאַנץ־מיניסטער אַ דעלעגאַציע פון די יודישע קהלות אין גאַליציען. די דעלעגאַציע האָט ערקלערט, אַז צוליב די דאָזיגע פעראָרדנונג דראָהט אַ קאַטאַסטראָפע די קהלות.

פּראָפּאַגאַנדע געגען אַלקאָהאָל אין די שולען.

דאָס בילדונגס - מיניסטעריום וועט אין די טעג פון 1־טען ביז'ן 8־טען פעברואַר ק. י. אַדורכפיהרען אין די מיטעל־שולען און אין די פאָלקס־שולען אַ פּראָפּאַגאַנדע־וואָך געגען די שעדליכקייט פון אַלקאָהאָל.

פאַלשע אָפּשאַצונגען צום שאָדען פון מלוכה־אוצר.

נעכטען זענען אַרעסטירט געוואָרען מאַריאַן בײַליג און זעליג ליבערמאַן. זיי ווערען בעשולדיגט אין האָבען אַ שייכות צו אַנ'אַפערע, וואָס בעשטעהט אין פאַלש אָפּשאַצען אומבעוועגליכע גיטער וואָס זענען געגעבען געוואָרען אַלס גאַראַנטיע דעם מלוכה'־שען טאַבאַק־מאָנאָפּאָל.

די לעצטע טעג איז ענטדעקט געוואָרען אַ נייע עהנליכע אַפערע מיט היפּאָטעק־קוויציעס צום שאָדען פון מלוכה־אוצר אויף אַ סומע פון אַ מיליאָן זל.

אַ פאַטאַלער צוג פאָהרט איבער אַ מענש און געהט אַראָפּ פון די שינעס.

אויף דער באַהן־סטאַציע אין שטשענשליוויצע, איז אַ צוג איבערגעפאָהרען אַ דורכגעהענדען באַהן־אַרבייטער בוזשינסקי, וועלכער איז אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען.

דער זעלבער צוג, וועלכער איז מיט אַ קורצער צייט שפּעטער צוריקגעפאָהרען, איז אַראָפּ פון די שינעס, דערביי זענען 4 וואַגאָנעס צעשמעטערט געוואָרען.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז אויף דער דערמאָנטער סטאַציע איז נישטאָ קיין אויפזיכט, און ס'איז נישטאָ קיין ליכט.

וויפיל וואוינונגען זענען אַרויסגענומען פון לאָקאַטאָרען שוץ - געזעץ

לויט פּראָוויזאָרישע אויסרעכענונגען, וועלכע זענען געמאַכט געוואָרען דורך די הויז־בעזיצער פעראיינען, בעטרעפט די צאָהל וואוינונגען, וועלכע זענען אַרויסגענומען געוואָרען פון אונטער'ן געזעץ וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ אין גאַנצען לאַנד 48.000, וואָס בעטרעפט 3.6 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער צאָהל וואוינונגען.

די אומזאַצען אין האַנדעל זענען געפאַלען מיט 50 פּראָצענט

דעם 1. יאַנואַר גערען ערשט אַריין אין קראַפט די נייע פאָרשריפטען וועגען הכנסה־שטייער, וועלכע זענען אַ רעדוקציע פון די בעאַמטען־פּענסיעס. אָבער די בעאַמטע שפּאָרען שוין היינט, וואָס האָט גערענגט צו אַ שטילשטאַנד אין האַנדעל. די האַנדעלס אומזאַצען אין דער איצטיגער פאַר חגאות־צייט זענען איינגעשרומפּען ביז 50 פּראָצענט אין פערהעלטניש צו דער זעלבער צייט פון אַנ'אַנדער יאָהר.

אַ רייה האַנדעלס־צווייגען: טעקסטיל, מעבעל, גאַלאַנטעריע, קאָנפעקציע געפינען זיך פאַר אַ רואין.

די אינדוסטרי פיהלט די רעדוקציע פון די האַנדעלס־אומזאַצען, ווייל ס'האָבען זיך פערקלענערט די בעשטעלונגען.

דאָס אַרויסנעהמען פון לאָקאַטאָרען - שוץ די אינדוסטרי און האַנדעלס - לאָקאַלען האָט געשטעלט דאָס סוחרטום אין אַ שווערער לאַגע.

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען אַלע סוחרישע אָרגאַניזאַציעס אָפּהאַלטען בעראַטונגען, כדי צו געפינען אַנ'אופן פון מילדערן די איצטיגע זאַכלאַגע.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלג. טעג!
עפּאָכע־מייסטערווערק פון'ם לעבען פון צאַרישען רוסלאַנד א. נ.
מאָסקווער נעכט
HARRY BAUR, Annabella, Alexander Granowski
שעפער פון סאָוועט. טעאַטער און קינאָ
Alfred Rode און דער דיריגענט
פון „ציגיינער־ראָמאַנסען"
Sergjusz Andrejew
אויסערן פּראָגראַם קלאַנג־צוגאָבען!
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל אַרצט פאַר ווענערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 6-9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פּרייזען

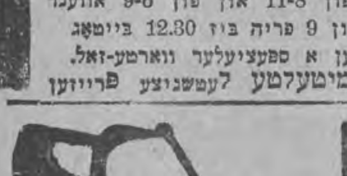
דער בעוואוסטער נײַ־ערעפענטער
שיך־סאַלאָן
L. ODERBERG
33 פּיעטריקאָווער 33 (פריהער פּיעטריקאָווער 17)
עמפּפעהלט צום יעצטיגען סעזאָן די לעצטע מאָדעלען שיך

סענסאַציע אויפן פּראָצעס פון פּיעראַצקי=מאָרד

פיהרער פון דער געוו. „נאַרא"-אָרגאַניזאַציע זיך אַליין צוגעשטעלט אין געריכט

וואַרשע, 14 (טעלעפאָניש)

אויף דער פרייטאָגדיגער זיצונג פון געריכט אין פּראָצעס פון די 12 אוקראַינישע טעראָריסטען איז אַנוועזענד געוועזן אויך דער הויפּט-אָנגעקלאָגטער באַנדעראַ, וועלכער איז מיט אַ וואָך צוריק בעזייטיגט געוואָרען אויף דער גאַנצער צייט פון עדות-פאַרהער.

דער פאָרזיצער גיט איבער באַנדעראַ'ן דעם תמצית פון די עדות-ערקלערונגען, וואָס זענען אָפּ-געגעבען געוואָרען אין משך פון די 7 טעג, וואָס ער איז נישט אַנוועזענד געווען אין געריכטס-זאַל.

דאָס געריכט טרעט דאַן צו צום ווייטערדיגען לייענען די דערקלערונגען פון די עדות, וועלכע האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צום פאַרהער אין געריכט.

דאָס געריכט טרעט דאַן צו אויסצוהערען דעם מיליטערישען זאַכקענער אַנטאָני סענדור. ער האָט אַדורכגעפיהרט די רעוויזיע ביי קאַרפּינעצ'ן אין קראָקע, וואו מען האָט געפינען אַ גאַנצע לאַבאָראַ-טאָריע.

בעת דער רעוויזיע, — דערצעהלט דער עדות — האָט מען צווישען פאַרשידענע גלעזערנע און קופּערנע רעדלעך אויך געפינען אַ וואַנד-זייגער פון אַ וואונדערליכער קאָנסטרוקציע. נעבען זייגער זענען אויך געווען פאַרשידענע מכשירים און אַ צעטעל געשריבען אויף אוקראַיניש.

נאָך דער מיטאָג-פּויזע איז פאָרגעק מען דער פאַרהער פון עדות הירני (אַנ'אַגענט פון דער לעמבערגער אויספאָרשונגס-פּאָליציי.)

אַדוו. האַנקעוויטש שטעלט דעם עדות עטליכע פראַגען. איינינע פון זיי ווערען אָפּגעוואָרפען. דער אַדוואָקאַט רופט דאַן אויס:

— דאָס, וואָס איהר האָט געזאָגט וועגען שיסען אויף עדות אין אוקראַינישע פּראָצעסען, איז אַ געמיינער ליגען!

דער פאָרזיצער מאַכט דעם פאַרטיידיגער אַ בעמערקונג, און דערקלערט, אַז זיינע פראַגען ווע-רען בעזייטיגט.

פּראָקוראָר זשעלענסקי טרעט אַרויס מיט אַ לענגערער רעדע. ער ווייזט אָן אויף דעם דעמאָנ-סטראַטיווען כאַראַקטער פון די פאָרשלאַגען ער לייגט פאָר דעם געריכט צו בעשטראָפען דעם אַדוו. האַנקעוויטש צוליב זיין אויסרוף אויפ'ן אַדרעס פון עדות און אָפּוואַרפען אַלע פאָרשלאַגען פון אַדוו. שלאפּאַק.

נאָך אַ בעראַטונג מעלדעט דער פאָרזיצער, אַז דאָס געריכט האָט בעשלאָסען צו בעשטראָפען דעם אַדוואָקאַט האַנקעוויטש מיט 10⁰⁰ זל. פאַר דערניד-ריגען דעם אָנזעהען פון געריכט און אָפּוואַרפען די פאָרשלאַגען פון אַדוו. שלאפּאַק וועגען אַרויס-רופען עדות, וועלכע זאָלען איבערגעבען וועגען מאַ-טשעיקאָ'ס קראַנקהייט.

דאָס געריכט טרעט דאַן צו אויסצוהערען די עקספּערטען.

וואַרשע, 14 (טעלעפאָניש)

די שבת'דיגע זיצונג פון געריכט האָט זיך אויס-געצייכענט מיט אַ סענסאַציע. אַלס עדות האָט זיך געמעלדעט פרייוויליג י. מאַסדאָרף, דער פיהרער פון דער אויפגעלעזטער „נאַראָ" פּאַרטיי.

דער פאָרזיצער האָט באַלד אין אָנהויב רעפע-רירט, אַז עס איז אַריינגעפלאָסען אַ בריף פון מאַס-דאָרפ'ן, אין וועלכען ער מעלדעט, אַז דערוויסענדיג זיך פון דער פּרעסע, דאָס די פאַרטיידיגונג אין פּראָ-צעס שרייבט צו אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט דעם אינהאַלט פון זיין געשפּרעך מיט'ן סעקרעטאַר פון מיניסטער פּיעראַצקי, דריבער שטעלט ער זיך אַליין צו דער דיספּאָזיציע פון געריכט.

דאָס געריכט בעשליסט מאַסדאָרפ'ן אויסצוהע-רען אַלס עדות.

דער עדות ערקלערט, אַז דעם 13-טען יוני איז פאַרחתמ'עט געוואָרען די דרוקעריי פון דער „שטאַפעטאַ". דאָנערשטאָג — דערצעהלט דער עדות — „איז צו מיר געקומען אַ מענש פון אַנדערע פּאָלי-טישע איבערציוגונגען, אָבער צו וועלכען איך האָב צוטרוי. ער האָט גערעדט מיט אַ מאַסגעבענדע פּער-זאָן, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די איינציגע סיבה פון די רעפּרעסיע איז די אַנטיסעמיטישע העצע אין דער הויפּט-שטאָט. די פּערזאָן האָט ערקלערט, אַז אויב מיר וועלען געבען גוועלכע עס איז פאַרזיכערונ-גען, וועלען די רעפּרעסיעס צוריקגעצויגען ווערען. איך האָב געהאַלטען, אַז פּאַר אַ יונגע אָרגאַניזאַציע, ווי עס איז געווען די „נאַראָ", זענען רעפּרעסיעס אומנגעוואונשען. דעריבער זענען מיר געווען נעגען אַנטיסעמיטישע עקסצעסען אַלס אַזעלכע. איך האָב דאָס פאַר יענער פּערזאָן בעטאָנט. ער האָט צוגעזאָגט דאָס איבערצוחזר'ן פאַר די „מאַסגעבענדע פּערזאָן". דעמזעלבען טאָג האָט מען מאַסדאָרפ'ן טעלעפאָנירט, אַז די מאַסגעבענדע פּערזאָן האָט זיך געלאָזט איבער-צייגען. עס איז נאָר געווען אַ פראַגע צי דער מיניס-טער וועט דאָס בעשטעטיגען. דער רעגירונגס-קאָמי-סאַריאַט האָט גענעבען אַ תשובה, אַז די דרוקעריי וועט געעפענט ווערען דינסטאָג. עס איז געווען אַ גרויסער אונטערשיד — זאָגט דער עדות, צי די דרו-קעריי וואָלט געעפענט געוואָרען פרייטאָג, שבת אָדער דינסטאָג, מען וואָלט אונז חושד געווען אין עפּעס אַ פּאָליטישען האַנדעל. דעריבער האָט מען אויף אַ זי-צונג אַרויסגערוקט דעם פאָרשלאָג פון אַ אינטער-ווענץ ביים מיניסטער פּיעראַצקי. דער עדות האָט גע-קלונגען צום מיניסטער פרייטאָג דעם 15-טען יוני. דעם טעלעפאָן האָט אויפגענומען דער פאַרטרעטער פון סעקרעטאַר, וועלכער האָט ערקלערט, אַז וועגען דער אודיענץ קען ער גאַרנישט זאָגען.

אין אַ שעה אַרום האָט דער עדות נאָך אַמאָל גע-קלונגען און האָט שוין גערעדט מיט'ן סעקרעטאַר, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער מיניסטער איז שטאַרק פאַרנומען און וועט איהם קאָנען אויפנעה-מען ערשט מאָנטאָג, דינסטאָג.

דער עדות האָט געמיינט, אַז דאָס איז נאָר אַ תירוץ און דער מיניסטער וויל איהם נישט אויפנעה-מען און ער האָט דעריבער געפרעגט: „היינט אָדער מאָרגען איז אונמעגליך" — „אונמעגליך, מאָנטאָג, אָדער דינסטאָג", איז געווען דער ענטפער.

„איך דאַנק אייך, אויב נישט היינט אָדער מאָרגען לוינט זיך עס שוין נישט" — און באַלד דערנאָך האָב איך אוועקגעלעגט דאָס הער-טרייבעל..

מאַסדאָרף האָט נאָך צוגעגעבען, אַז ער האָט זיך צוריקגעצויגען פון פּאָליטישען לעבען, אָבער נישט צוליב די רעפּרעסיעס. ווי בעוואוסט, איז דאָס גע-שפּרעך פון עדות מאַסדאָרף מיט'ן סעקרעטאַר פון מיניסטער פּיעראַצקי פאָרגעקומען אין טאָג פון מאָרד. עס האָבען זיך געהאַט פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז די לעצטע ווערטער פון מאַסדאָרפ'ן צום סעק-רעטאַר זענען געווען, אַז „מאָנטאָג, דינסטאָג וועט שוין זיין צו-שפּעט".

נאָכ'ן מאָרד האָט מען נאָך מאַסדאָרפ'ן אַרויס-געשיקט שטעק-בריף אָבער מען האָט איהם נישט געפינען. ערשט איצט האָט ער זיך אַליין צוגעשטעלט.

פּראָקוראָר רודניצקי פרעגט דעריבער דעם עדות ווי ער האָט זיך די גאַנצע אַנדערטהאַלבען יאָהר אויפגעהאַלטען און פאַרוואָס ער האָט זיך נישט פריי-הער צוגעשטעלט.

דער עדות ערקלערט, אַז אין אָנהויב האָט ער באַלד געטראַכט וועגען דעם, אַז זיין געשפּרעך קען מען צוזאַמענבינדען מיט'ן מאָרד. ער האָט דערי-בער געוואָלט איבערוואַרטען אייניגע טעג. מאָנטאָג האָט ער זיך געוואָלט מעלדען בכדי אָפּצוגעבען ער-קלערונגען, אַזוי אָבער ווי מען האָט זיך דערוואוסט וועגען קאָנצענטראַציע - לאַגער האָט מען איהם גע-ראַטען זיך צו בעהאַלטען.

דער פאָרזיצער וואַרפט אָפּ צוויי פראַגען פון אַדוו. האַנקעוויטש און נעמליך פאַרוואָס דער עדות האָט זיך בעהאַלטען אַנדערהאַלבען יאָהר און פאַר-וואָס ער האָט זיך צוריקגעצויגען פון פּאָליטישען לעבען.

היטלער קראַנק?

בערלין, 14 (ספּ. טעל.)

אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען קורסירט אַ קלאַנג וועגען היטלער'ס קראַנקהייט. היטלער האָט שוין זייט 4 טעג נישט אָנגענומען קיין שום וויזיט אַפילו פון די נאָהענטסטע פריינד ווערט קיינער נישט צוגעלאָזען צום קאַנצלער.

נאָר איין גערינג בעזוכט היטלער'ן, פאַרברענ-גענדיג מיט איהם לאַנגע שעה'ן.

עס האָבען זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען וועגען היט-לער'ס שווערער קראַנקהייט. מען זאָל האָבען צו איהם געשראַכט שוין 3 מאָל איינעם פון די בע-קאַנטסטע נערווען-דאַקטוירים פאַן לעבען, דער דאָ-זיגער דאָקטאָר, וואָס איז אינטערפּעלירט געוואָרען דורך איינעם פון די דיפּלאָמאַטען, האָט אָפּגעלייקענט דעם קלאַנג וועגען היטלער'ס קראַנקהייט ערקלע-רענדיג, אַז היטלער געהט אַדורך נאָר אַ לייכטע ערקראַנקונג.

איטאַליען קען נישט בעריכטי-גען די מלחמה מיט אַביסיניען

וואַשינגטאָן, 14 (ספּ. טעל.)

דער געוו. מלוכה-סעקרעטאַר קולאָג האָט אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע-פאָרשטעהער ערקלערט: אי-טאַליען קען מיט גאָרנישט בערעכטיגען די מלחמה מיט אַביסיניען און די פאַרטוואָלטיגונג פון די באַ-ריזער פאַרפליכטונגען. איטאַליען פאָדערט אויף אַ פּעראַוויטיילונג פון אַלע ציוויליזירטע מלוכות. איך גלויב אָבער נישט אין דער ווירקזאַמקייט פון סאַנקציעס, דער שלום וועט זיך נישט לאָזען אויפהאַלטען, נאָר דורך אָנוואַרפען סאַנקציעס.

עגיפּטען בעקומט צוריק די קאָנסטיטוציע פון 1923

קאַירא, 14 (ספּ. טעל.) דער קעניג האָט אונטערגעשריבען אַ דעקרעט, וואָס פיהרט צוריק איין אין לעבען די קאָנסטיטוציע פון יאָהר 1923.

קאַירא, 14 (ספּ. טעל.) די ענגלישע רע-גירונג האָט מודיע געווען דעם עגיפּטישען פּרעמ-מיער נסים פּאַשאַ, אַז די ענגלישע רע-גירונג רוקט נישט אַרויס קיין שום בעוואָרענישען געגען צוריק איינפיהרען די קאָנסטיטוציע פון 1923.

די עגיפּטישע רעגירונג האָט זיך נישט אָנ-געגעבען אין דעמיסיע.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

זונטאָג ד. 15-טען דעצעמבער

9 צייט-סיגנאַל. 9.15 פּליטען. 9.40 אָוונגד-ידיעות. 11.57 צייט-סיגנאַל. 12.03 ידיעות. 12.15 מוזיק. פריה-מאָרגען. 2 רעדע פון פינאַנץ-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי. 2.20 „קאָנצערט זשיטשען". 3.20 פּליטען. 3.45 ראַטגע-בער פאַר ספּאָרטלער און טוריסטען. 4 אודיציע פאַר קינ-דער. 4.15 קאָנצערט. 4.45 „גאַנץ פּוילען זינגט". 5 טאַנץ מוזיק. 5.40 מוזיק. אודיציע. 6 קאָנצערט. 6.40 הערשפּיל 7.10 ספּאָרט-ידיעות פון לאָדז. 7.15 רעקלאַמע-קאָנצערט. 7.30 הומאָר און פרעהליכע מוזיק. 8 קאָנצערט. 8.45 פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי'ס שריפטען. 8.50 אָוונגד-ידיעות. 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואַליעס". 9.30 פעליעטאָן. 9.45 ספּאָרט-ידיעות פון אַלע פּוילישע ראַדיאָ-סטאַציעס. 10 מאַטראָזען-קאָנצערט. 10.40 טאַנץ-מוזיק. 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	96.50
3	פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע	—	40.—
4	„	דאָלאַרובקאַ	—	58.10
7	„	סטאַביליזאַציע (אַמ.)		63.50
5	„	וואַרשאַווער ס.-ב.	1934	54.—
5	„	לאָדזער		49.—
ענגלישער פונט	—	—	—	26.11
דאָלאַר אָפיצ.	—	5.29.75 נישט-אָפיציעל	—	5.29
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—	8.99
גאָלד-רובל	—	—	—	4.76
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.33

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6.30

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

יודיש טעאַטער
„פילהאַרמאָניע"
נאַרוטאָוויטשאַ 20. טעל. 213-84
היינט, זונטאָג
4 30 נאָכמ. און 9.15 אָוונט
לעצטע געזעגנונגס=פאָרשטעלונגען
פון דער בעליבטער
דזשעני
אין דער שלאָגער-פּיעסע
„זיין יודישע כלה"
אין 2 אַקטען פון חיים לעווין. מוזיק פון רעכטצייט.
20 נומערן געזאַנג 20
נאָכמיטאָג-פּרייזען: פון 54 גר. ביז 1.70
אָוונט-פּרייזען: פון 54 גר. ביז 2.20
ספּעציעל-פאַרגרעסערטער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

אין פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט וועט נישט פאָרקומען קיין דיסקוסיע איבער דער אויסערן פּאָליטיק

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

דער אָנגריף אויף דער רעגירונג אויפ'ן גע-ביט פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק האָט נישט געקענט אָנגעהמען דעם פאַרנעהם, וואָס די אָפּאָ-זיציע האָט איהם געוואָלט געבען. בעת דער נעכ-טיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט איז נאָר געקומען צו עטליכע אינטערפּעלאַציעס פון די פאָרשטעהער פון פאָלקס-פראָנט. אין די פּאַרלאַמענטאַרישע קריי-זען צווייפעלט מען צי עס וועט נאָך קומען אין פּאַרלאַמענט פאַר'ן שליסען פון דער סעסיע צו אַ דיסקוסיע וועגען דער אויסערליכער פּאָליטיק, ווייל אַ טייל פון די ראַדיקאַלען זענען געגען דעם

עס הערשט די איבערצייגונג, אַז ווען די סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען וועלען פאָדערן אַ תכיפ'דיגע דיסקוסיע איבער דער אויסלענדישער פּאָליטיק פון דער רעגירונג וואָלט נאָר אַ טייל פון די ראַדיקאַלען אונטערגעשטיצט דעם דאָזיגען פאָרשלאָג.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעלעפאָן 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9 ביז 1 פאַרמיטאָג.

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פּאָמאָרסקאַ 10
פראָנט, 2טער שטאָק, טעל. 131-86.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

Łódź, Zawadzka 11
tel. 202-86
A. Ogórek
אין גוטען קוואַליטעט בעקומט מען נור ביי
מאָדערנע דאַמען=שיך
בעמערקונג: אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פון
מענער-שיך

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער ·לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

זונטאג, 15 דעצעמבער
י״ט כסלו תרצז

זון-אויפגאנג 7,39
זון-אונטערגאנג 3.24

ביכער פאר האנדווערקער

מוזען בעשטעטיגט ווערען ביז׳ן 31-טען ד. ח.—קורס פון בוכפיהרונג פאר האנדווערקער

די האנדווערקער-קאמער איז מודיע, אז די האנדווערקער וואס פיהרען אדער האבען בדעה צו פיהרען ביכער אויפ׳ן יאהר 1936, מוזען זיך ווענדען וועגען בעשטעטיגען די ביכער. דער לעצטער טערמין ענדיגט זיך דעם 31 ד. ח. די ביכער ווערען בעשטעטיגט דורך אלע פינאנץ-קאמערן, ווי אויך דורך דער האנדווערקער-קאמער.

* * *

די האנדווערקער-קאמער טיילט מיט, אז דער ערשטער קורס פאר איינפאכער בוכפיהרונג פאר האנדווערקער, הויבט זיך אן דעם 18-טען ד. ח. איינשרייבען קען מען זיך ביז׳ן 17-טען ד. ח. פון 11 ביז 1 אין חעם ביורא פון דער האנדווערקער-קאמער (מאניושקי 6). דער אפצאהל איז 2 זל. פאר א קורס.

א סך סוחרים וועלן אויסקויפען פאטענטען 2-טע קאטעגאריע

(ג) עם דערנעהנטערט זיך די צייט, ווען די סוחרים מוזען אויסקויפען פאטענטען אויפ׳ן יאהר 1936 אין שייכות דערמיט פערזיכערט מען אין די קרייזען פון דער טעקסטיל - אינדוסטריע, אז אין לויפענדען יאהר וועלען די סוחרים און פראדוצענטען אויס-קויפען א גרעסערע צאהל פאטענטען פון צווייטער קאטעגאריע, וועלכע האבען זיך אין יאהר 1935 ארויסגעוויזען פאר זעהר גינסטיג, וויל א סוחר, וואס קויפט אויס א פאטענט פון צווייטער קאטעגאריע קען אויך גלייכצייטיג זיין א פראדוצענט. דאס האט א בעדייטונג קודם כל פאר די פאבריקאנטען, וואס געבען אוועק צו ארבייטען אויף לוין. די בע-קוועמקייט אויסצוקויפען א פאטענט פון צווייטער האנדעלס - קאטעגאריע בעשטעהט אויך אין דעם, וואס זיין בעזיצער איז נישט מחויב צו פיהרען האנדעלס-ביכער אויסער אין פאל ווען דער אומזאץ איז גרעסער ווי 100 טויזענד זל.

ערב א שטרייק פון די הויז-וועכטער

הויזווירטעס ווילען רייסען די לוינען, די סטרוזשעס פערלאנגען הוספות

(א) נעכטען איז אין ארבייטס - אינספעקטאר-יאט פארגעקומען א קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון 5 הויזבעזיצער - פעראיינען און פון די הויז-וועכטער - ארגאניזאציעס וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך אויפ׳ן יאהר 1936.

טענה׳דיג, אז דאס דירה-געלד איז רעדוצירט געווארען האבען די הויז-ווירטען פערלאנגט, אז די לוינען פון די סטרוזשעס זאלען רעדוצירט ווערען אויף 20 פראצענט און די צאהל קאטעגאריעס זאל פערגרעסערט ווערען פון 5 אויף 8.

די הויז-וועכטער ווידער האלטען, אז זיי זענען שטארק בע׳עוולה׳ט, אז זיי קענען מיט זייערע איצטיגע לוינען נישט אויסקומען, און זיי האבען דעריבער געפאדערט הוספות פון 5 ביז 15 פראצענט א. א. הנחות.

עס איז דעריבער צו קיין אויסגלייך נישט געקומען, און די פארשטעהער פון ביידע צדדים וועלען דעריבער זיך נאך פערשטענדיגען מיט זייערע אינ-סטיטוציעס. א צווייטע קאנפערענץ וועט דעריבער פארקומען דעם 17 ד. ח., וועלכע וועט זיין א דע-צידירענדע.

רעשטען! ביליג! רעשטען!

נוצט אויס די אויסערגעוועהנליכע געלעגענהייט!
לאדז האט נאך דאס ניט געהאט!

פאר איבוועבטור, פערקויפען מיר די
געבליבענע רעשטען
פון אונזערע בעסטע קוואליטעטען
מיט די ביליגסטע פרייזען
קומט און איבערצייגט זיך!

Spółka Akcyjna
FABRYK SUKNA
H. LANDSBERG
TOMASZÓW - MAZOWIECKI
FILJA w ŁODZI
ulica Piotrkowska Nr. 43, tel. 235-00.

אפעלאציע וועגען דעם סטרוזש—דעם מערדער

(א) מיט עטליכע טעג צוריק האט דאס לאדזער קרייז-געריכט פערמשפט א געוויסען זיגמונט קאכאנסקי דעם סטרוזש פון גראבאווא 16, אויף 15 יאהר טורמע דערפאר, וואס ער האט דערמאר-דעט זיין בעלעבאס, דעם הויזווירט לאן לאנגע.

אויפ׳ן פראצעס האט דער פראקוראר געפא-דערט פאר׳ן מערדער טויט-שטראף, און דער פער-טיידיגער, אדוו. בוים—א מילדערע שטראף, וויל קאכאנסקי זאל האבען בעגאנגען דעם מארד אין א צושטאנד פון אפעקט.

ביידע האבען אריינגעטראגען א רעקורס אין אפעלאציע-געריכט.

הזכרות אין די היגע שולען

נעכטען שבת אין די שלשים זענען געמאכט געווארען הזכרות נאכ׳ן פערשטארבענעם לאנגיעה-ריגען גוט בעקאנטען פעדאגאג און שול-אינהאבער יצחק גאלדבערג ז״ל, אין די גרעסטע שולען פון אונזער שטאדט, ווי אלטשטעדטישער, ווילקער, סי-נאגאגע און אהל יעקב. אין דער ווילקער שול האט דעם פערשטארבענעם אויך מספיד געווען ה׳ משה העלמאן.

נישט דערלויבט ארויסצוזאגען

די טיפע בית-הכסא-געדאנקען...

(א) נעכטען האט דער טרויעריג - בעריהמטער אדוואקאט קאזשימיעזש קאוואלסקי, לויט דער איני-ציאטיוו פון די היגע ענדעקעס, געזאלט האלטען אין זאל אויף פעטריקאווער 243 א פארלעזונג א. ד. ט. „ווי זאל געלעזט ווערען די יודען-פראגע אין פוי-לען״.

מחמת זיכערקייטס- און רוה-טעמים, האט די שטאטישע סטאראסטע פערבאטען די דאזיגע פאר-לעזונג, וועלכע איז נישט צושטאנדגעקומען.

סימולירט זעלבסטמארד

(א) אין זיין וואוינונג אויף מארשינער 12 האט סימולירט זעלבסטמארד, בעת אן אטאקע פון היס-טעריע, די 30-יעהריגע קאזשימיערא זאוואדזקא.

בעת עס איז אנגעקומען פאגאטאוויע, וועלכע האט איהר ערטיילט הילף, איז די סימולאציע אויפ-געקלערט געווארען.

א שטרייק אין זעלעוו

(א) אין יערסאנ׳ס פאבריק אין זעלעוו איז אויסגעבראכען א שטרייק מחמת נישט האנארירען דעם לוין-טאריף.

געווארפען די ארבייט האבען אנ׳ערך 200 ארבייטער.

וועגען דעם ענין וועט אינטערווענירען דער ארבייטס-אינספעקטאר.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפפאנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד
זונטאג פון 9—12 בייטאג.

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

ארגאניזיר און ווערביר-אקציע.

אין הסכם מיט׳ן בעשלוס פון צענטראל-קאמי-טעט פיהרט לעצטענס דער היגער ציוניסטישער קא-מיטעט א אינטענסיווע טעטיגקייט אויף צו פער-ברייטערן די רייהען פון דער ציוניסטישער ארגאני-זאציע און פערגרעסערן די צאהל ארגאניזירטע מיט-גלידער. צו דעם צוועק ווערט געפיהרט א ספעציעלע ווערביר-אקציע ביי דער בעטייליגונג פון די מיט-גלידער פון ציוניסטישען קאמיטעט און ציוניסטישע עסקנים.

ארגאניזיר - ארבייט אויף דער פראווינץ.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ווערט אויך אדורכ-געפיהרט אנ׳ארגאניזיר - ארבייט אין די שטעט אויף דער ארומיגער פראווינץ. מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון לאדזער ציוניסטישען קאמיטעט. אין אלעקסאנדראוו (הינטער לאדז) האט לעצטענס גענוויילט ה׳ ד״ר ראזענבלאט, וועלכער איז דארט ארויסגעטרעטען אויף א גרויסער עפענטליכער פער-זאמלונג מיט א רעפעראט וועגען דער איצטיגער סי-טואציע אין ציוניזם און אין ארץ ישראל.

נעכטען האט אויך בעזוכט אלעקסאנדראוו דער פארזיצענדער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, ד״ר יצחק שיפער, וועלכער איז דארטען ארויסגעטרעטען מיט א רעפעראט א. ד. ט. „ארץ ישראל און די איצטיגע וועלט פאליטישע לאגע״.

העברעאישע קורסען

צוזאמען מיט דער ארגאניזיר - ארבייט פיהרט די ציוניסטישע ארגאניזאציע איהר נארמאלע קול-טור-טעטיגקייט צ. א. דורך אנטוויקלען און פער-פולקומען די העברעאישע אווענד- און נאכמיטאג-קורסען. די למודים אין אלע גרופען פאר דערוואק-סענע ווי אויך די ספעציעלע לעקציע פאר קינדער פון די יודישע פאלקס-שולען קומען פאר נארמאל עס ווערען שוין געמאכט פארבערייטונגען אויף צו עפענען נייע גרופען פאר אנפענגער און גלייכצייטיג ווערען ווייטער אנגענומען איינשרייבונגען אין די גרופען פאר אוואנסירטע. די פרעקווענץ אויף די קורסען איז א שטארקע.

טוריסטיק

די טוריסטישע אפטיילונג ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מאכט שוין פארבערייטונגען צום טו-ריסטען-סעזאן, וועלכער הויבט זיך קירצליך אן אין ארץ ישראל. לעצטענס איז טאקע שוין צו בעמער-קען א לעבהאפטע בעוועגונג אין די טוריסטען-אפ-טיילונג. עס מעלדען זיך פערזאנען פון פערשידענע קרייזען, סוחרים, פאבריקאנטען, מענשען פון פרייע פראפעסיעס א. א. עס קומען אויך אן מעלדונגען פון דער פראווינץ. די רייזעס זענען פארגעזעהן מיט די פוילישע שיפען „פאלאניא״ און „קאשטשושקי״, וועלכע געהען אפ יעדע וואך פון קאנסטאנץ קיין ארץ ישראל.

ליקווידירט 2 אנאנימע „זאפאל-ניטשקע״-פאבריקלעך

(א) אין לאדז זענען די טעג ליקווידירט גע-ווארען 2 אנאנימע פאבריקלעך, וואס האבען אויס-געארבייט „זאפאלניטשקעס״: 1) אין דער וואוינונג פון א געוויסער זאפיע קאוואלטשיק, אין מאלע-לאגעווניקי הינטער לאדז, און 2) אין דער וואוי-נונג פון איינעם רישארד באריל (אויף שלאנזקא 46).

ביי דער ערשטער האט מען קאנפיסקירט 50 אויסגעארבייטע „זאפאלניטשקעס״ און ביים צווי-טען—140.

ביידע ווערען צוגעצויגען צו פעראנטווארט-ליכקייט.

צונאב - פאבאר - קאמיסיע

(א) מארגען מאנטאג ד. 16 וועט אין לאקאל אויף פעטריקאווער 165 אמטירען א צונאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונם יאהר גאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת-עתה נישט צונעשטעלט צו א מיליטער - איבערזיכט, הא-בען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט. וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קא-מיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפ-פאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטא-ראסטווע.

צום נאכקאנטראלירען

דעם פאבאר-רעגיסטער פון 1915

(א) פונם 2 ביז׳ן 16 יאנואר 1936 וועט אינם מיליטער-ביורא פון דער לאדזער זעלבסטפער-וואלטונג (פעטריקאווער 165) אין די אמטסשעה׳ן אויסגעלייגט ווערען צום נאכקאנטראלירען דעם פא-באר-רעגיסטער פונם יאהרגאנג 1915.

יעדער נישט אויסגערעכענטען אין רעגיסטער אדער פאלש אריינגעצויגענעם, דינט דאס רעכט דעם טעות אויסצופעסערן.

שטאט-פרעזידענט גלאזעק אין אורלויב

(א) דער צייטווייליגער לאדזער שטאט-פרע-זידענט, אינזש. גלאזעק איז ארויסגעפאהרען אויף אפרוה-אורלויב; עס פערטרעטען איהם די וויצע-פרעזידענטען.

פאסט-פעקלעך בעת די חנאות

(א) בכדי צו פערלייכטערן די קליענטען צו פער-זארגען זיך מיט פערשידענע ארטיקלען אויף חנאות האט דער פאסט-אמט און פערשידענע אפטיילונגען אויסגעהאנגען א רשימה פון פירמעס, פון וועלכע מ׳קען דירעקט דורך דער פאסט און פאסט-פעק-לעך בעקומען די ענטשפרעכענדע ארטיקלען צו בי-ליגע פרייזען.

שארפע סאניטאר-לוסטראצ׳עס

(א) די היגע סאניטאר-קאמיסיעס פיהרען איצט אדורך א שארפע קאנטראלע פון געוועלבער, אין שייכות מיט דעם פערשטארקטען ערב-חנאות פער-קעהר.

צוריקגעהאלטען א רעדוקציע

פון ארבייטער ביי „שייבלער און גראהמאן״

(א) ביי „שייבלער און גראהמאן״ אין דער וועבעריי האבען די טעג געזאלט רעדוצירט ווערען אנ׳ערך 100 ארבייטער. א דאנק אבער דער אינ-טערווענץ פון ז.ז.ז. איז די רעדוקציע צוריקגעהאל-טען געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען:

ליינוועבער (פריהייט-פלאץ 2), הארטמאן (מלי-נארסקא 1), דאניעלעצקי, (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל נאס 32), צימער (וואלטשאנסקא 37), וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

הייבט אן פאלג. טעג!
רעוואלוציאנס-פראגראם
דאס געהיימניש פון
עקספרעס № 6
ווי אויך
אונזערע בחורים מאטראזן
אין דער הויפט-ראלע:
GLORIA STUART
I PAT O'BRIEN
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייט.

ס'איז מיר בעקאנט די טרויעריגע לאגע פון די פוילישע יודען.

איך שאץ אפ די גרויסע בעדייטונג פון די קאסעס צו פערלייכטערן די נויט אויף דער יודישער גאס.

(—) יצחק גרינבוים.

זיי מנדב לטובת דעם אלגעמיינעם יודישען זעלבסט-הילף-קאמפיין.

היינט די אלגעמיינע פערזאמלונג

פון דער געזעלשאפט פריינד פון יוו"א אין לאדז

היינט 7 אווענד קומט פאר די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער היגער „געזעלשאפט פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט" אויף דער היינטיגער אלגעמיינער פערזאמלונג, וועלכע וועט פארקומען צום צווייטען טערמין אין דער געזעלשאפט „ארט", וואולטשאנסקא 27, וועט די פערוואלטונג אפגעבען א בעריכט פון איהר טעטיקייט.

עס איז צו האפען, אז די היגע אינטעליגענץ בפרט די מיטגלידערשאפט, וועלכע פערפאלגט מיט אינטערעס די דערגרייכונגען פון דער היגער געזעלשאפט פריינד פון ייווא בכלל און פון דעם וויסענשאפטליכען אינסטיטוט בפרט, וועט די אלגעמיינע פערזאמלונג מאסענווייז בעזוכען.

דר. מאקס ווינרייך אין לאדז

ווי מען דערוויסט זיך וועט זיך דר. מאקס ווינרייך אויף זיין צוריק וועגס פון ארץ ישראל זיך אפשטעלען אין לאדז, וואו ער האט קרובים. די געזעלשאפט פריינד פון „ייווא" וועט אויסנוצען די געלעגענהייט און איינלאדענען דעם דר ווינרייך אויף א פארלעזונג וועגען „די אויפגאבען און ציעלען אין יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט".

דר. טשעקאטאווסקי פערמשפט

אויף 2 יאהר תפיסה פאר מיסברויכען אין שעכט-הויז אין כאיני

דאס לאדזער קרייז-געריכט האט פערמשפט דעם 41-יעהריגען ד"ר טשעקאטאוסקי און די 30-יעהריגע העלענא פילארטשיק, וועלכע זיינען אנגעקלאגט געווארען אין מיסברויכען אין כאיניער שעכט-הויז.

ד"ר טשעקאטאוסקי איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר תפיסה און 1000 זל. שטראף, העלענא פילארטשיק אויף א יאהר תפיסה און 500 זלאטעס שטראף.

אין צווייטען ציהונגס-טאג פון דער דריטער קלאס איז בײ אונז געפאלען דאס געווינס

20.000 זל. אויפ'ן נומער 62454

מיר עמפפעהלען אונזערע גליקליכע לאסען צו דער פירטער קלאס

וועקסעל-שטובּ און קאלעקטור

SAMUEL WEINBERG, Piotrkowska 60

אינהאבער: ס. ווינבערג און ס. קאסמאן. —::— קיין פיליע בעזיצען מיר נישט.

דער געהאנגענער אין וואלד

איז א לאדזער יודישער יונגערמאן

(א) כידוע, האט מען מיט עטליכע טעג צוריק אינ'ם וואלד פון גוט מאלענדא, ביי זשגאוו, געפונען א געהאנגענעם אויף א בוים, ביי וועלכען מען האט נישט געפונען קיין שום דאקומענטען, און מען האט נישט געוואוסט, ווער ער איז.

איצט איז מען דערגאנגען, אז דער געהאנגענער איז א לאדזער יודישער יונגערמאן, דער 22-יאהריגער שמעון עורילאוויטש (פון 11 ליסטאפאד 38) וועלכער איז א לאנגע צייט ארומגעגאנגען אהן ארבייט, און האט זיך ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק צו בעגיין זעלבסטמארד.

צאהלען טאקי געצאהלט

אבער נעשמיסען קריגט ער דאך...

(א) א געוויסער ראפאל שעפס פון ווילנע, האט גענומען פעקלעך אין לאדז, און צ.א. אויך אין דער פירמע אפעשענלאק אויף 11 ליסטאפאד 37). אזוי-ווי עס האט איהם משמעות אויסגעפעהלט רעקונג, האט ער גערעקט, צ.א. אויך מיט אייניגע פאלשע וועקסלען, אונטערשרייבענדיג די פירמע „קראקוס" פון קראקע, און „מילעווסקי און זוהן" פון ווארשא.

הגם ער האט די דאזיגע וועקסלען בעצאהלט, האט איהם דאך דאס געריכט פערמשפט אויף 10 חדשים ארעסט.

אמעריקאנישע מוסטערן

פאר די לאדזער שטריקער אינדוסטריע

(ג) אנ'אנגעזעהענע היגע שטריקער-פאבריק האט ארויסגעשיקט איהר פארשטעהער אין די פאראייניגטע שטאטען, בכדי זיך צו בעקענען מיט דער אמעריקאנישער אינדוסטריע און צו בעקומען א רייה נייע מאדעלען פון די שטריקער-ארטיקלען.

זשעראמסקי-אקאדעמיעס

(א) א גרופע לאדזער שילער פון מיטעל-שולען און פאלאניסטען ארגאניזירט דעם 16 און 17 ד. ח. אינם שטאטישען טעאטער 2 אקאדעמיעס לכבוד דעם גרויסען פוילישען שריפטשטעלער, סטעפאן זשעראמסקי.

אומגליקספאלען ביי דער ארבייט

(א) בעת דער ארבייט זענען נעכטען צוקאליעטשעט געווארען: בראניסלאווא יאנאווסקא — אין דער פאבריק פון דער פירמע „דזשענטעלמען", סטעפאן אדמיאק — אין דער זעלבער פאבריק, און וולאדיסלאווא גוסטאוויאק -- אין „שייבלער און גראהמאנס" פאבריק.

פאגאטאוויע האט זיי אפגעפירט אין שפיטאל.

פערגיפטעט מיט עסען

(א) אויף זשגביא 1 האט זיך פערגיפטעט מיט נישט פרישען שפייז דאס פאר-פאלק, ישראל און חנה זיסקינד. פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

3-טע קלאס — 2-טער טאג

Po 20.000 zł. — 62454.

Po 5.000 zł. — 117978, 152667.

Po 2.000 zł. — 10719, 48262, 110261, 117911, 173977.

Po 1.000 zł. — 1070, 1395, 6251, 6626, 133202, 144270, 156639.

Po 500 zł. — 4491, 25605, 42165, 62689, 64057, 98550, 80795, 84430, 93373, 96343, 104529, 106565, 103662, 103201, 115661, 123273, 127227, 160928, 157553, 191019.

Po 400 zł. — 17467, 25855, 27346, 40963, 51133, 60501, 74578, 96065, 107665, 130235, 154146, 157308, 159289, 159763, 182612, 186677.

Po 300 zł. — 4887, 12307, 24792, 62238, 62884, 104657, 124880, 137096, 144651, 149451, 153790, 156198, 164858, 168652, 182138, 183493, 187748, 191323.

Po 250 zł. — 4740, 7833, 12135, 18454, 20500, 23473, 31117, 31946, 35544, 40054, 43538, 61597, 63635, 66739, 67246, 69263, 73088, 78305, 78337, 79436, 81189, 94718, 101536, 105437, 108927, 116889, 122439, 129258, 131995, 133947, 143033, 152634, 159651, 157733, 179947, 183245, 187569, 194038.

CIĄGNIENIE PIERWSZE.

Wygrane po 50 zł., z literą s 200 zł.

7 115 17s 358 457 935s 51 1007 509 42 712s 2001 108s 213 39s 69 468s 738 91s 859s 3234s 422s 504 631s 83s 97 941 4350 522s 884 85 912 5038 100s 273s 375 607 830s 6295 645 839s 926s 66 7170 322 34s 95s 421 510s 632s 84 722 838 49 88s 904s 8361s 82s 3 603 765s 88 924 86 9047 143 268 765s 915.

10074 140s 99 528 756s 95 835s 11044s 97s 310s 517s 853s 89 12065 134s 68 258 704 78 823 5s 76 13046 117 706 32 64s 14247s 345s 9 505s 801 77s 983 15040 125 235 88 420s 522 699 16154s 213s 404s 627 717 969 17124s 463 87s 92s 530s 18115s 204 309 676 748s 19254 348 599s 656 800s 15 27 904 15s

20564s 777 871 86 90 21154s 322 708s 20 94 952 22574 635 65s 23039 322s 6 410s 550s 967s 24051 179 421 571 683s 771s 975 25141s 302 587s 979 924s 26020s 66 27075 195 392 525 652 28119 329s 71s 91 92s 427 759s 982 29029 193 287 469 827.

30018 73s 8 432s 500s 4s 71 95 642 81 31129 408s 504 754s 830s 949 32088 186 90 307 569 612s 715s 961 97 33121 498s 515 40 6 78s 832s 59 986s 34241 80 98 749s 815s 81s 35249 512s 762 825 988 36308s 470s 4s 625 767 952s 37023 165s 430s 529s 58 78 680 702 49 907s 38450s 548s 760s 870s 39263 80s 393 695s 877s 951s.

40092s 261 644s 841 967 41005s 209 480 534 802 42001s 28s 172 235 8s 88 351s 529s 622s 794 851s 998 43256 371s 588s 862 957 67 90s 44431 418 539 623s 50 45122 34s 334 521s 44 673s 700s 90s 904 977s 46072s 76s 127s 234s 52s 577 802 73s 906 89 47217 19 79s 83s 441s 504 48102 296s 303 565s 866s 95 977s 49018 239s 470 508 655 987s

50068 99 111s 370 917 51151 58s 752 78 814 78 94s 52273s 575s 847s 916s 53159s 62s 225s 346s 45s 919 56 54102s 386 803s 33 55177 257s 70 91 309s 404 68 99 689 56211s 405s 731s 56s 946s 51s 57311 541 64 716s 58071 140 218s 87 390 442s 529s 897 957 59233s 461 99 666 75 732 949.

60014 165s 78s 274 77s 567s 73 650s 741s 892 986s 61008s 135s 240 541s 68s 84 746s 812 62106 219 495s 511 894s 951s 61s 63175 323s 26s 38 479 526s 654 69 64126 384s 96 546 733 805 985s 65006 81s 126 325 510s 926 66323s 515 691 703s 67406s 66s 603s 893s 977s 68008s 295s 302 568 69015s 228 95 328 741 819 36 908 36 84s

70018 40 220 355 473 525s 71044 130 420 773s 997 72345s 48s 90 453 640s 73087s 789s 993s 74024s 9s 272s 80 310 75186 543s 67 726s 839s 76051 173 311s 437s 568s 624 876 77173 325 424s 64 71s 830 78154 65s 218s 24s 96 683 947s 79013s 283 306 934s

80130s 377s 81 945s 908s 81060s 131 211s 47 87 426 47 94 763 82051s 614s 876 9 83005s 110s 300 45s 49 623 841s 902 59s 84195s 664 70 85099s 229 32s 356 92s 679 709 820s 77s 86288 842 87083s 338 465s 864s 927 88282 86s 421 93s 587s 629 759 79s 871s 920 89475s 735 956

90106 22 202 391 840 91078s 240 625 918 92020 155s 85s 523s 724s 93486 509s 648 703 30 859 901 94014 182s 527 606s 868s 945s 95098 115s 35s 286 675s 850 96287 382 767 907 72 97005s 67 544s 65 932 98232s 307 37 63 407 534 618 957 92s.

z

99029s 511s 42 669s 733 935s 45s 100176 243 86s 363s 441 751 912 67 101048s 92s 153 343 102031 207s 30 369 542 683 702 867 991 99s 103227 735 942 80 104107 37s 311s 76 562 910s 17 105966 92s 106758s 837s 107041 460s 562 959 108007 238s 460s 532 647 812 109268 501 739s

110074s 181s 202s 3 311 47 459s 611 111516s 631 827 112716s 861s 913 80s 113040s 60s 265 384 561 809s 114002 109s 371 450 63 543s 80s 115016 115 383s 447 734 116050 70s 767 889 969 84s 117027 35s 129s 554 651s 118592s 881 83 119138 71s 95 444 61 577s 801

120094 374 928 88s 121013 86s 365s 68s 455s 548s 122435 534 711 15s 801s 931s 40s 64s 74 123002 363s 560 779s 892 124109s 410 571 602 785 821 93s 125017s 173 469 807 126101s 26 253 641s 83s 752s 55 891 962s 127074s 415 81s 571s 776 920s 4 128150s 593s 822 66 129046 73 218s 362 415 638 762 807

130033s 52s 456 60s 635s 87s 789s 805s 83s 131106 200s 520 678 132189 282s 40s 69 552s 880 133008s 188s 213s 894 933 134276s 504s 812s 76 901s 135036 291s 328 431s 592 136011s 94 7s 840s 137145 51s 537s 617s 745s 824 914 40 58s 138105 66s 314s 430 613 27s 71s 139034s 276s 969s

140684s 767 879s 959s 70s 141310 428 540s 610s 65s 740s 803 142059s 124s 286 305 705s 7 894s 143386 555s 716s 144177s 96 224 442s 627s 754s 809 958s 145159s 819s 146034s 59s 106 227s 735 884s 147094s 182s 253 342s 66s 409 34s 571 148010 132s 423 505 34 626s 748 893s 958 149002 34 312 59 97 539s 693 751s 949s

150022s 6s 192 407 90s 513s 819 927 84 97 151001s 43s 152s 402 10s 17s 55s 838 152333s 548s 709s 20 954 153160s 464 99 564s 154062s 434s 559 60s 78 660 721 91 819s 97 954s 155288s 341s 403 51s 643 6s 874 941 156264 361s 2 572 701s 12s 41 157009 216 89 651s 71s 84s 747s 830 158024 172 257 75 789s 896s 985s 159074s 308 51 597s 763

160070 464 884 901 161203s 61 315s 400s 11s 73 570 777s 815 89 976s 162022 456s 761s 823s 954 92s 163027 218 318s 474 604s 55 759 92s 805 164081 375 560 689 165070 112s 660s 899 900 166588s 167179 278 660s 85s 168348s 416s 22s 743s 882 169073s 100s 221 327 38s 50 723s.

170855s 171015s 51s 4 180 355s 64 507 652 65 172247s 519s 975 173007 12s 23s 713s 14s 892 929s 74 174530s 57s 665s 999s 175261s 803 176072 564s 969 177230s 454s 556 979s 84s 178010 78 351s 640s 710 179227 730 58s

180401 18s 569s 726 54 181045s 294s 99s 719s 846 935s 182153 687 725s 820 68s 183073s 245 433s 51s 987 184033s 108 97 2239s 431 40s 717 53 904 185234 524s 66 624 774 186257 71s 332 55 744 58 80 802s 187053s 251 797 893 955 188178s 409s 599 668s 714s 838 189035s 105 516s 612s 848.

190080s 171 211 383s 481 597 678s 191000 70s 75s 224s 578 95 784s 192078 420 37 666s 738 869 33s 193096 191 222s 59 378 86 632 944 194038s

W drugiem ciągnieniu padły następujące główne wygrane:

Zł. 25.000 — 158057

Zł. 20.000 — 134569

Zł. 10.000 — 80201 99569 193171.

Zł. 5000 — 53543 100968 114083 186304

Zł. 2000 — 46497 71909 81462 154366.

Zł. 1000 — 56489 58171 97818 120016 136815 164296 175765.

Zł. 500 — 2000 15973 19423 23679 36291 52812 56276 109936 113256 130165 144405 169745 171403 194231 192710.

Zł. 400 — 4546 7675 19013 25126 28232 37216 38430 55584 85412 102505 118642 121093 120196 148186 150214 181263.

Zł. 300 — 426 11229 18680 32783 39385 44168 46952 63782 70392 75059 88938 89148 106472 116193 117844 120395 120890 124117 139429 145388 146991 150425 153862 157496 161176 180141 186423 188905.

Zł. 250 — 662 1513 3664 5991 12174 14929 15759 24364 26261 46316 48870 61419 66717 70657 73025 73815 87522 102301 103711 105284 108912 113082 120130 128974 134005 135296 137155 141728 145419 146235 159008 161516 161854 163414 181279 181756 188132 192030 194252.

PO 50 ZŁ. z literą s po 200 ZŁ.

378 878 1624s 2539 602 35s 798 39097s 4761 872s 5163s 236s 70s 414s 538 688s 6052 465s 959s 7378 8376s 9066 665

10461s 538s 648s 11869s 12100 57 481s 13653s 879 975 14264 712s 946s 15394s 544 817 936s 88 0612 249s 17085 108 410s 649s 18029s 399s 422s 826 19082 228s 46 554s 712s

20224 560s 21000 47s 48s 479s 811 22139 276s 23564s 69 649s 791 934 24466s 733 25049s 26396s 659s 27647s 805s 28027 350s 554s 29180s

30127 654 723 31249 96s 430 32829s 33287 708 34020s 72 35296s 402s 91s 533 68s 808s 36521 212s 351s 37064 501s 795 38218s 347s 53s 76 565s 39124 98 363 686s

40007s 65 421s 667s 41618s 42472 505 08 44646s 60 45871s 91 46334 58 507 86s 612 47800s 924s 48354s 605s 49062s 852 998

50030 105s 51179s 386 497s 52755 907s 53025s 198 261 54050 675s 845 55392s 682s 702 56542s 610 759 57220s 96 368s 58040s 578s 94 654s 938s 59181 254s 401 576s 704s 914s 17s

60215s 656s 61160s 216s 53s 73 63275s 377 622s 857s 64325 509s 887 910s 65050 442s 823s 66817 67404 55s 695 68513 756 69642 937 69s

70127 36 452s 526 65s 71241s 860 72439s 865s 904 73018s 202s 311 74225 311 559s 885 969 75136 385 525 39 99s 76254 545s 77181s 227 751 79019 396s

80036 189s 218s 412 840 81101 07s 499 808 82383s 643 807 83168 437 81s 891s 84310 762s 851s 85091s 432 553s 75 87214s 522s 787s 851 88247 529 86s

90772 801s 997 91316 872 92238s 341 403s 93041 359 554s 628s 773 988 94221s 383s 458 95375s 912s 96183s 422s 550 938s 97066s 85s 181s 85 291 561s 728s 98787s 99985

100383s 635 922 101526 962 71s 102093s 761s 98 104069 233s 475 557s 734 105029s 769s 860s 106332s 641 107117 686 108032s 43s 109416s 110011s 111344s 436s 915s 112543s 79s 802 113166 600 114180s 115069s 116 483s 804 116379s 584 692s 918s 54s 117489s 939s 86 119254s 81

120089 163s 274s 379 677s 796s 121721s 77 122958 123335 582s 91s 95s 724s 40 882s 124986s 125597s 780s 126004 454s 127322 816 128788s 129109 38s 842s 919s 94

130333 795 807 917 131525s 986s 132234 388s 970 133180 435 988 97 134245s 135208s 475s 547 726 52 136096s 396s 411 516s 795s 137058s 548 767 89s 819s 53 138002s 141s 238s 632s 888 139830 998s

140540s 125s 680s 898 141565 856 991s 142187s 224 786 143678 144221s 88s 443 531 145157s 244 519s 878s 98 146754s 147117 234s 394 828s 148454 650s 971 149268s 517s 714 969

150177 303 679s 879s 151611s 820 152214 44s 154675s 155695 800 157323 493 158210s 595s 745s 825s 159690s 776s

160868 161210 410s 893s 162337s 80s 659s 952s 163011s 223 43s 923 165279s 339s 484s 509s 659 752 166041 294s 418 46 589s 167101s 333 168055s 76 126s 317 61 653 744s 958s 169071 262s 408 672s

170692 871s 93s 171792 172362s 507 66 904 173382 917 174247 71s 938s 175356s 695s 176442 177589 178215 179514s

180142s 181279 182077 762s 183124 483 880s 984 86s 185999s 186086s 100s 70s 726s 978s 82s 187076s 188043 232s 692 969s 189243 56 922s 36 191534 192620 890 193018 848s 194031 252 753.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Wygrane po 50 zł., z literą s 200 zł.

1273s 513s 46 691s 942s 2364 636 3238s 4390s 56s 716s 860 922s 5222s 415s 707s 6045s 218s 749 7224s 53s 99s 530s 8595s 616 833 919s 9096s 292s 483s 750s 993s.

10112 962s 11144 208 26s 756 12426s 647s 866s 13061 99s 164 72 74 271s 14087s 371 662s 870s 987 15443s 16173 334s 476s 522 84 869s 17118 291 399 420s 39 793s 18064s 105 767s 985s 19181s 634 66s 970.

20765 21446 858 22293s 347s 905s 23182s 304s 595s 721 983 24125s 38s 366 697s 767s 25123 246 332 434 68 26495s 562s 27192s 208s 620s 36 28001s 650s 29207 475 602 888 962.

30691s 802s 31253 498s 531 90s 32367s 535s 680s 956s 33059 78 937 34000 524s 35036 183 258 700s 36167s 860 919s 37001 258 449 822s 931 38199s 39098s 356s 436s 611s 743 867s 900s.

40131 414s 41133s 57 42104s 809 79s 43136 204s 66s 70s 426 594 994 44106s 796 45452s 594 772s 913s 46223s 689s 771 47321s 76 742 48038s 332 679s 49058 549s 55 82s 675s 833.

50638 727 51053 179 492 659s 981 52278 448 670 75s 725 93s 53138s 77 400 502s 26s 54173s 943 93s 55028s 60s 793 917 56169s 767s 801s 968s 57032s 397s 620 882 58638s 70s 812s 59247s 308 79 790s 922.

60528 61100s 669s 846 62024 564 63165s 459s 661 828s 64479 688 65018 77s 964s 66034 279 696s 933s 67285 89s 422 68164s 268s 529 845 933 69276s 314s 421 911.

70185s 542s 802 86 71190s 382 576s 875s 932s 72127 646 728 860 73401s 978s 74126s 239 75211s 362 754 944s 76355 407s 791s 906s 77126 242 50 863s 78214s 391s 499s 797 971s 79263s 493 875s 988.

80793s 81042 50 554 971 82150 533s 72s 90s 644 734s 83171 403s 928 65s 84198 241s 65 466 611 67 829s 85087 854s 86247s 87439 78 89s 88712s 89688s.

90452s 58s 564s 91011 191s 580 92163s 70 703s 937 93599 616 94318 498s 580s 95925 96359s 677 748 97113s 32 98285s 489 763s 99832.

100266 401s 541 760 842 101151 248s 471 681 97 102181s 729 949s 103480s 563s 68s 685s 707s 41 918s 46 88 104683s 105082s 280 450s 106062s 853 107162 241s 724s 880s 993 108088s 248s 64s 341s 58s 643 109020 612s.

110003 111429 675s 764s 112041 171 693s 113108 33s 94s 523s 717s 114076s 258 382s 757s 926s 97s 115362 532s 45s 116003 974 117342s 546 66s 824 118122s 75s 96s 239s 302s 556 820 119086 286 644s 74 805s 37 966.

120393 715 121115 703s 998s 122037 365s 499s 533s 707s 123198 304s 524 690s 124234 603s 125022s 407s 26s 126369s 127109s 595 128257 129291s 476s

130091s 227s 306s 35 37s 698 131640 132566s 133120 728 846s 134084 411s 25 727s 135297s 331s 99s 794s 819 136113 804s 137075s 253s 321s 430s 843s 139091 272s 988s.

140141 141398 443s 55 538s 605 142726 863s 989s 143583 144137s 379s 463 635 145591s 146139s 258 325s 97 554s 60 614 147252s 713s 896s 148109 449s 56s 518 42s 71 773 149175 375s.

150421s 628s 67s 714 151183s 312 50 607s 32s 728 152166 683s 154564 708 155188 156601 06s 157228 629s 724 158259s 85s 159050s 64s 446 544. —

160771s 837 66 92s 161374s 523s 703 162113s 90s 820s 163305s 533s 715s 164074 337s 406 165415 166122s 44s 843s 984 167138s 982s 168061s 647 169103s 302s 444s 72s 752.

170218s 972 171298s 362 59s 575 173328 553s 606s 41 829s 174245 711 175054 276s 411 176062s 512 677 177229 551s 178621 58 802 179057s 254 313s. —

180067 146 206s 34s 339s 440 752s 181811 182387 620 183397 768s 843 52 184275 187469 557 188658s 189264s.

190789 851 191648s 707s 192245 74s 330 469 560s 193510 762 875s 903 46s 194044s 546 883.

וועגן שליסן דעם לעאנארד מארק

אויף דעם מארק און אין דער אומגעגנד זענען פונאנדערגעקלעפט געווארען פלאקאטען, אונטערגעשריבן פון שטאט־פרעזידענט אינזש. גלאזעק, וואס פעראָרדענט דאס שליסן דעם לעאנארד־מארק, אויפ'ן גרונד פון דער לעצטער פעראָרדנונג פון ה' וואיעוואָדע, אויב וועלן די איינגענטימער ביז'ן טערמין ד. ה. ביז דעם 2־טען יאנואר 1936 נישט אויספיהרען די פעראָרדנונג וועלען אנגענומען ווערען צוואנגס־מיטלען.

די הענדלער פון לעאנארד מארק וועלען נישט פארטריבט ווערען פון זייערע ארבייטס ־ ווארשטאטען, ווייל אלע וועלען האבען די מעגליכקייט זיך איבערצוטראָגען אין די ניי־אויפגעבויטע האנדעלס־האלעס וועלכע געפינען זיך אנטקעגען אויף דער פעטריקאָווער גאס, און די נייםמאָדערנסטע איינאָהרדנונגען אין דער האלע קענען האבען זעהר א גוטע ווירקונג אויף צו פערגרעסערן די פרעקווענץ. ס'איז אויך נישטא קיין שום מורא, אז די האלע־דירעקציע זאל אויסנוצען די סיטואציע, ווייל א חוץ דעם פעסטגעשטעלטען דירה־געלד, וועמענס הויך ס'איז גוט בעקאנט דער ארטיגער מאכט, וועלען קיין שום אנדערע אפצאהלונגען פון די געוועזענע הענדלער פון לעאנארד־מארק נישט גענומען ווערען.

גע'גנב'עט א גרויסע טראנספארט הענדשקעס

(א) אין דער וואוינונג פון א געוויסען פינקוס ליפשיץ (פעטריקאווער 24) האָבען גנבים נעכטען ארויסגעטראָגען פונ'ם ווארשטאט ארויס א גרעסערען טראנספארט אויסגעפערטיגטע הענדשקעס.

ביי האריץ־ליידען און פערקאלכונג פון די געפעסען

ביי האריץ־אנפאלן פערזוכט דאס נאטירליכע ביטערוואסער FRANCISZKA JÓZEFA א מילדען שטולגאנג, צו בעקומען אין אלע אפטייקן און סקלאד־אפטעקן.

טעלעפאנען זענען ביליגער געווארען

דער נייער טאריף געהט אריין אין לעבען פון ניי־יאהר אן. ווי די נעכטיגע צייטונגען האבען מיטגעטיילט, אז פון 1־טען יאנואר 1936 ווערט ווייטער פערקלענערט דער טעלעפאן־טאריף. פאר אן אבאנאמענט אפאראט קאטעגאריע „א“ וועט מען צאהלען פון ניי־יאהר אין לאדז נאר 13 זל. א חודש (פריהער 15 זל.) פאר אן־אפאראט קאטעגאריע „ב“ 20 זל. א חודש (פריהער 22 זל.) עס בלייבען ווייטער פאר די צוויי קאטעגאריעס די זעלבע חודש'ליכע קאנטינגענט — געשפרעכען. דאס וועט אלזא זיין א בעדייטענדע הנחה, נאכמעהר, ווייל דאס איז שוין די צווייטע אין משך פון דעם יאהר. דעם ערשטען יאנואר 1935 איז איינגעפיהרט געווארען אין לאדז דער נייער טאריף, וועלכער האט פערקלענערט דעם אבאנעמענט־אפצאהל.

אמת, אז פארן 1. יאנואר 1935 זענען די אבאנענטען, וועלכע האבען א סך בענוצט דעם טעלעפאן געווען פריוויליגירט אויפ'ן חשבון פון די אבאנענטען, וועלכע האבען ווייניג אדער מיטעלמעסיג בענוצט זיך מיט'ן טעלעפאן. צוליב דעם, וואס נאך דער רעדוקציע פון טאריף האט א טייל אבאנענטען געצאהלט טייערער ווי פריהער און א טייל האט געצאהלט ביליגער, איז געווען זיך שווער צו אריענטירען צי די ענדערונגען אין טאריף, האבען געברענגט ממשות'דיג א פערביליגערונג אדער פערטייערונג פון אבאנאמענט. אין דער אמת'ן זענען די אפצאהלונגען פאר צוגאב־אפאראטען ביי טעלעפאנען, אדער אפצאהל פאר דער ווייטקייט, דער אפצאהל פאר טעלעפאנען אין די שטעט אין דער אומגעגענד פון לאדז פאר הינטערשטאטישע געשפרעכען פאר איבערטראגען דעם אפאראט זענען געווארען אויף אן אנזעהענדיגען אופן פערקלענערט, דאס קען מען גלייך פעסטשטעלען ווען מען פערגלייכט די טאריפען פון פאר 1935 און די איצט פערפליכטענדע טאריפען דאך דער אנאליז פון די עיקר'דיגע אפצאהלונגען קען מען אדורכפיהרען נאר אויפ'ן יסוד פון די רעזולטאטען פון 1935.

אין דער אנגעלעגענהייט האבען מיר זיך געווענדעט צו „פאסט“ און קאנטראלירט די סטאטיסטישע ציפערן. א מיטעלער אפצאהל פאר דער צייט פון די ערשטע 3 קווארטאלען פון פאריגען יאהר האט בעטראפען פאר איין אבאנענט 292,48 זל. אין דער זעלבער צייט אין יאהר 1935 255.86 זל. אלזא, די רעדוקציע אין פערלויף פון דריי קווארטאלען בעטרעפט פאר א מיטעלען אבאנענט 36.62 זל. ד. ה. אז אין משך פון א יאהר בעטרעפט עס 48,63 זל. פון דעם דרינגט ארויס, אז די אפצאהלונגען אין 1934 האבען בעטראפען מיט 14.35 פראצ. טייערער אוידער דאס ל. י. ביי דער איצטיגער צאהל אבאנענטען בעטרעפט דער אונטערשייד פאר פאסט א פערקלענערונג פון געלד - צופלוס בלויז פון לאדזער אבאנענטען אנ' ערך פון 620.000 זל. א יאהר.

דאך אונאפהענגיג פון די שוין איינגעפיהרטע רעדוקציעס ווי מיר האבען שוין אויבען אנגעוויזען, דער טאג פון פון 1־טען יאנואר 1936 ברענגט ווייטערע פערביליגונג פון טעלעפאן־אפצאהל אין דער הויך פון 13.3 פראצ. פאר דער קאטעגאריע „א“ און 9.1 פראצ. פאר דער קאטעגאריע „ב“, א חוץ דער רעדוקציע פון פעסטען אבאנאמענטס־אפצאהל האט „פאסט“ רעדוצירט דעם אפצאהל פאר געשפרעכען פון קאטעגאריע „ב“ פון 7 גר. אויף 6 גר., וואס דאס וועט ברענגען די אבאנענטען, וואס בענוצען מעהר דעם טעלעפאן נאך א בעדייטענדערע רעדוקציע.

אויספלוג קיין ווילנע

„וואגאן־ליי־קוק“ מאכט בעקאנט, אז ער ארגאניזירט אן אויספלוג קיין ווילנע, וועלכער פאהרט אפ פון לאדז דעם 23 ד.ח. 6 א זייגער אוונד אויף איין וואך און אויף צוויי וואכען. דער פרייז פאר איין וואך בעטרעפט 95 זל. און פאר צוויי וואכען 145 זל. און נעמט ארום אויסלענדישען פאס, וויזע און דאס פאהרען פון דער גרעניץ זעבזשעדאוויץ. איינשרייבונגען נעמט אן „וואגאן ־ ליי ־ קוק“ פעטריקאָווער 68 טעל. 70־170.

איבערגעפאהרען

(א) אויף זגערזשער גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דער 43־יעהריגער אהרן ליפמאן (פון לימאנאווסקיעגא 11).

איבערגעפאהרען אויף טויט א באהן־גנב

(א) בעת'ן גנב'ענען קויהלען פון א צוג, וואס איז פערבייגעגאנגען וויעלקא־וויעש ביי שאדעק, איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער דער 25־יעהריגער קויהלען־גנב וואצלאוו וואוושעניאק. און איז צושניטען געווארען אויף טויט.

מעלדונג

הסתדרות בעלי־מלאכה ציונים

היינט זונטאג 8.30 אוונד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (זאכארגיא 63) א חברים־פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון דעלעגירטען פון הויפט־ביורא פון קק"ל אין ירושלים, ה' יעקב מלמד.

אלע חברים ווערען אויפגעאדערט צו קומען פינקטליך

טעאטער, מוזיק און פערזוויילונג
(קאמוניקאטען)

קורט קאטש געזעגענט זיך מיט לאדז

היינט אונאפרופליך לעצטער אויפטריט פון וועלט־בעריהמטען דייטש־יודישען ארטיסט קורט קאטש. דער בעריהמטער ארטיסט וועט אויפטרעטען אין די בעקאנטע פיעסע פון דייטש־יודישען שרייבער י. רעהפיש „איז דאס דער וועג?“

לעצטע געזעגנונגס - פארשטעלונגען פון דער בעליבטע אין לאדז פרל. דזשעני אין פילהארמאניע טעאטער

די הנ'עוודיגע דזשעני, וועלכע האט אין א קורצער צייט בעוויזען צו געווינען דעם לאדזער טעאטער־עולם האט מיט איהרע פארשטעלונגען ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס. ס'איז דעריבער צו האפען, אז די לעצטע געזעגנונגס־פארשטעלונג, וועלכע קומט היינט פאר, וועט צונויפזאמלען די גרויסע צאהל פערעהרער פון דער בעליבטער קינסטלערין. היינט אוונד שפילט פרל. דזשעני צום לעצטען מאל די בעליבטע פיעסע „זיין יודישע פלה“ עס נעמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל.

א ווינער יודישער רעזשיסער אין לאדז

ווי מיר דערוויסען זיך, קומט די טעג קיין לאדז איינער פון די בעדייטענדסטע יודישע רעזשיסערען פון ווין. ער וועט אויפפיהרען א מוזיקאלישע שפיל אין 16 בילדער, צו וועלכער עס זענען אנגאזשירט געווארען א גאנצע רייה קינסטלער, וואס דארפען זיך פערנעמען מיטן צוגרייטען די דעקאראציעס און מוזיק. דאס מוזיקאלישע שפיל, אין וועלכען עס ווערען בעהאנדעלט יודישע פראבלעמען אין א סאטירישער פארם, האט זיך געהאלטען אין ווין און אין אנדערע מערב־אייראפעאישע שטעט, הונדערטער מאל אויפ'ן אפיש.

ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע
3־טע קלאס — 3־טער טאג

Po [illegible] zł. — 29622, 74130, 97656.

Po 50.000 zł. — 42930.

Po 10.000 zł. — 15155, 64116, 182394.

Po 5.000 zł. — 24280, 36252, 151016, 156232,

Po 2.000 zł. — 5453, 45666, 58318, 61282, 116163, 124781.

Po 1.000 zł. — 8561, 13089, 33942, 51344, 91132, 107016, 123732, 182937.

Po 500 zł. — 12634, 43461, 53134, 57873, 59253, 135585, 148537, 168395, 179905, 183959, 194246.

Po 400 zł. — 19580, 19914, 39022, 59544, 100139, 121949, 130059, 140193, 143332, 153076, 155048, 162463.

Po 300 zł. — 25137, 39524, 57873, 59480, 64053, 67391, 69196, 76975, 79211, 87831, 110589, 111120, 127376, 130104, 142432, 148414, 150923, 169659, 172154, 173138, 176225, 178336, 193414.

Po 250 zł. — 4083, 11463, 12976, 20177, 22063, 23780, 23842, 29354, 29738, 32395, 40489, 44447, 49752, 57881, 64366, 64402, 68859, 70206, 72257, 74607, 79688, 87817, 88740, 88909, 89434, 89865, 91635, 91325, 93422, 94093, 94298, 96678, 101371, 108287, 110874, 113069, 113974, 114911, 116881, 127085, 127969, 130821, 135361, 140285, 146866, 152107, 155666, 156156, 158959, 175118.

CIĄGNIENIE PIERWSZE.
Wygrane po 50 zł., z literą s 200 zł.

285 383 500s 734s 77s 1095s 199 231 915s 90 2011 110 302 27 546s 745s 809 58 90 954 3014s 331 477s 698s 724 96s 817 4006 152 400 46 81 615s 52s 893 5428 49 577s 847 938 6435 40s 504 58s 622s 7028s 212 59s 62s 8176 347s 545 9016 164 261s 507s 35 687s 809s

10054s 149s 90 219 22 352s 84 436s 665s 723 830s 11150 465 506 41 759 70s 881s 917 35 93s 12039 319 79s 464 576 8 660s 729 60s 13389 639s 14093 159s 435 481 15195s 266s 633s 932 16192 834s 911 17091 209 385 86 419s 18249 443 897s 920 19086s 529s 670 718 841s 929s

20064s 167 263 458 517s 799s 874s 976s 21114s 312s 460s 591 634 712s 22394s 477 887s 962s 87 23415s 54s 80 560 743s 24026s 100s 372s 99 620 969 25041 48 77 583 6 673 747 815s 26189 862s 983 27008 12s 59s 176s 810 14 28326 428s 660s 750 996s 29010s 100s 276s 462s 736 842s 85s

30136s 77 366 70 430 42s 67s 82 886s 928 31248s 411 586 828s 32014 93 158s 371s 733 54s 33083 189 207 29 364 458s 884s 34049s 706 35007s 182s 594s 36220s 454s 523 29s 641 37169s 331 506s 877s 901s 38178 154 647 39022 172 283 826s 79 828s

40016s 272 318s 498 514 85 718 979s 41034 72 104s 240 498s 698s 809s 32 60s 951 42628s 869s 951s 43174 489 593s 696 896s 44187s 312 447s 56s 896 45034 47 132 283 501 19s 40 622s 46037 438s 515 789s 47949 48396s 452 659 924s 49048s 112 273s 95s 330s 412s 43 719s

50148s 419 562s 611s 51000s 76 117 443s 502 84 639 777 98 839s 964 52162 244 303 514s 818 53128s 54 234 535s 635s 96 846s 84s 54029s 391 780 884 85s 913s 55077s 169 207 440 2s 64 72s 813 27 33 51 56355 533s 703s 57225s 47s 413s 553s 58262 74s 351s 75s 486 611s 864s 59647 734s 36s 875s

60313s 17 459 520s 615s 939s 41 61012s 30 181 483s 564s 62301 488 543 661 754s 70 87s 906s 63149 217 386s 98s 836s 64185 91 203 353s 473s 611s 837 65062 4s 93s 454 526 610s 41 66141 417 31 90 661 723s 825 74 934 67065 329, 76s 590 776 821s 40 6 77 68005s 332s 631 930s 93 69214s 345s 64 537 767 88s.

70041s 178 270 347s 739s 71216s 968s 72234s 332 73193s 451 731s 926s 74059 230 399s 629 915 75250 408 885 76198 76s 315 627 863s 77103 524 784s 802 19 923 78107s 731 79025s 64 277s 445

80209 307s 476 603 890s 81392s 502s 824s 82221 83038 480 554s 63s 858s 84029 128 504 730 44 933s 85259 497 742 804 86180s 292 327 87 532s 624 43s 87171 211s 50 790 983s 88103s 23s 260s 97s 363 417 52s 579s 638s 81s 735 89278s 385s 434s 42 73 727 81.

90173s 264 322 491s 792s 853s 993 91010s 93s 5 423 92258s 59 696s 93323s 41s 4s 516s 94409s 630 712s 907 71s 95127s 79s 217s 24s 764 69 96166s 519s 628s 78s 764s 839s 981s 97021 134s 255 392s 558s 778 914 98168s 244s 312 770 99297

100030 248 384s 824 945 96 101463s 638 811 52 988s 102022 110 970s 103069s 90 119 358 758 68 814s 98s 104110s 21s 354 488s 667s 105182s 365 87s 97s 606s 51 827 929 32 106001 166 323s 40 53s 541 831 107006 31 194 320s 836 936 108111 646s 920 109031 170 309 420 96 615 746s 905 800 993.

110005 419 40 759 829s 968s 111012s 115 256 454 538 923 112038s 97s 249 628s 32 701 807 36 113013 258s 349 696 904s 114404 35 58s 800 855 985 115039s 118s 379 522 783 993s 116179s 243s 395s 587s 649s 702s 9s 871s 934 117276 415 991s 118115s 29 335s 61 82s 752 866s 119021s 314 448s 610s 730s 859s 955s.

120136 66s 462s 63 543s 653s 831s 911 34s 50 121346s 400s 888 122084s 524 883s 123107 397 654 99 829 84s 124244 346s 470s 529s 125207 445 85 126373 461s 583 733 928s 127065 231s 39 451s 85s 128196 367s 528 653 730 805 969 129137s 83 89 200 46s 88 405s 514 81 969

130590 626 898s 932s 50s 131061 325 509s 610s 69 944s 132162s 337 36s 666s 818s 133330s 62s 432s 552s 635 134098 116 93s 580 629 135121s 60 283s 97s 530 66 677 881s 942 136086s 98s 316 55 425s 570s 609s 137014 129 47 53 369 701s 138009 237 424 556 658 67 816 63s 961 90 139193 256 415 525 611s 24 51s 89 732s 6s 88s 813s

140009s 84 204 330 50s 823s 141076 134s 355 411 66s 646 882 142168s 294 8s 418 633s 143389s 535s 54 99 619s 767 933 144077 143 214s 543 821s 9s 145165s 211 710s 952 96 146266 466 147160 458s 722s 53 86 971 148028 136 42 92 261 555s 684 795 833 149491s 655 791

150328s 37 151018s 426 560s 666 94 864s 994 152168 344 58 475s 564 784s 882s 950s 153216 574 91s 601 787s 858s 999s 154063s 115s 809 155021 306s 687 850 156174s 444 51s 157001s 45s 68s 530s 619 876 158069 120s 39 42s 55 501s 807 159502s 688s 909 56

160067s 234s 436s 878s 161009 251 444 593 823 953 162383s 468 639 804 21 95s 163228s 97 323s 402 607 39 164029s 124s 460 503 983s 165016s 313 435s 995s 166251s 305s 461 706s 78 928s 167054 95s 285s 492s 538 870s 168064 570s 789 854s 99 916s 169022 230 322s 70

170043s 262 686 783 815s 95 916s 171058s 354 454 77 172281s 372s 505 660 824 173028s 59s 605 37 747 934 174122s 32s 81s 345 446 611 721 803 175102 36 176174 207 84 820 978 177388 737s 800 835 178112 223 368 546 626s 750 875 910s 179512 663 72s 714s 975

180318 795s 98 964s 87 181093s 249s 901s 97 182075 98 163s 210 487 565s 614s 183105s 68 449 720 879 994 184617s 185225 55s 88s 372s 724 877s 186074 184 362s 441s 187123s 83s 964s 188068 127s 224 62 780 189169 374s 485 886 945s

191644 958 192433 49 591s 667 77s 193003s 295s 840s 194072s 125s 195979s 982s

W drugiem ciągnieniu padło:

25.000 zł. — 78190.

50.000 zł. — 30896 70545.

20.000 zł. — 31412 98885 171438.

10.000 zł. — 34987 76764 117592.

5.000 zł. — 19919 45764 104486 119508.

2.000 zł. — 12648 75353 120808 148951.

1.000 zł. — 125793 137714 169173.

500 zł. — 72277 38240 72563 62589 81798 85929 107191 110570 139555 150968 161508 173055 173729 189641

400 zł. — 11532 119881 38975 46250 47488 56869 68897 68646 82191 100891 106297 107466 111367 115334 121744 127868 136156 152848 158488 172883 181691.

300 zł. — 36911 57272 68042 74062 76253 79925 93971 98825 99349 109697 119141 131807 130370 132024 136406 152158 153900 182577.

250 zł. — 4437 6210 19111 29956 30144 32518 33611 53348 63582 65121 69061 69466 74854 75379 75634 85420 87189 89745 98476 106344 109800 109815 112769 132572 133474 137072 139867 154465 160974 164361 168936 176761.

PO 50 ZŁ. z literą s po 200 ZŁ.

247 759s 1110 2593 739s 822 3223 550s 4109 480s 5233 54s 404 701 18s 363 59s 863s 919 58s 6333 906s 7758s 8265s 353 482 9035 104 777s 94.

10368s 520 716 11005s 156s 321s 745 887s 12119s 565 718 13176s 343 917 36 14048s 487 15731 984s 16398s 17234 508s 12s 18496s 552 67 19423 672s 896.

20018s 25 219s 903 21237s 641s 96 22125 93 342s 870s 23017s 576s 24368 441s 860s 25188 26093 459 868 565 880 27227 414s 512 28066s 170 206 989s 29538.

30103 31583s 942 32244s 375 33806 34171s 628 792 36083s 798s 37250s 38006 328s 58s 631 39476.

40331s 809 41183s 473 788 42059s 552s 676s 92 766 74 43560s 44011 153s 691 45130 373 403 596s 761 46432 47630 783 872 82s 48157s 77 855s 49393 695s 764s.

50703 831 51202 678s 52772 83 53651s 783s 823s 54410 27s 811 55219s 56s 56210 592s 687s 57143 75s 391 490s 508 900 58042s 366 59488.

60053s 333s 859 61461 605 967 62152 63240 397s 487s 89 731 64172s 848 974 65086s 514 769s 66105 94 452s 949s 67204 502s 19 831s 68007s 40s 941s 69004s 311s 487s 869s 914s.

70070 167 393 536 624s 71067s 369s 75s 463 69s 877s 72015s 17s 246s 52s 479s 875s 96s 73400 625 73 911 41 74011s 357 441s 53s 66s 75977 76050s 215s 508s 753 996 77497s 860s 79565s 619s 817s.

81023 282s 380 82203 83643s 759s 84163s 572s 92s 618 900 72s 85044s 158 291 86504 792 913s 87053s 105 351s 54s 870s 99s 88800 89170s 232.

91430s 92632s 54s 65 996s 93203s 61 858 94339 577s 895 95010s 434s 695s 816 96040s 763s 924s 27s 97160s 591s 727 942 98757s 827 99249 329s 908s

100036 86s 145s 67s 392s 553s 101525s 656s 899s 102152 422s 103193s 856 104916 105089 859 106090s 125 107560s 108110 963s 109397s 469s.

110823s 85 111020s 234s 77s 443 520 112022s 180s 233s 318s 521 830s 113340 475s 114701 115674 116189 117533s 798s 118616 710s 853s 119005s 233 450 683s.

120095s 112 43s 550 121071 389s 594s 699s 722 815s 35s 77 122320s 35s 461s 123645 763 124049s 425 628 995s 125685s 723 126029 171 374s 128036s 129104 30.

130160s 405 542 652s 868s 945s 74s 131109s 33s 668 132502 133009 680s 134046 502 135552 625s 30s 136755 137072 233s 834s 138250s 139006 30 269s 582s 809.

140135s 141194 368s 734s 63s 843s 142175s 220 431s 143573s 92 790 854s 96 144021 248s 373 410s 83 943s 145105 146013 173 484s 599 853s 147127s 148312 493s 149850s 927s.

150228s 529s 758s 151482s 631s 823s 999s 152122 270s 813 24 153068 197s 408s 87 154107s 632s 41s 710s 15 156055s 434s 695s 157373s 633s 55 748s 838s 158697s 909s 159183s 224 541 873.

160026 395s 678s 161437s 93 789s 162239 163166 409 809 164224s 165152s 519s 657s 876s 166459s 731 167586s 168285s 500 605s 169487s 93s.

170144 409 171213s 172320 173238s 801 174712s 885 175246s 491s 783s 176373 90 976s 177605s 860 178213 435s 71s 524s 179415.

180161 251 694 181097 315 535 182005 114 272s 183672 88 184001 124s 449 969 185009 969 186145 281s 334s 869s 187637s 188142 51s 790 830s.

190041 91s 497s 849s 924 191892s 192170s 193251 547s 194289 416s 27 819 980s.

CIĄGNIENIE TRZECIE.
Wygrane po 50 zł., z literą s 200 zł.

215 535s 78 863s 89s 1180s 550s 847s 2145 280 519s 722s 916s 3513 4387 5006s 284s 448 602s 6071s 471 517s 732 8465s 591s 869s 9561s 604.

10197s 11168s 12385s 630s 14445s 47s 556 810s 72 159979 16096s 833s 966s 17154 79s 366s 583s 847 18210 397 417 19150s.

20204 701 08 21072s 142 269s 483s 879s 22230s 729s 839 23158s 72 230 39 355s 419s 32 38 799s 24845s 70 25810s 41s 26553 664s 98s 27694 28112s 313s 670s 866 910 29057s 139s 202s 390 780

30190s 631 31560s 663 702s 99 32524 776s 33478s 34301s 463 514s 688 35853s 36066s 80s 104 86s 535s 728s 37195s 571s 38010s 240 926s

40246s 761s 943s 41807 918s 42159s 77s 618s 43074 234s 576 818s 65 85s 44390 619s 873 928 45011s 177s 218s 543 902s 46040s 94s 106s 55s 508 511 51 47216s 875 48464s 612s 834s 959s 49178- 432 543s 658.

50722 40s 897s 51364s 413s 605s 856 984s 52384s 494s 53276s 318 854 917s 25 54975s 55300s 44 435s 77s 510s 906s 48 56434s 57154s 257s 73 476s 572s 76s 80 897s 58117s 610s 40 768s 914 59166 378 503s 717s.

60048s 942s 61005s 153 620 54 762 62045 62s 887 63032s 559 604s 64157s 339 80 442s 532s 970s 65045s 157s 605 35 733 857s 967 66290s 390s 97s 985 67190s 344s 68617s 984s 69925.

70063s 65s 313s 414 758s 72277 300s 573s 73133s 589s 74079 842 75268s 634s 76040 649 955s 77051s 591 766 871s 87 78713s 846 79176 247 645s 958s.

80101s 294s 493 532s 940 81207s 370 820 82099s 340s 83522 765 914s 84183 450 85053s 191 383s 639 86016 644 57 901s 87008 191s 217s 567 640s 819 89102 552 897.

90356 91885 92301 589 979 93157 264 501 613 873s 968s 94331s 76 525 937s 95070 134s 338 615s 96051 269s 360s 655s 97123 36s 233s 422s 774s 974 98591s 782s 99004 326s 57s 604s 911s.

100129 68s 429s 615s 778s 101080 441 746s 102391s 661s 103033s 57 330 474 78s 521s 104142s 84s 361s 92 556s 77 767 992s 105618 737s 81 106895 107334 108093 271 428s 519s 630s 981 109538s 637 864 953.

110186s 91s 783s 921 61 111045s 218s 351s 659 908s 12s 112002s 723 32 895s 113549s 114714s 115317 667s 851s 74s 116053s 797s 996 117126s 334s 54s 118496s 119084s 235s 308 463s 853 88s

120557 946s 121312s 952s 122215s 370s 123120s 301s 94s 96 439 685s 784s 124009 87 243 300s 952s 125165s 257 99s 126096 358s 422s 76s 622s 738s 127021s 125s 494s 531s 760s 817s 128076 134 636 129397 875s.

130065 382 785 956s 89s 131468 522 920s 132289s 350 133231s 97 665s 134309s 556 73s 891 135512s 607 23s 762 974s 136088 364s 972s 137448 517s 30 691 750s 138040 908s 25 40s 139051 304 489s 616.

140158 655 702s 141105s 401s 776 142133 410 710s 143174 885 144796s 145056 390 691 768s 146268s 331s 98 696s 740s 147292 416s 503s 683s 93 906s 148260 91 377s 475s 149136.

150936 151182 289s 352 400 44 152018s 153547s 76s 890 997 154189s 275 317s 682 891s 155947s 156041 157130 245s 349 542s 738 956 158036s 717s 35s 874s 159347s.

160491s 161250 449s 878 943s 162279s 163002s 383s 430 532 963 164015s 222s 361 623s 165096 630s 792 166516 627 712 837s 38s 167807s 168096s 112s 200 492 169364 836.

170030s 371 936s 90 171948 172891 173321s 174106 354 61s 175522 176856 177012s 178049 68 344s 179209 446s 741 904 44s.

180222s 70s 998s 181296 355s 803s 182133s 72s 262s 841s 78s 965s 184190s 883 185270s 334s 547s 709 803s 186275 590s 875 957 64s 187048s 225s 188129s 39s 69s 328 189235 54s 468 554 89 741 51s.

190339 449 191458s 192347s 193063s 388 544s 982s 194250 209 338.

קלאַנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

הייַנט און פאלג. טעג! די גענ־אלע ELŻBIETA BERGNER אין איהר בעסטער קרעאַציע א. ג.
„געה נישט אוועק פון מיר"
ריהרענדע ביז טרעהרען דראַמע.
אויסערן פראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען און P.A.T. אַנהויב 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג—12.30 בייטאָג.

שייטלען
מיט פאַריזער שריפטן און פערטיגע שייטלן
ביי קערש.
סקוואַראַווא 15

Dr. med.
H. ROZANER
ספעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9–1
פארמ. און פון 5–9

צוליב דער לעצטער דעציזיע פון דער מאַכט צו שליסען דעם לעאָנאַרד-מאַרק. עמפפעהלען מיר צו פערדינגען בוידען און געוועלבער אין די ביי־מאָדערנע
האנדעלס-האַלעס
אויף פיעטריקאָווער 317.
גלייכצייטיג מאַכען מיר בעקאַנט די פאַראינטערעסירטע פערזאָנען: 1) דאָס אַלע הענדלער אויפ'ן לעאָנאַרד-מאַרק האָבען די מעגליכקייטען ווייטער צו פיהרען זייערע אונטערנעהמונגען אויף אונזער שטח אין בעדינגונגען, ענטשפּרעכענד אַלע פאָדערונגען פון
זיכערקייט און ביליגסטע טעכניק.
2) דאָס פערדינגען בוידען און געוועלבער וועט פאָרקומען אין דער רייהע לויט בראַנזשען, 3) צו אויסער דעם דירה-געלד און דעם בעטראַג פון ליכט און אויפזיכט אויף טאָרג-שטייער, די הויף פון וועלכער ס'איז בעקאַנט דער אָרטיגער מאַכט, וועט קיין שום אַנדערע אָפּצאָהלונגען פון די געוועזענע הענדלער פון לעאָנאַרד-מאַרק נישט גענומען ווערען.
דירעקציע פון די האַנדעלס און מאַרק-האַלעס
אויף פיעטריקאָווער 317.

Do moczenia bielizny: HENKO, soda do prania i bielenia

נור א קורצע צייט! א זעלטענע געלעגענהייט!
מיט 50% רעדוקציע פון אַלע פרייזען
בעקומט איהר בילדער אין גרעסטן בילדער-דישעוסטע אַטעליער פון
Roma Spokojna
13 פיעטריקאָווער 13
ווי אויך בעקומט איהר דעם גרעסטען אויסוואַהל פון
ראַהמען צו גאַרדינען
אַלעס צו ליקווידאַציע-פרייזען!
ס'ווערען אָנגענומען בילדער איינצורעהמען.
נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

א פערטרעטונג
איך בעזיץ א פאַבריקס-לאַגער פון דער פירמע ג. פאַטבערג (ע. ווערנער) אויף וואַרשא, קעלצער און לובלינער וואָיעוואָדזטווע, טאַשמעס, גומי. זוך איך א פערטרעטונג פון עהנליכע בראַנזשעס. ערנסטע רעפערענצען. אָפּערטען אונטער „ערנסטער אַגענט" אין דער פירמע ג. פאַטבערג, לאָדז, קאָפּערניקאַ 3, טעל. 156-86 אָדער א. ח. אורבאַך, וואַרשא, נאַלעווקי 29.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
Telefon
12-333
Legjonów 6
(Zielona)
czynne bez przerwy przez całą dobę.
Szybka pomoc lekarska we wszystkich specjalnościach.

כ'פערקויף א ווידאַק אויף 35,000 זל.
פון וואַרשאַווער קריין-געריכט אויף יאַקוב ווילטשעק און פרוי, וואוינט אין לאָדז אויף נאַרוטאָוויטשאַ 42. אויך אויף געצל ווילטשעק און פרוי, וואוינט אין לאָדז אויף נאַרוטאָוויטשאַ 76. אינפאָרמאַציעס: A. J. BEYER נאַרוטאָוויטשאַ 56, טעל. 132-78.

הריינע אנאנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

איבערצוגעבען א פלאַץ מיט שאָפּן אויף פראַנציסקאַנער 41, ביליג. צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט.

ס'איז פערלוירען געוואָרן א טשעק פון P.K.O. וואַרשא אויף 400 זל. צאָהלבאַר דעם 5/X–35, אויסגעשט. נ. נאַניאַנס לאָדז. דער טשעק ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען צו נאַניאַנס 11. ליסטאָפּאַד 48, פראָנט, 1. שטאָק.

Bezpłatnie! wymelduję i zamelduję w Ubezpieczalni, szybko. Proszę przyjść i przekonać się. Graniewicz, Cegielniana 29.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej za Nr. 69036 z dn. 13/II—1931 na Zł. 15.— na imię Majer Łęczycki. Narutowicza 25.

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu.
WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr.
Reklamy neonowe
Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

פאַר סוחרים, אַגענטען ערשטקלאַסיגע נאָכטלעגער צו ביליגע פרייזען ביי צוקער לאָדז קילינסקיעגאָ 41 וו. 39.

Pokój umeblowany słoneczny od zaraz do wynajęcia. Wiadomość: Narutowicza 50, front II piętro, m. 5.

צו פערדינגען א לאָקאַל פון 4 שטובען אויף א געשעפט. צו ערפאַהרען נאַוואָטקאָ 7 אין הויף רעכטע אָפיצינע 1-טער שטאָק וואוינונג 11.

היגיענישע דראַט-מאַטראַצן
פאַר 22 זל. 48 פעדערן, ווי אויך אַלע מאַטראַצן צו טאַפּטשאַנעס און פערשידענע טאַפּעצירער-אַרבייט ביליג צו בעקומען פּאָלודניאָווע 10. י. ברעסלער

Zakład Fryzjerski Damsko-Męski sprzedam z powodu choroby 2 pokoje, kuchnia. Pabjanicka 25.

ראַקאַלען

א גוט פראָספּערירענד פּרוכטען-געוועלב אין מיטען שטאָט צו פערמיטען צוליב אַבריזע פון באַלד. אָפערטען אונטער „W.W." אין אַדמ.

אָפּצוגעבען אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר איין פערזאָן. זאַוואַדזקאַ 19, פראָנט, 3. שטאָק, וו. 13.

צו פערמיטען א גרויס פראָנט-געוועלב, א יאַטקע, וואָס האָט עקזיסטירט 12 יאָהר, עס קען זיין אויך אַנד. זאַכען אויך. צו ערפאַהרען פאָמאָרסקאַ גאַס 35, ביי א. צוקערמאַן.

איבערצוגעבען אַנ'איינגעפיהרט גאַלאַנטעריע-געשעפט עווענטועל נאָר דעם לאָקאַל, ביליג דירה-געלד, צענטרום פעטריקאָווער גאַס. אָפערטען אין אַדמיג. אונטער „צענטרום".

צו פערמיטען א ליכטיג זוניג צימער מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען מיט א בעזונדערן איינגאַנג ביי אַנשטענדיגע מענשען. זילבערבערג, זשעלאָנאַ 9.

א צימער מיט א קיך, פריש רעמאָנטירט פון זאָפאָרט צו פערמיטען. צו ערפאַהרען ביי טאַרקאַ, צעגעלניאַנאַ 23.

זאָפאָרט איבערצוגעבען א שטוב מיט א קיך פראָנט, ערשטער שטאָק. צו ערפאַהרען פּאָלנאָצנאַ 21, וו. 7, אויך א גרעסער לאָקאַל מיט א קאָנצעסיע אויף א פאַבריק אויפ'ן זעלבען הויף.

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 2 הערען אָדער איינעם. פּילסודסקיעגאָ 54, רעכטע אָפיצינע, 1. איינגאַנג, 2. שטאָק, וו. 91

פערשידענעס

איך זוך א שותף מיט א קאַפּיטאַל פון 2000 זל. צו א גוט איינגעפיהרט געשעפט א פלאַץ מיט אַלט אייזען. — אָפערטען אין אַדמ. אונטער „אַלט אייזען"

ווישניאָווא-גוראַ סאַל. נומ' 5
פענסיאָנאַט „BELLA"
B. FINKIELMANOWEJ
איז נאָך א ורינגדליכען רעמאָנט געעפנט. מאָדערנע צימערן, וועראַנדעס פאַר לעזשאַקעס, אַלערליי בעקוועהמליכקייטען,— אויסגעצ. קיך. ס'ווערען אָנגענומען בעשטעלונגען צו די קומענדיגע ווינטער-פעריעס.

וויכטיג פאַר סוחרים
ווער עס וויל פיהרען האַנדעלס-ביכער לויט די פאָרשריפטען פון „אַנ-סטאַווע האַנדלאָווע", זאָל זיך ווענדען אין דער קאָנצעסיאָנירטע בוכהאַלטער-ביוראָ פון
A. Warszawski, Łódź, Gdańska 97, telef. 265-87
רעיעל, געוויסענהאַפט און ביליג!

טאַנץ-שולע פון פראָפ.
י. ווילטשעק, פיעטריקאָווער 120 טעל. 222-71
לערנט אויס אָהן אונטערשיד פון פעהיגקייטען אַלערליי סאַלאָנאָווע טענץ.
מיטוואָך, פרייטאָג, שבת און זונטאָג מערען אָרגאַניזירט ספּעציעלע יורישע קאָמפּלעטען אויף פּראַקטישע לעקציעס.
צוגענגליכע פרייזען!

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.

Dr. med. H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט
פיעטריקאָווער 17
טעל. 148-01

Dr med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.
נעהמט אָן פון 4—8 אָווענד.

הילדע האַנדזער
ווינער ספּעציעלע גימנאַסטיק
פאַר קרומע רוקענס, שוואַך - ענטוויקעלטע קינדער, אָטעם-גימנאַסטיק א.אז.וו.
Sienkiewicza 20, tel. 141-41

DR. MED.
Roman Bornstein
Traugutta 9, tel. 203-26
צוריקגעקעהרט פון טשעכאָטשינעק
נעהמט אָן פון 6-8 אָווענד.
ספּעציאַליסט פון אינערן- און נערוועזן-קראַנקהייטען און שטאָף - וועקסלונג (צוקער, רעוומאַטיזם, אַרטרעטיזם, דיקקייט, א. אז. וו.

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען
לאַגעווניצקאַ 25 טעל. 215-18
ביים קאַבינעט : בעלויכטונג מיט קוואַרץ-לאַמפּע און עלעקטריזאַציעס.

Dr. M.
SOŁOWIEJCZYK
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, האַלז, נאָז און קעהל- קאָפּ קראַנקהייטען
LEGJONÓW 17, tel. 216-40.
צמפּפאַנגט פון 1–2 און פון 5–8 אָוונט.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָווענד.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָווענד.
א בעראַטונג 3 זל.

לעטשניצע
פאַר וועגעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד
וועגעריש - קראַנקע, מענער -שוועכע און הויט - קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס - סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

לעטשניצע
פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137-63
עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים :
דר. קויפמאַן, דר. דינעזאָן,
דר. רויטער, דר. שפּירא,
דר. שמערלאָווסקי,
דר. י. איציקזאָן, דר. סטופּאַי,
דר. שמירגעלד (נערווען קראַנקה.)
און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ
וויזיטען אין שטאָט
אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.
קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע
א וויזיט 3 זל.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָווענד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

צאָהן-אַרצט
העלענאַ האַלפּערן
גאַרוטאָוויטשאַ 2,
טעל. 170-96.
נעהמט אָן פון 10-1 און פון 4-7 אָוונט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. K[illegible]

„געלעטא" אויפ'ן לעמבערגער פאליטעכניקום

די פעראָרדנונג פון די פראפעסארען מוז צוריקגעצויגען ווערען

אין שייכות מיט דעם איינפיהרען א געטא אויף דעם לעמבערגער פאליטעכניקום, שרייבט ד"ר ראדמארין אין דער לעמבערגער „כווילא" צווישען אנדערן פאלגענדעס:

„דאס, וואס איז לעצטענס געשעהן אויפ'ן לעמבערגער פאליטעכניקום, האט אונז, נישט קוקענדיג וואס מיר האבען זיך געמוזט צוגעוואוינען צו אלס נייע אונערוואַרטעטע ערשיינונגען אין אונזער פאליטישען און געזעלשאפטליכען לעבען — מיר זענען עס אפען מודה — איבערראשט.

זייט א ריהע יאהרען חזר'ן זיך איבער עקסצעסען געגען יודען אויף די פוילישע הויכשולען. אין לעצטען יאהר האבען זיי אנגענומען א שטארקערן כאראקטער, א טייל פון דער פוילישער יוגענד האט זיך בעפלעקט פערוואונדענדיג שטארק זייערע יודישע קאלעגען, שלאגענדיג זיי און מאלטרעטירענדיג אויף א אונבארחמנות'דיגען אופן. דאס וואס זי האט אויסנוצענדיג די געוואלדיגע איבערמאכט זיך געווארפען אויף שוצלאזע און האט שפעטער נישט געהאט קיין מוט דערצו זיך מודה צו זיין, האט נישט געבראכט קיין כבוד די דאזיגע העלדען.

מיט אויפריכטיגען און טיפער טרויער האבען מיר פעסטגעשטעלט, אז די ארויסטרעטונגען פון דער פוילישער יוגענד האט נישט ארויסגערופען קיין געהעריגע רעאקציע מצד די פראפעסארען. פון פאקט וואס עס האבען זיך נישט געפונען קיין פראפעסארען וואס זאלען דרייסט און פון האדיע רעדען צו דער יוגענד, וואס איז זיי איבערגעגעבען געווארען אונטער אויפזיכט און זאלען אנווייזען אויף דער חרפה און פערוויסטונג, וואס מאכען אן אין זייערע רייהען די ענדעקישע העצע, וואס ווערט מיט גארנישט געשטערט — האט מען געמוזט ארויסנעמען כאראקטעריסטישע רעפלעקסען. און צווישען די לעמבערגער פראפעסארען געפינען זיך נאך אזעלכע, וואס האבען מיט זייער גאנץ ביז־איצטיגען לעבען אין אלע זייערע ארויסטרעטונגען אין די אקאדעמישע רעצידירענדע מאמענטען, געגעבען בעוויזען, אז זיי בעזיצען אמת'ן בירגערליכען מוט. פארוואס זענען זיי שטיל געבליבען? פארוואס בלייבט אויך פאר זיי גלייכגילטיג דער אומשטאנד, אז אנשטאט זיך צו לערנען, זיך אויסצובילדען אלס די קומענדיגע בויער פון לאנד, נוצט די יוגענד אויס די אקאדעמישע פרייהייט, בכדי מאראליש און פיזיש צו פייניגען א קליינע מינדערהייט — דאס איז באמת שווער צו פערשטעהן. און דאך איז שווער געווען פאראויסצוזעהן דאס, וואס איז נאך שפעטער געשעהן.

די אין גארנישט געשטערטע דעמאגאגישע אגיטאציע פון די ענדעקעס האט געפונען א אפקלאנג ביי דעם פראפעסארען־קאלעגיום. דאס שלאגען יודען, ארויסווארפען זיי פון די זאלען, דאס אונמעגליך מאכען פאר זיי זיך צו פערנעהמען מיט דער וויסענשאפט איז דורכ'ן דזיעקאנאטען־ראט בעשטעטיגט געווארען. ווייל ווי דען אנדערש קען מען אנרופען די פעראָרדנונג, לויט וועלכען עס ווערט פאר די יודישע סטודענטען בעשטימט בעזונדערע ערטער, שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם, אז דאס איז אן אפענע פערלעצונג פון די רעכט, וואס זענען גאראנטירט אין דער קאנסטיטוציע, פון דעם געזעץ, וואס פערווערט צו טיילען די בירגער לויט זייער ראסען צוגעהעריגקייט אדער גלויבען. מיר ווילען אין איצטיגען מאמענט אויך נישט רעדען, אז דאס שטעהט אין א בולט'ע סתירה צו די ערקלערונגען פון דער צענטראלער רעגירונג, אז זי וועט נישט דערלאזען צו קיין שום דיסקרימינאציע פון בירגער אדער ירגענד, וואס שטאמט פון יודען, עס טוט אונז אין דעם מאמענט וועה דאס, וואס מענשען פון דער וויסענשאפט, וואס מענער, וועלכע צוליב זייער שטעלונג זענען זיי פערפליכטעט צו זארגען וועגען דעם, אז די יוגענד זאל ערצויגען ווערען אין נאמען פון די טענדענצען, אויף וועלכע עס שטיצען זיך די הויפט יסודות פון דער מלוכה. אין נאמען פון דער עטיק, אז זיי אליין אונטערליגען דעם שרעקליכען פסיכאז אין וועלכען די ענדעקישע אגיטאציע האט בעוויזען אריינצושטופען די פוילישע יוגענד און אנשטאט זיך מוטיג אקעגענשטעלען דעם דאזיגען פסיכאז זענען זיי אליין אונטערגעווארפען דער דעמאגאגיע.

מיר ווייסען נישט אין דעם מאמענט, וואס עס וועט זיין דער ווייטערדיגער גורל פון טרויעריגען אנדענקען פון דער פעראָרדנונג פון דזיעקאנאטען־ראט פון דעם לעמבערגער פאליטעכניקום. מיר גלויבען, אז די אויפזיכטס־מאכט וועט מאכען א סוף צו דעם דאזיגען בולט'ן ווילקיר. מיר טארען אבער נישט איבערגעהן צו דער טאג־ארדנונג איבער'ן דאזיגען וועהטאגליכען דאקומענט פון היינטיגען יאהרהונדערט, אז מענער וואס שטעהען אין דער שפיץ זענען אראפ אין טיפעניש און פיהלען זיך דארט גוט".

אויך דער מעכטיגער „ראבאטניק" ווידמעט דער דאזיגער אנגעוועהטאגטער פראגע א לייטארטיקעל, אין וועלכען די צייטונג פיהרט קודם־כל אויס, אז מיט דעם דאזיגען אויפטו וועט גאר דערגרייכט ווערען דער היפוך, צו וואס די ענדעקעס שטרעבען, און בעמליך, „די פוילישע הויכשולען וועלען זיך פערוואנדלען אין פויליש־יודישע הויכשולען. עס וועט אויף דעם געביט פון שול־וועזען ענטשטעהן „יודעא־פוילען".

און ווייטער שרייבט די צייטונג: די ענדעקעס וועלען צופרידען זיין פון געניאלען שריט פון די לעמבערגער פראפעסארען. זיי וועלען עס בעצייכענען אלס זייערס א נצחון, אלס אן׳ערפאלג פון „נאציאנאלען געדאנק". זיי וועלען עס נעהמען אלס פרעטעקסט און וועלען פאדערען, אז די לעמבערגער פעראָרדענונג זאל אויסגעשפרייט ווערען אויף אלע הויכשולען און דערנאך אין אלע שולען בכלל. מען האט געמאכט דעם ערשטען שריט אויפ'ן וועג צו א יודישען „געטא" אין שול־וועזען.

דאס לעמבערגער פאליטעכניקום האט די ענדעקעס צוגעגעבען נייע מאטעריאל צו אנטיסעמיטישער אגיטאציע. די פעראָרדנונג וועט זיין אן׳אימפולס פאר די ענדעקישע סטודענטען, עס וועט זיי אויפמונטערען צו נייע אוואנטורעס און געשלעגען.

עס שטעלט זיך, אבער די פראגע, ווי אזוי האט דאס לעמבערגער פאליטעכניקום געקענט אויף אייגענער האנד ארויסגעבען די פעראָרדנונג? מיר האבען נישט קיין הויכע מיינונג וועגען די היינטיגע פראפעסארען. מיר ווילען נישט און האבען נישט קיין רעכט צו בעליידיגען דעם כלל פראפעסארען, אבער ווען מען קוקט דערויף, וואס עס טוט זיך אין דייטשלאנד, איטאליען עסטרייך א.אז.וו. מוז מען פעסטשטעלען, אז — אזעלכע סטודענטען, וואס פאר א פראפעסארען.

און צי איז דאס מעגליך, אז דאס לעמבערגער פאליטעכניקום האט זיך צוזונטעוועט געגען דעם בילדונגס־מיניסטעריום? אפילו די ברייטסטע אויטאנאמיע פון דער הויכשול גיט איהר נישט דאס רעכט צו ברעכען די מלוכה־געזעצען, וואס איז געשעהן דורך דער לעמבערגער פעראָרדענונג. און ביי אונז, ווי עס איז בעוואוסט, איז אפגעשאפען געווארען די אויטאנאמיע פון די הויכשולען.

דאס בילדונגס־מיניסטעריום דארף אויפקלערען דעם ענין, און אויב ס׳זאל זיך ארויסווייזען, אז דאס לעמבערגער פאליטעכניקום האט אויף אייגענער האנד אנגענומען דעם בעשלוס, דארף דאס מיניסטעריום ארויסציהען געהעריגע מסקנות לגבי דעם לעמבערגער פאליטעכניקום.

און קודם־כל דארף דאס מיניסטעריום צוריקציהען די לעמבערגער פעראָרדענונג. מיר לעבען אין צו ערנסטע און שווערע צייטען, אז מיר זאלען זיך פערדרעהען דעם קאפ מיט סטודענטישע אוואנטורעס.

די געזעלשאפט האט וויכטיגערע אויפגאבען ווי צאצקען זיך מיט אקאדעמיקער. עס זענען אדורך די צייטען ווען מען האט בעטראכט די אקאדעמיקער אלס דאס זאלץ פון פאלק. זיי זענען היינט, מיט'ן אויסנאהם פון א קליינער מינדערהייט, דער אוואנגארד פון דער רעאקציע און פאשיזם. און אויב די מאכט וועט נישט מאכען א סוף צו דער ווילדקייט פון די דאזיגע בחור'לעך, וועט די געזעלשאפט אליין — און קודם־כל דער ארבייטער־קלאס — זיך נעהמען דערצו".

ווי אזוי א געפעלשטער בריף

האט צוגעהאלפען צו פערנעמען ארץ־ישראל

אין דער „פאלסקא זבראינא" איז פערעפענטליכט פאלגענדער עפיזאד פון 1917 ווען די ענגלענדער האבען פערנומען ארץ ישראל:

די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס קעמפען איצט די איטאליענער פיהרענדיג די מלחמה אין אביסיניען דערמאהנען אן די שוועריגקייטען אויף וועלכע עס האט אנגעטראפען די ענגלישע ארמעע אין קאמף מיט טערקיי אין פאלעסטינא. געשעהען איז עס אין 1917 וואס איז געווען א זעהר שווער יאהר פאר די פערבינדעטע. דער טערקישער פראנט האט זיך געצויגען פון דער פעסטונג גזה ביז באר שבע. דאס לעצטע ארט איז געווען דער שליסעל צו דער סיטואציע, ווייל עס האבען זיך דארט געפינען גרויסע ברונעמס מיט זיס וואסער. די ענגלישע ארמעע האט געהאט גרויסע שוועריגקייטען מיטן צושטעלען וואסער.. פאר יעדען זעלנער איז בעשטימט געווארען 4 און א האלבען ליטער וואסער טעגליך און פאר די בהמות האט מען ארויסגעגעבען 6 גאלאנען וואסער, דער ענגלישער קארפוס וואס איז געשטאנען אויפן רעכטען פליגעל פון לארד אלענבי האט געמוזט זיך בעניצען מיט א ריזיגען קאראוואן פון 30 טויזענט קעמלען וואס איז בענוצט געווארען טעגליך צוצופיהרען וואסער.

פאר יעדען פרייז האט מען דעריבער געמוזט פערנעהמען באר־שבע. דאס איז אבער געווען א זעהר שווערע אויפגאבע. די דייטשע טערקישע כוחות האבען געהיטען די דאזיגע אאזא. ווי אנ׳אויג אין קאפ דער ענגלישער שטאב האט אויסגעארבייט פאלגענדען פלאן:

מען דארף מאכען דעם אנשטעל, אז דער גאנצער ענגלישער אנגריף איז געווענדעט אויף גזה און אין דער ווירקליכקייט אטאקירען באר־שבע.

דאס אויספיהרען דעם פלאן איז איבערגעגעבען געווארען דער אינטעליגענס סערוויס. אין דער שפיץ פון דאזיגען דינסט איז דאן געשטאנען א אפיציר מיטן נאמען מענערינג. זיין ריכטיגער נאמען איז ביז היינט נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

דער גאנצער סעפטעמבער איז געווידמעט געווארען אויף צו פערשפרייטען קלאנגען וועגען א גרעסערע בעוועגונג פון ענגלישען מיליטער אין דער ריכטונג פון גזה. צוליב דעם וואס מען האט געוואוסט אז די טערקישע ראדיא סטאציעס כאפען איבער די ענגלישע דעפעשען האט מען ספעציעל אנגעגעבען פערשידענע אינפארמאציעס ווי למשל, וועגען בעפרייען א געוויסע צאהל אפיצירען וועגען ארויספאהרען פון הויפט אנפיהרער, וואס האבען געהאט די אויפגאבע אריינצופיהרען אין א טעות דעם טערקישען שטאב וועגען טערמין און ריכטונג פון דער אפענסיווע. טיילמאל איז עס פארגעקומען אין דער פארם פון פריוואטע געשפרעכען פון די ראדיא־טעלעגראפיסטען פון פערשידענע מיליטער טיילען, וואס האבען זיך אינפארמירט צווישען זיך: ווען פאהרט דער אלטער (אלענביי) אוועק?

דעם 10טען אקטאבער איז א קליינער ענגלישער קאוואלעריע פאטראל אוועק אויף א אויספארשונג אין דער ריכטונג פון די טערקישע פאזיציעס. פלוצלינג האט ער זיך אנגעשטויסען אויף א טערקישע אפטיילונג, עס איז ענטשטאנען א שיסעריי, א ליכט פערוואונדעטער ענגלישער אפיציר איז אראפגעפאלען פון פערד, אבער ער איז שנעל צוריק ארויפגעשפרונגען און איז אנטלאפען איבערלאזענדיג אבער אויפן זאמד זיין מיליטערישע טארבע, לארנעטקע און די טייערסטע זאך אין דער מדבר — די מאגירקע מיט וואסער.

צומארגענס האט דער טאג־בעפעהל פון מדבר־קארפוס געמעלדעט אז א אפיציר פון גענעראל שטאב האט פערלוירען זיין טארבע מיט וויכטיגע דאקומענטען און אז מען דארף זי זוכען. צוליב „אונפארזיכטיגקייט" איז דער דאזיגער בעפעהל ווידער דורך אנ׳אפיציר פערלוירען געווארען אין דער נאהענט פון דער טערקישער ליניע.

די פערלוירענע טארבע האט דער טערקישער פאטראל תיכף אפגעבראכט צו גענעראל פאן קרעס, דעם אנפיהרער פון די פעראייניגטע טערקיש — דייטשע אפטיילונגען. וואס האט מען געפינען אין דער דאזיגער טארבע? 20 ענגלישע פונט, א נאטיץ בוך פון א אפיציר מיט געוויסע פערצייכענונגען פון א שטאב אפיציר, עטליכע סוכארקעס, שאקאלאדע, פריוואט־בריף און... דאקומענטען וועגען דעם געפלאנטען אנגריף אויף גזה. איין בריף איז געווען פון זעהר פריוואטען כאראקטער, געשריבען פון דער פרוי פון אפיציר.

„36, בעלהעם גארדענס, לאנדאן, ע. וו.
.1917.8 ,21

מיין טייערער! ווי גליקליך בין איך און שטאלץ! ווי זעהר וואלט איך געוואלט אז דו זאלסט זעהען אונזער זוהנעלע. איך האב איהם א נאמען געגעבען רישארד, אזוי ווי דו האסט געוואלט. עס דוכט זיך מיר אז ער איז זעהר ענליך צו דיר. האסט דו דערהאלטען די דעפעשע? איך וואלט דיר געוואלט נאך שרייבען אבער די פלעגערין נעהמט מיר אוועק די פעדער איך קוש דיך טויזענט מאל. דיין אויף אייביג מערי".

א צווייטער בריף איז געווען געשריבען דורך א קאלעגע — א אפיציר פון שכנישען פולק. דער אפיציר האט ארומגערעדט דעם פלאן פון אטאק אויף גזה בעווייזענדיג אז לארד אלענביי בעגעהט א פעהלער אפלעגענדיג דעם אנגריף אויף עטליכע וואכען. דער בריף האט אויך בעריהרט די פראגע פון דער צוזאמענארבייט פון ענגלישען פלאט וואס האט בעדארפט בעשיסען גזה פון ים. אין די דאקומענטען האט זיך אויך געפונען א אינסטרוקציע צו שטודירען די טיפען טערקישע אקאפעס ביי גזה.

דער דייטשער שטאב האט זיך געפונען אין א שווערע פערלעגענהייט: גלויבען צי נישט גלויבען? דעם גענעראל פאן קרעס האט זיך אויסגעוויזען פערדעכטיג דאס פערלירען ביי אזעלכע בעדינגונגען א טארבע מיט דאקומענטען. אנדערע האבען אבער איהם איבערגעשטימט — דער אויפריכטיגער און דירעקטער בריף פון דער פרוי האט איבערגעוואגען. מען האט באלד טעלעגראפיש פעראָרדנעט דעם דייטשען אויסשפיר אמט אין לאנדאן פעסטצושטעלען אויב אונטער דער דערמאנטער אדרעס וואוינט א פרוי מיט א קינד. עס איז אנגעקומען א בעשטעטיגענדען ענטפער.

פערזיכערענדיג זיך אויף אזא אופן האט דער טערקישער שטאב זיך צוגעגרייט צו דער פערטיידיגונג פון גזה.

דעם 30 אקטאבער האט דער ענגלישער פלאט אנגעהויבען בעשיסען גזה פון ים, וואס האט נאך פערשטארקט די איבערצייגונג אז די ענגלענדער האנדלען לויט די איבערגעכאפטע דאקומענטען, עס איז געגעבען געווארען תיכף א בעפעהל צוזאמענצוציהען נעבען גזה אלע אפטיילונגען, 50 אעראפלאנען וואס זענען רעמאנטירט געווארען זענען שנעל ארויסגעשיקט געווארען קיין גזה.

פלוצלונג איז אין דער נאכט פון 30טען אויפן 31טען אקטאבער געפאלען א דונער! אלע ענגלישע כוחות האבען אטאקירט באר שבע. אין א 20־שעה ארום איז די אפעראציע געווען פערענדיגט. דאס איבערראשטע טערקיש־דייטשע מיליטער האט זיך אין פאניק צוריקגעצויגען איבערלאזענדיג 500 דערהרגעטע 200 פערוואונדעטע און 13 הארמאטען. די וואסער קוואלען זענען עראבערט געווארען! צו דער ענגלישער ארמעע איז אויך אריינגעפאלען דער צוג מיט די דעמאנטירטע אעראפלאנען.

דאס עראבערען באר שבע האט געמאכט א לאך אין טערקישען פראנט. פון דארט האט מען שוין געמאכט אנ׳אנגריף אויף גזה, וואס איז געפאלען דעם 7טען נאוועמבער, דעם 18 איז די ענגלישע קאוואלעריע אריין אין יפו און דעם 11 דעצעמבער איז אלענביי אריין אין ירושלים.

די סערבישע קאטאסטראפע מיט 20 יאהר צוריק

אין די יאהרען 1914—1918 האבען אלע פעלקער וואס זענען געווען אריינגעצויגען אין מלחמה געהאט דאס גיהנום. אבער שרעקליכער ווי אלע אנדערע האבען געליטען די סערבען. דער ריקצוג פון זייער ארמעע, גיין דער ריקצוג פון פאלק אין הערבסט 1915 דורך דעם אלבאנישען הויכלאנד צום אדריאטישען ים געהערט צו די טראגישסטע קאפיטלען פון דער מענשליכער געשיכטע בכלל.

זייט מאקענזענס אפענסיווע פון דייטשען, עסטרייכער, בולגארען מיט זייער געוואלטיגע איבערמאכט פון מענשען און מאטעריאל האט צוריקגעשטויסען די סערבען, וועלכע זענען געווען אנגעוויזען אויף זיך אליין האט דאס שווער געפרובטע לאנד געהאפט נאר אויף די גרויסע פערבינדעטע. די בעמיהונגען פון די פראנצויזען און ענגלענדער צו קומען צו הילף דער סערבישער ארמעע, זענען נישט געלונגען און מאקענזען מיט זיינע חיילות האט אלץ ענגער איינגעשלאסען און ארומגערינגעלט די סערבען, אזוי אז עס איז זיי נישט געבליבען קיין אנדערען אויסוועג ווי נאר צוריקצוציהען זיך צום אדריאטישען ים. אבער צווישען דער בעדרענגטער ארמעע און דעם [illegible]

צויגען. צוזאמען מיט איהר האט זיך אנגעהויבען א שטראם פון דער ציוויל בעפעלקערונג וואס האט זיך אלץ מיט יעדען טאג פערגרעסערט. קיינער האט נישט געוואלט בלייבען אויסגעזעצט דער נקמה פון זיגער. דערפער און שטעט האבען זיך אויסגעליידיגט אין אונערהערטער פאניק האט די גאנצע בעפעלקערונג זיך געלאזט אין וועג צוזאמען מיט דער ארמעע: שטעטישע איינוואוינער און פויערען, יונג און אלט, ארים און רייך געזונדע און קראנקע, כמעט איבער א האלבער מיליאן פון דער ציוויל בעפעלקערונג האט בעגלייט די ארמעע. אזוי ווי זיי האבען זיך נאך געפינען אויף דעם סערבישען באדען איז נאך געווען א האלבע צרה, הגם עס האט אויך געמאכט דעם איינדרוק מעהר פון א פעלקער־וואנדערונג איידער פון א רעגולערער ארמעע. אלץ איז געווען אויסגעמישט: וואגענס פון פערשידענע מינים שווערע אמוניציע וואגענס געשפאנט מיט אקסען, און געפיהרט פון לאנד־שטורם קליינע פויערן־וועגעלעך פריוואטע אויטאס א באטעריע פון דער מאראווישער דיוויזיע, אויסגעמישט מיט לאסט־אויטאס. [illegible]

דעם שונא אין די הענט און דאן האט זיך אנגעהויבען דער מארטירער וועג אין די אונדורכגענגליכע בערג.

אבער ווי גלענצענד דער סערבישער סאלדאט איז נישט געווען האבען דאך ביי א סך די נערווען נישט אויסגעהאלטען, עס האט זיך אנגעהויבען א אנארכיע. געוויסע אפטיילונגען האבען אויף דעם גאנצען וועג געהאט צו קעמפען מיט אנגריפען פון די ארנאוטען. אין איינעם אזא קאמף האט א רעגימענט געלאזט טויט אויפן ארט 12 אפיצירען צוזאמען מיט׳ן קאמענדאנט, נאך מעהר זענען געפאלען קרבנות פון הונגער, קראנקהייטען פראסט. זיי זענען געשטארבען ווי די פליגען. ווער עס איז אנידערגעפאלען איז געבליבען ליגען א קרבן פון די אלבאניער אדער רויב פייגעל.. אין וועלכער זייט מען האט נאר געווארפען די אויגען איבעראל טויטע קערפערס. א אונענדליכע שניר פון טויטע קערפערס האט זיך געצויגען אויפן גאנצען וועג איבער וועלכען סערביען האט מארשירט צום ים. נאך פאר דעם צוזאמענברוך האט מען אלע יונגעלייט פון 15 ביז 17 יאהר אלזא די אלע וואס האבען זיך נאך נישט געפינען [illegible]

„פרעזידענט מאסאריק איז איוד"

דאס דאזיגע נארישקייט האט געזאגט א דייטש. א היטלעריסט פון טשעכיען

(בריף פון א שיף-רייזע) פון ד"ר מאקס וויינרייך

פיר מעת־לעת שווימען מיר שוין אויף דער שיף פון דער איטאליענישער האפען־שטאט טריעסט קיין יפו, פאלעסטינע. ערשט מארגען אין דער פריה, דאס הייסט, נאך פינף טעג ים־רייזע דארפען מיר אנקומען קיין ארץ ישראל. אבער א שטיקעל טעם פון דעם נייעם לאנד שפירט מען שוין איצטער. צווישען די פיר הונדערט פאסאזשירען פון טוריסטען־קלאס א וואסערע 396 יודען, יודען פון אלע עקען וועלט. עס פאהרט א היפשע גרופע חלוצים פון ליטע, איינציגע מענשען פון פוילען, פון טשעכאסלאוואקיע, פון עסטרייך; אפילו א יודישע מיידעל פון בולגאריען איז פאראן און א גאנצע פאמיליע ספרדים פון יוגאסלאוויען. דער עיקר אבער זענען דייטשע יודען, אדער אזעלכע, וואס שטאמען פון מזרח־אייראפא, נאר די לעצטע צעהן־פופצעהן יאהר האבען זיי געוואוינט אין דייטשלאנד.

דער סארט יודען שפירט זיך גוט און געהט ארום מיט אפענע פנים'ער. אט איז א מאהילעווער לאנדסמאן, וואס איז אין יאהר 1914, א האלב יאהר פארן אויסברוך פון דער מלחמה, אוועקגעפאהרען קיין דייטשלאנד שטודירען מעדיצין. זומער 1914, אין זיינע ערשטע וואקאציעס, איז ער געפאהרען צו גאסט צו זיינע קרובים אין לאדז. דא האט איהם געכאפט די מלחמה און אין געצעהלטע וואכען ארום זענען אריין די דייטשען. אביסעל שפעטער האט מען זיי צוריק ארויסגעטריבען, נאר איהם האט קיין מאהילעוו נישט בעצויגען, ווארום ער האט נישט צושטארק געבענקט צו זיין ביי ניקאלאי'ן א סאלדאט, האט ער זיך שפעטער אריבערגעכאפט צוריק קיין דייטשלאנד, און אזוי איז ער דארטען געבליבען, און איינער פון די גרויסע פראווינץ־שטעט, אן אייגענע־פונדעוועטער.

געמיינט האט ער, אז ער בלייבט שוין דא אויף תמיד: ער האט דא געהאט א גוטע שטעלע, חתונה געהאט, די קינדער זענען געגאנגען אין דייטשע שולען און האבען שוין נישט געקענט נישט קיין יודיש און נישט קיין רוסיש. אבער אין יאהר 1934 האט ער אלץ אוועקגעווארפען און איז אוועק. די נאצים, וואס האבען פערכאפט די קאמפאניע, וואו ער האט געארבייט, האבען זיך ביי איהם געבעטען, ער זאל בלייבען, נאר ער האט נישט געוואלט — ס'איז געווען שווער צו אטעמען. איז ער אוועק מיט דער פאמיליע פריהער קיין פאריז, געמיינט זיך איינצואָרדנען דארטען און נישט געקענט; אוועק קיין בריסעל, אויך נישט געפונען קיין פלאץ. איצטער פאהרט ער קיין פאלעסטינע אויף א קאפיטאליסטישן סערטיפיקאט; דאס הייסט, ער האט איינגעלעגט טויזענט פונט דאס איז די לעצטע שיף, מיט וועלכער ער קען פאהרען; ווען ער זאל פאהרען מיט א שיף שפעטער, איז שוין געענדיגט דער טערמין פון זיין סערטיפיקאט.

צי ער וועט געפינען אין פאלעסטינע ארבייט, ווייסט ער נישט. אוועקלאזען זיך פון דער פאמיליע זוכען פרנסה, בשעת מען איז שוין נישט קיין יונגערמאן, איז אויך נישט פון די גרינגעזאכען. אבער ער פאלט נישט אראפ ביי זיך. ער האט דאס געפיהל, אז ער פאהרט צו אייגענע יודען, ער וועט זיך אויסלעבען מיט זיי, ער וועט זיך אן'עצה געבען.

מיט די עכטע דייטשע יודען איז עפעס אנדערש. מיט'ן שכל ווייסען זיי, אז זיי פאהרען „אהיים", אבער אין הארצען איז זיי פרעמד די היים, וואוהין זיי פאהרען. טראד איצטער, ווען איך האב זיך געזעצט שרייבען דעם בריף, קומט צו מיר צו א דאמע פון מינכען (מיר עסען ביי איין טיש און מיר קענען זיך שוין אביסעל) און גיט א זאג: „זעהט נאר, ווי שעהן איהר שרייבט העברעאיש!" ענטפער איך איהר א דאנק פארן קאמפלימענט, נאר איך זאג איהר, אז ס'איז נישט העברעאיש, נאר יודיש. שטעלט זי אויס א פאר גרויסע אויגען: „וואס איז דער אונטערשיד?" און ווען איך האב איהר געפרובט געבען צו פערשטעהן אין א פאר ווערטער, האט זי זיך אפגערופען האלב שולדיג: „נו, יא, מיר ווייסען נישט פון אלע זאכען".

עס פאהרט אויף דער שיף איין איינציגער דייטש ער איז אן'אינזשיניער, און ער פאהרט קיין באגדאד אויף א שטעלע. ס'איז איהם אומעטיג צווישען אזוי פיל יודען. נאר א פאר־פאלק פון ברעסלוי פערברענגט מיט איהם שעה'ן לאנג. ס'איז פאר זיי, פערשטעה איך א סאטיספאקציע, וואס זיי קענען זיך אזוי לאנג און מעשה גלייכע דורכרעדען מיט א דייטש. אין דייטשלאנד מאכט זיך זיי היינט געווים נישט אפט אזא געלעגענהייט. אין געשעפט נאך אמאל; אבער פריוואט רייסען זיך דאך צו ביסלעך אפ אלע פערבינדונגען. אדער דער דייטש דערשרעקט זיך, ווייל ער קען אריינפאלען אין שטרייכער'ס „שטירמער" פאר חבר'ן זיך מיט יודען, און דעמאלט קען דאס איהם פערשאטען אויף זיין שטעלע אדער אין זיינע געשעפטען; אדער דער יוד אליין רוקט זיך אפ, ווייל ער האט מורא, אז ער קען זיך נאך ארויסכאפען מיט א קרום ווארט געגען די היינטיגע הערשער, און אויב נישט היינט, קען מען דאס איהם דערמאנען מארגען.

* * *

דעם דייטש דעם אינזשיניער האב איך בעמערקט נאך דעם ערשטען טאג. מיר זענען צוזאמען צוזאמענגעגאנגען צום פענסטערל, וואו מען גיט אפ די פעסער און מען טיילט איין די ערטער פאר'ן עסזאל. פרעגט מען ביי איהם: „כשר צי טריף?" פארן סטיווארט זענען געלעגען צוויי בויגענס פאפיר: אויף איינעם איז געשריבען מיט לאטיינישע אותיות „קאשער" און אויף דעם צווייטען „טרייף". און ער האט בעצייכענט, ווער וואוהין עס וויל. האט זיך מיין שכן פערקרימט: „איך בין דאך נישט קיין יוד!"

געווים איז אגוי נישט מחויב צו נעהן עסען כשר, און היט זיך אלע מאל פון זוכען ביי גויים אנטיסעמיטיזם. אבער דא איז דאס נישט געווען קיין טעות, וואס דער קרים מיט דער נאז איז מיר באלד נישט געפעלען. היינט האב איך גערעדט מיט דעם מאן א לאנגען אינטערוויו און איך האב דערזעהן, אז ער איז א הונדערט־פראצענטיגער היטלעריסט. ווידעראמאל האב איך איהם נישט אגיטירט און נישט געשטראפט, ווייל מיר האט זיך נעגלוסט צו הערען, וואס ער טראכט.

ער האט, חלילה, נישט קיין זעלבסטשטענדיגע געדאנקען. דאס וואס ער רעדט איז אזוי ווי פון צייטונג ארויס. זיין פאך פערנעמט איהם אויף אזוי פיל, זאגט ער, אז ער האט נישט קיין צייט זיך אפצוגעבען מיט פאליטיק. אבער דער גרעסטער טייל מענשען איז דאך אזוי; און עס איז גראד אינטערעסאנט צייטענווייז צו נעמען אן'אינטערוויו מיט אזא מענש פון דער מאסע, אום צו זעהן, פון וואס פאר א טייג די פאליטיקער קנעטען אויס זייערע ליאלקעלעך, צו ציהען זיי פאר די שטריקלעך.

שטאמען שטאמט ער פון יענעם ברעקעלע דייטשלאנד, וואס איז נאך דער מלחמה אוועק קיין טשעכאסלאוואקיען. האט ער א טשעכישען פאס, אבער זיין הארץ איז ביי דייטשלאנד. ער איז לעצטענס אפט געפאהרען קיין דייטשלאנד, האט די טשעכישע פאליציי זיך נעטשעפעט צו איהם, גענומען איהם אויף א פערהער. אז בכלל, וואס פאר אן אונטערדריקונג עס איז טשעכיען, קען מען זיך נארנישט פארשטעלען! אז אין דייטשלאנד איז אויך פאראן א געהיימע פאליציי, אז אין דייטשלאנד גיט מען אויך עפעס אכטונג אויף מענשען, וואס פאהרען פון אויסלאנד, דאס האט ער נישט בעמערקט.

נאך צום אינטערעסאנטסטען איז פאר מיר געווען צו הערען, וואס ער האט צו זאגען וועגען יודען. וועגען דייטשלאנד האט ער נישט געוואלט רעדען, ווייל ער האט פערשטאנען, אז איך בין א יוד. נאר וועגען טשעכאסלאוואקיען האט ער געהאט איבערצוגעבען א סך. אט פונקט אזוי ווי מען פערפאלגט און מען דיסקרימינירט דארטען געגען דייטשען, אזוי פריוויליגירט מען יודען. און ווייסט איהר פארוואס? ווייל פרעזידענט מאסאריק אליין איז א יוד! ער האט זיך נישט געוואונדערט, וואס פאר מיר איז דאס א נייעס. א קליינע צאהל מענשען ווייסען דאס, אבער ס'איז ריכטיג. און קומען קומט דאס אזוי: מאסאריק'ס מוטער איז געווען א דינסטמיידעל אין א מאיאנטעק. זיין פאטער איז געווען א שמיד נישט ווייט פון יענעם מאיאנטעק. נאר דאס רעדט זיך נאר אזוי. דער אמת'ער פאטער איז גאר געווען דער יודישער פריץ, דער בעל־הבית פון דעם מאיאנטעק. ווען אט דער יודישער פאטער האט געזעהן, אז עס וואקסט א פעהיגער יונגעל, האט ער איהם גענומען קיין ווין און געשיקט אין די קלאסען. דערפאר האט מאסאריק אפגעדאנקט יודען, ווען עס איז געווען אין אלטען עסטרייך דער גרויסער פראצעס וועגען בלוט בלבול אויף יודען, נו, און דערפאר ווידער האבען יודען איהם אפגעדאנקט אין דער צייט, פון דער מלחמה און האבען געהאלפען איהם אויפבויען די טשעכאסלאוואקישע רעפובליק, — איינער העלפט דעם צווייטען. וואס, איהר גלויבט נישט, אז מאסאריק איז א יודענ'ס אן'אומגעזעצליך קינד? וואס הייסט, איהר גלויבט נישט, אז מיינע קרובים אליין האבען מיר דאס דערצעהלט און זיי האבען אפילו אנגערופען דעם נאמען פון יענעם יודישען פריץ? און א טשעכישער פאשיסט האט מיר דאס אויך געזאגט!

אט אזוי האט גערעדט דער אינזשיניער, א געבילדעטער מאן, וואס מען רופט, און איך האב נאר געהערט און נעגאפט, איך האב געהאט דעם איינדרוק אזוי ווי א גיפטיגע שלאנג וואלט געקראכען ארום מיר און ס'איז נישטא קיין עצה, ווי אזוי זיך אויסצוהיטען פון איהר ביס. צוויי מאל האב איך שוין דאס איבערגעלעבט — איין מאל אין רוסלאנד און איין מאל אין דייטשלאנד, אין דער צייט פון די רעוואלוציעס — ווי די אנטי־דעמאקראטישע פראפאגאנדע האט זיך בענוצט מיטן ווילדסטען שפיצעל, וואס מען קען זיך נאר פארשטעלען — מיט שטעמפלען אלע מען פאר יודען, מיליוקאוו'ן, קערענסקין, טשערנאווןלענינען, אלעמען האט מען געמאכט פאר יודען אין דער אויסטערטערישער גיפטיגער פראפאגאנדע געגען וועלכער עס איז נישטא קיין מיטעל, ווייל זי דערגעהט קיין מאל נישט צו דער ליכטיגער שיין און מען קען זי נישט אפלייקענען. דערנאך האב איך דאס צוגעהערט אין דייטשלאנד, וואו מען האט געמאכט פאר יודען עבערט'ן, און נאסקען און קאוטסקי'ן און קריספין'ען, איצטער נעהמט זיך די רעאקציע אין טשעכאסלאוואקיע אויך פארן זעלבען מיטעל צו שעפטשען דעם פינסטערען המון אין אויער אריין: זעה נאר, יודען הערשען איבער דיר!

אין טשעכאסלאוואקיע, אויבען־אויף זעהט מען נישט אז די אנטיסעמיטישע און אנטי דעמאקראטישע פראפאגאנדע זאל האבען א גרויסע ווירקונג, אבער מיין חברה־מאן טרייסט זיך, אז דאס איז נאר כל־זמן דער אלטער מאסאריק לעבט, אייביג לעבען קען ער נישט, און 86 יאהר איז ער שוין. א טשעכישער פאשיסט האט איהם געזאגט, אז נאך מאסאריקס טויט וועט מען ביי די טשעכישע יודען צונעהמען אלע זייערע פריווילעגיעס.

— נו, און ווי מיינט איהר, — פרעג איך ביי איהם. — די ד י י ט ש ע ן אין טשעכאסלאוואקיע וועלען לעקען האניג, אויב די טשעכישע פאשיסטען וועלען קומען צו דער מאכט?

„יא, דאס איז אמת", איז ער מודה און ער ווערט אומעטיג.

אבער מיר איז דערפון אויך נישט געווארען פרעהליכער אויפן הארצען.

בענקשאפט נאך גליק

פון לעבען אין ארץ ישראל אין שפיגעל פון דער דארטיגער ליטעראטור.

פון נ. י. גאטליב

גליק איז זעהר א זעלטענער אוצר, וואס וועניג פון אונז מענשען, ווייסען, וואו ער געפינט זיך און נאך וועניגער — געפינען איהם... עס איז נאר פאראן א סברה, אז גליק איז אן'אויסגעטראכטע זאך, א פאנטאזיע פונ'ם מענשען, וואס גארט א לעבען־לאנג, א גאנצע אייביגקייט. נאך דאס, וואס מען רופט „גליק"; ציהט זיך צו דעם מיט דער גארער גלוסטונג פון איין גוף מיטן גאנצען פייער פון זיין בענקענדיגער נשמה און בלייבט, סוף כל סוף, נאר ביי דער בענקשאפט...

כלל־גליק קאנקורירט איצט אין אזא לאנד, ווי ארץ־ישראל, מיט יחיד־גליק, מיט פערזענליך גליק. מען בויט איצט אנדערש א משפחה־נעסט, מען דערציהט איצט אנדערש קינדער. בפרט, אינ'ם לאגער פון די אויסדערוועהלטע, פון דער חלוציאנישער יוגענד, וואס האט שוין לאנג פערברענט אלע בריקען הינטער זיך און לעגט איצט אריבער צו דער צוקונפט שפאגעל־נייע בריקען... אינ'ם חלוציאנישען לאגער, אינ'ם קביצה־לעבען — דארטען שפילט איצט פערזענליך גליק נאך א קלענערע ראלע, ווי ערגעץ אנדערשוואו. דארטען געהט מען דאך פאראויס צו מיט בעשטימטע מאסען און וואגען. דארטען איז דאך שוין פאראן א בעשטימטער שולחן־ערוך, וואס פסק'ענט, ווי צו לעבען, ווי צו ליבען, ווי צו דערציהען קינדער. אבער אויך דארטען קען פערזענליך גליק, אדער די בענקשאפט נאך אזא גליק, נישט פערשוואונדען ווערען, נישט אויסגעראט ווערען. ווייל — א צו שטרענגען קאמף געגען דעם, וואס מען רופט „פערזענליך גליק", איז אפשר אן'אומנוצליכער קאמף געגען דער נאטור, געגען מענשענ'ס אייגענעם „איך", געגען עפעס אין אונז, וואס איז אייביג־דויערהאפטיג — נישט צו פערניכטען און נישט אויסצוראטען...

איך האב דורכגעלייענט א קליין ביכעל מיט ניין קורצע סקיצען פון ארץ־ישראל לעבען. דער מחבר איז איינער א הערש גוטמאן. ער איז, קענטיג, געווען — אפשר איז ער אויך איצט — א חלוץ. ער ווייס גוט דעם קבוצה־לעבען. ער קען דאס לעבען אין ארץ ישראל בכלל. זיין ארט שרייבען איז נישט קיין טיף — קינסטלערישער, ער פערנעמט זיך נישט מיט ערנסטערע, טיפערע לעבענס־פראבלעמען. און וועגען וואס ער שרייבט, שרייבט ער לייכט, שפילעוודיג און גרינג צום פערדייען... אבער אויב ער אינטערעסירט מיך נישט איבעריגעס פון קינסטלערישען שטאנדפונקט, איז ער פאר מיר — און אויך פאר אונז — אקטועל טאקע ביי דער א טעמע, וועגען וועלכער מיר שמועסען איצט: גליק, בענקשאפט נאך גליק, פערזענליך גליק און כלל־גליק. איך זעה דורך גוטמאנ'ס לייכטע סקיצעס א שטיק ניי־לעבען אין ארץ־ישראל. רעאלע, לעבעדיגע חלוץ־און חלוצה־טיפען, זייערע צווישען־בעציהונגען, זייער ארט לעבען, זייער ארבייט און זייער פרייע, קארגע צייט. ווען דער גוף רוהט זיך אפ פון דער שווערער פראצע און די נשמה וואכט אויף, בעמט חלומ'ען, קענען, זאגען שירה... גוטמאן איז א שרייבער א סענטימענטאל־ליריקער. ער לעגט אריין אין זיינע הארציג־סימפאטישע בחורים און בחורות א סך פאעזיע, בענקשאפט ליבע און דראנג נאך א פיצעלע פערזענליך גליק...

אין אלע נייע סקיצען גוטמאנ'ס האט איהר א דינעם, לייזע געוועב פון א בחור מיט א „בחורה". אין אייניגע פון די סקיצען קומט צו א דריטער, צי א דריטע, און ס'שאפט זיך דער בעריהמטער „דרייעק"... אין דער ערשטער סקיצע „שטיינ־האקער" זענען די הויפט־העלדען דער חלוץ ארצאי און די חלוצה שושנה. ארצאי איז א געבילדעטער, אינטעליגענטער בחור. זיינע עלטערען זענען רייכע, אסימילירטע. ער האט אין דער אלטער היים געלערנט אין אוניווערזיטעט און די עלטערען האבען גע'חלומ'ט, אז דער זוהן זייערער וועט זיין א דאקטאר... ארצאי איז אבער געווען א חלוץ, א פשוט'ער ארבייטער... ער האט זיינע אסימילירטע עלטערען ענטוישט... און אויך זי, שושנה, ר' הערשל דעם וואלד־סוחר'ס טאכטער, אויך זי האט איהרע עלטערען אנטוישט, איז געווארען א חלוצה, א שטיינהאקערקע... די ארבייט איז מורא'דיג שווער, בפרט פאר א מיידעל. אבער שושנה טוט איהר ארבייט בשלמות, מיט ברען, אידעאליסט ש. אין צווישען שושנה'ן מיט ארצאי'ן שפינט זיך א דינער ליבע־געשפין, וועלכן דער מחבר שפינט אויס „אויף א צארטען אופן"... דא רעדט זיך היבש וועגען שטילען, היימישען, פערזענליכען גליק — טאקע אין די קבוצה־ראמען...

אט איז א צווייטע סקיצע — פון תימנים־לעבען. סעדיה, א שעהנער בחור, א געזונטער, א כוואט, קומט אראפ אין זיין תימנ'ער קאלאניע פון דער ווייטער שטאט, וואו ער ארבייט. ער איז אין שטאט א שיך־פוצער... אין ארץ־ישראל שעמט מען זיך נישט מיט קיין שום ארבייט. שיך פוצען איז אזוי שעהן, ווי ארויסנעהמען אימיצען א צאהן, אדער שטעהען ביי אן'אוניווערזיטעטס־קאטעדרע... איז אט קומט סעדיה אראפ צו־גאסט אויף שבת, די עלטערען דערפרעהען זיך מיט איהם און נאך מעהר — ברוריה, די טאכטער פונ'ם תימנ'ישען „חכם" ברוריה ליבט סעדיה'ן און דערפרעהט זיך מיט זיין וויזיט... און ווידעראמאל שפינט זיך צווישען די דאזיגע צוויי יונגלינגען א דינער ליבע־געשפין... פערזענליך גליק...

אט איז א דריטע פארל: מילעק און פנינה, אין דער סקיצה „דער איבערגעבליבענער". מילעק'ן דעם חלוץ רופט מען „שטילער מלאך". ער איז שטענדיג אזוי פער'חלומ'ט, פערקלעהרט, פערבענקט. אלע חלוצות ליבען איהם. ווייל חוץ אלעמען איז ער זעהר א שעהנער, א צוציהענדער... און מילעק טראגט זיך ארום מיט א „סוד". קיינער אין קבוצה ווייס אבער נישט, אז ער, מילעק, איז מיט עטליכע יאהר צוריק געווען אן'אפיציר... ער האט געלעבט דעם אמת'ן טאג, געהוליעט, ארומגעפיהרט זיך מיט דאמען פון דער פוילישער העכערער געזעלשאפט, פון דעם אדעל... מילעק'ס עלטערען זענען אסימילירטע. זיינע, מילעק'ס, שוועסטער האבען חתונה מיט קריסטען... אויך מילעק'ס עלטערען שמד'ן זיך און ווילען אז אויך ער, מילעק, זאל קומען צו א שעהנערען הכלית, ווי איידער צו זיין א חלוץ... אבער מילעק'ן האט מען אויפגעעפענט די אויגען: זיין חבר ברונעק, וועלכער האט מילעק'ן אריינגעצויגען אין דער יוגענד־בעוועגונג. ברונעק איז לסוף, גע'הרג'עט געווארען פון אן'אראבישער האנד און ער, מילעק, ארבייט אין קבוצה און חלומ'ט אפטמאל וועגען דער אלטער „אפיצירישער "צייט, וואס איז שוין לאנג אוועק... און מילעק ליבט פנינה און צווישען זיי וועבט זיך דאס ביסעל פערזענליכן גליק...

ראובן און זהבה זענען א פערטע פארל. אין דער סקיצה „דער נייער חבר" שילדערט גוטמאן איינעם א פועל ,ראובן, וועלכער ארבייט אלס יחיד ביי א קאלאניסט און וועמען ס'ציהט צו קבוצה לעבען. ער געהט, לסוף ,אוועק אין קבוצה און געפינט זיין ביסעלע פערזענליך גליק אין שוין פון דער שעהנער זהובה...

אזוי זענען זיי אלע. אזוי איז צפורה, וואס איהר מאן און חבר איז גע'הרג'עט געווארען ,ווי א העלד, פון די אראבער, און צפורה'ן ליבט זיך מנחם און ער מאנט פון איהר אביסעל פערזענליך גליק... אזוי איז דער חבר גלילי, וועלכער האט אין דער אלטער היים א כלה, מינקא, וועמען ער ברענגט אראפ קיין ארץ ישראל, אין קבוצה אריין, וואו עס געפינט זיך אויך די חלוצה שמחה, מיט וועמען גלילי פלעגט אפטמאל אזוי איינטים פערברענגען... שמחה האט געמיינט, אז גלילי וועט זיין איהרס. ווי זשע אנדערש? נעהמט ער גאר און ברענגט אראפ זיין כלה, מינקא'ן!... שמחה איז א קאפיטשקע אייפערזיכטיג... אבער צו שעקספיר'ס א דראמאטישען קאנפליקט דערגרייכט עס נישט...

און אט איז אן'אנדער אייפערזיכטיגער. נישט קיין „זי", ווי שמחה, נאר אן „ער". יהודה, ער ליבט מורא'דיג שטארק פנינה'ן. ער מיינט אבער אז פנינה איז פערבונדען מיט א צווייטען, מיט באלעק'ן. ליידט ער, יהודה, פייניגט זיך. און פון גרויס פערצווייפלונג פערלאזט ער גאר די קבוצה, לאזט זיך אוועק וואנדערן, וואגעלט ארום, לעבט א הפקר־לעבען און קומט לסוף צוריק אין קבוצה, וואו עס ווערט קלאהר, אז פנינה ליבט גאר נאר איהם, יהודה'ן. זעהר א קאפיטשקע פערזענליך גליק ווערט פערווירקליכט...

גוטמאן שילדערט ערטערווייז זעהר טרעפליך דעם איצטיגען לעבען אין ארץ ישראל: די שטאט און דעם דארף. צום דארף האט ער א וואַרימע בעציהונג, ווי צו דער האוועדיגער שטאט. זיין קליין בענדל סקיצעס (אין היימישען לאגער) גיט צו נאך אביסעל פארב צו דער ליטערארישער שילדערונג, הן אין העברעאיש ,הן אין יודיש, וואס שפיגעלט אפ דעם נייעם פילפארביגען לעבען אינ'ם נייעם ארץ ישראל.

„יודען און מיר קריסטען" / (אַ בוך פון פראַנצויז אָסקאַר דע פרענעזי)

(בריף פון פּאַריז)

פון נ. פראַנק

אין אַ צייט, ווען דער ווילדער און שוואַרצער נאַציזם האָט איבער דער וועלט אָנגעצונדען אַזאַ ברענענדע שנאה געגען יודען און יודישקייט, איז ממש דערפרעהענד, ווען מען בעגעגענט אויך אַ מענש, אַ בוך, וועלכער איז נישט פערבלענדעט געוואָרען דורכ'ן אָנשטעקענדען היטלעריזם, און גיט אָפּ יודען און יודישקייט דאָס וואָס זיי קומט: גערעכטיגקייט.

אַזאַ איינער איז דער פראַנצויזישער שריפטשטעלער אָסקאַר דע פרענעזי, מיט זיין בוך: „די יודען און מיר קריסטען", וועלכעס איז ערשינען אין פערלאַג פלאַמאַריאָן. אַ יוד וואָלט דאָס בוך געקאָנט אָנרופען פערקעהרט: די קריסטען און מיר יודען.

דער שרייבער איז אַליין אַ „קירכעמאַן" און אַלס אַזעלכער, בעווייזט ער, אַז די אויפריכטיגע פאָרשטעהער פון דער קירכע בעטראַכטען דעם יודען אַלס יוד, נישט ווי אין דייטשלאַנד, אַלס נידעריגען וועזען, נאָר אַלס גלייכען ברודער. דאָס בוך הויבט זיך אָן מיט אַן'אַריינפיהר־וואָרט פון הויכען פראַנצויזישען גייסטליכען דעוואָ.

„די יודען און מיר קריסטען" שטודירט דאָס יודענטום פון ריין־רעליגיעזען שטאַנדפונקט און בעווייזט, אַז די אמת'ע און גלויביגע קריסטען וואָלטען קיינמאָל נישט געדאַרפט פיינד האָבען דאָס יודישע פאָלק. אין משך פון זיין שטודיע רוקט אַרויס דער מחבר פיל דאָקומענטען, ציטאַטען און רעדעס פון פערשידענע פערזענליכקייטען, יודישע און נישט־יודישע, וועלכע האָבען זיך פערנומען מיט דער פראַגע און האָבען שטודירט דאָס יודישע פראָבלעם אין זיין טיפער פילזייטיגקייט.

דעם לעצטען שטויס צו שרייבען דאָס בוך האָט דעם מחבר געגעבען דער ווילדער דייטשער כוליגאַניזם און משוגעה.

נישט קיין פילאָסעמיטיש בוך וויל אָסקאַר דע פרענעזי ברענגען, נאָר אַ בוך פון גערעכטיגקייט, פון אָביעקטיווער בעטראַכטונג. פילאָסעמיטיזם, איז פאַרטייאיש, ווי אַנטיסעמיטיזם. פילאָסעמיטיזם איז דער צווייטער עק פון אַנטיסעמיטיזם. דער מחבר פון בוך בעמיהט זיך צו זיין ווייט פון די צוויי פּאָלוסען און האַלטען אין דער האַנד אַ גלייכגעוויכט, אַ וואָג אַ ריכטיגע, אַ פּינקטליכע, וואָס זאָל נישט אַריבערוועגען נישט אַהער און נישט אַהין...

עס וואָלט אונז זעהר ווייט פערפיהרט, ווען מיר וואָלטען פּראָבירט נאָכגעהן דאָס בוך טריט ביי טריט, אויסרעכענען די מעלות און חסרונות. מיר ווילען בעסער פּראָבירען געבען דאָס וואָרט דעם מחבר גופא און ציטירען עטליכע שטעלען פון זיין בוך וועגען פערשידענע ענינים. אין די ציטירטע ערטער וועט נאַטירליך פעהלען די איינבקייטלונג, די סיבה וואָס האָט זיי אַרויסגערופען און פערורזאַכט. זיי ווילען אָבער, דערפאַר, איבערגעבען די מיינונג פון מחבר וועגען מעהרערע ענינים מיט זיינע אייגענע ווערטער, דורך זיין אייגענער רעליגיעזער וועלט געזעהען און פערשטאַנען.

„אָט דאָס בעשיידענע בוך האָט נישט קיין אַנדער ציל, ווי בעווייזען דעם פעהלער און אַנטי־קריסטליכען כאַראַקטער פון אַנטיסעמיטיזם".

זוכען די יודען די העגעמאָניע פון דער וועלט און ווילען זיי אונטערברענגען דעם קריסטיאַניזם?

רעדענדיג וועגען דער פראַגע, שרייבט אויס דער מחבר וועגען די בעריהמטע „פּראָטאָקאָלען פון די זקני ציון":

„די פּראָטאָקאָלען בילדען אַ פאַלשען דאָקומענט!"

* * *

„לאָמיר זיין אויפריכטיג. מיר זענען אין פראַנקרייך און נישט אין אַ לאַנד פון ראַסען־טעאָריע. קיין פראַנצויז וועט נישט איינפאַלען אין קאָפּ פאָרצולעגען אַ געזעץ, וואָס זאָל צונעמען ביי יודען זייער פראַנצויזישע בירגערשאַפט און זייערע ציווילע רעכט".

* * *

„אויב די דייטשע רדיפות האָבען מאָביליזירט די יודען פון דער גאַנצער וועלט, גלויביגע און אומגלויביגע, לאָמיר זיי דערפאַר גראַטולירען".

* * *

„אין פראַנקרייך, שטעלט זיך אויך די יודען־פראַגע. מען בעמערקט לעצטענס אַ גרויסען וואוקס פון אַנטיסעמיטיזם. דער פראַנצויז האָט אָבער נישט פאַר'ן יודען די אינסטינקטיווע שנאה, וועלכע די בהידער טאָראַ שרייבען־צו די דייטשען. דער יודישער עלעמענט איז ביי אונז אויך נישט אַזוי גרויס, ווי אין דייטשלאַנד, און ווי צו גרויס זיין איינפלוס זאָל נישט זיין אין דער פּאָליטיק, אין די פערמאַכטע געזעלשאַפטען, אין די לינקע פּאַרטייען, אין דער פינאַנץ, ווי פורכטבאַר זיין קאָנקורענץ זאָל נישט זיין אויף געוויסע סוחרישע געביטען, ווי שווער עס זאָל נישט זיין דער עקאָנאָמישער קריזיס, וועלכען מיר מאַכען מיט, וועט זיך די גרויסע מאַסע פראַנצויזען נישט לאָזען פערכאַפּען דורך „דער דאָזיגער מיאוסער קראַנקהייט בעווייזט זיך ביי אַלע פעלקער, וואָס זיך אויס דער עלזאַסער שרייבער, אַ פּראָטעסטאַנט, אַנדריי ליכטענבערגער. די דאָזיגע קראַנקהייט בעווייזט זיך ביי אַלע פעלקער, וואָס מאַכען דורך אַן'עפּאָכע פון אַ מאָראַלישער דעפּרעסיע און נויטיגען זיך אין אַ כפרה־הינדעל.

אויב דער היטלעריסטישער רעזשים איז בעשערט צו דויערען — שרייבט ווייטער אַנדריי ליכטענבערגער — וועט ער מוזען אויסשטרייכען פון זיין פּראָגראַם אַ שנאה, וואָס איז קודם כל אַ „סימן פון שוואַכקייט און דעמאַגאָגיע".

דער מחבר שילדערט דאָס יודישע לעבען אין עלזאַס־לאָטרינגען, וואו מען האָט פיינט לעצטענס די יודען, ווייל זיי זענען די גרינדערס פון די געשעפטען, וועלכע שאַפען אַ שווערע קאָנקורענץ די אַנדערע קויפלייט און געשעפטען. דער קויפער אָבער קומט אין די יודישע געשעפטען, ווייל ער בעקומט דאָרט ביליגער און אויב די אַנדערע סוחרים ווילען ערפאָלגרייך קאָנקורירען מיט די יודישע, דאַרפען זיי אויך אַראָפּלאָזען פון פּרייז און זיך נישט שטעלען קיין איבריגע פערדינסטען, אויב עס לוינט די יודען, פאַרוואָס זאָל דאָס נישט זיי לוינען?

— מען מוז מודה זיין לאָיאַל — שרייבט דער מחבר — אַז פיל יודישע פירמעס האַלטען אַ פּערסאָנאַל, וועלכער בעשטעהט ס'רוב פון קריסטען, אַפילו אויף די פעראַנטוואָרטליכסטע אַמטען, און דער פּערסאָנאַל ווערט גוט בעצאָהלט. די יודישע פירמעס האָבען צו פערדאַנקען זייער ערפאָלג, זייער עקשנות ביי דער אַרבייט, זייער גייסט פון איניציאַטיוו, אַז די יודישע באַלעבאַטים בעהאַנדלען די קריסטען נישט ערגער ווי די יודישע, און אַז זיי ווייזען אַרויס אָנערקענונג און סימפּאַטיע די אַלע, וועלכע דינען זיי געטריי. דאָס איז נישט קיין איבערטריבענער לויב־געזאַנג, וואָס איך זינג דעם יודישען פּאַטראָנאַט, נאָר אַן'איינפאַכע קאָנסטאַטירונג, וועלכע איך קען בעווייזען מיט פאַקטען".

* * *

אַזעלכע שטעלען און ציטאַטען קאָן מען געפינען פיל אין בוך: נישט מיט אַלץ קאָן מען, נאַטירליך, איינשטימיג זיין מיט'ן שרייבער פון בוך. אַזוי ווי ער איז מילד און טאָלעראַנט צום גלויביגען יודען, אַזוי איז ער, למשל, שטרענג און אונטאָלעראַנט צום נישט־גלויביגען. ער מיינט, אַז בכלל האָבען זיך אַלע צרות גענומען אויף דער וועלט דערפון, וואָס מענשען האָבען אויפגעהערט צו גלויבען דאָס איז אָבער זיין שטאַנדפונקט אַלס פרומער און גלויביגער קריסט. ער האַלט אויך, אַז דער ציוניזם איז פאַר יודען נישט מעהר ווי אַ סימבאָל. מיר האַלטען, אַז דער ציוניזם איז אַ לעבענס־ווירקליכקייט. אויך אין דעם פרט וועלען מיר מיט'ן מחבר פון בוך נישט מיטהאַלטען. מיר וועלען אויך אין משך פון בוך געפינען אַ סך פונקטען, וואָס וועלען ביי אונז אַרויסרופען מיינונגס־פערשידענהייטען.

אין אַלגעמיין אָבער, איז דאָס בוך עהרליך צו יודען, און אויפריכטיגקייט איז שוין די גרעסטע מעלה. עס איז אַ בוך, וואָס פערשאַפט כבוד דעם, וועלכער האָט איהם געשריבען.

די קריסטליכע קירכע איז מיר אומבעקאַנט און פרעמד. פון די ציטירטע אַרטיקלען און מיינונגען איז אָבער צו זעהן, אַז די גרעסטע פערזענליכקייטען פון דער קריסטליכער קירכע האָבען פערשטויסען דעם אַנטיסעמיטיזם און דאָס איז די איינציג וויכטיגע זאַך וואָס בלייבט אונז לייענענדיג דאָס בוך.

רבי לוי יצחק פון בערדיטשעוו / (צום 125־טען יאָהרצייט)

— 2 —

דער בערדיטשעווער רבי לוי יצחק פלעגט זיך זעהר אָפט אויסטענה'ן מיט דעם רבונו של עולם, און אַלץ וועגען דעם עם ישראל. איינמאָל האָט ער צו איהם אַזוי געזאָגט: „ווען צוויי פּערזאָנען האָבען חתונה טרעפט, אַז איינער איז רייך און די צווייטע איז פון אַ גרויסען יחוס אָבער אָרים. דער רייכער פערזאָרגט דאַן די אָרימע מיט פּרנסה. דו, רבונו של עולם האָסט גענומען פאַר דיין כלה דעם עם ישראל, וואָס שטאַמט פונם גרויסען יחוס פון די אבות, טאָ איז עס דיין חוב, אַז דו זאָלסט פערזאָרגען דעם עם ישראל מיט פּרנסה".

אַ צווייט מאָל האָט דער בערדיטשעווער אַריינגעקוקט אין מחזור און האָט געלעזען: „מיר זענען פול מיט זינד, אָבער דו ביסט פול מיט רחמים". דערביי האָט דער בערדיטשעווער אויסגערופען: „רבונו של עולם בעטראַכט נור ווי קליין ס'זענען די זינד, וואָס מיר קענען בעגעהן; אָבער דיין רחמנות איז דאָך אומבעגרעניצט און דיין חסד האָט גאָר קיין ברעג נישט. ווי זשע קענסטו בעשרענקען דיין רחמים און חסד צו אונז?"

ער האָט אַמאָל זאָגאַר געזאָגט צו גאָט, דאָס אויב ער וועט דעם פאָלק ישראל נישט פערגעבען די זינד וועט ער אויף איהם זאָגען, אַז ער טראָגט פאַלשע תפילין, ווייל אין די תפילין איז איינגעשריבען: „וואָר איז ווי דיין פאָלק ישראל? ס'איז דאָס איינציגע פאָלק אויף דער ערד". אויב גאָט וועט נישט פערגעבען די זינד פון די יודען, וועט עס הייסען, אַז ער גלויבט נישט אין דעם, וואָס ס'איז איינגעשריבען אין די תפילין, און פאָלגליך זענען זיי פאַלשע תפילין... ער האָט אויך אַמאָל געזאָגט: „רבונו של עולם, דער עם ישראל איז די תפילין פון דיין קאָפּ. ווען ביי אַ יודען פאַלען אַראָפּ די תפילין הויבט ער זיי אויף מיט גרויס זאָרג און קושט זיי. גאָט, דיינע תפילין זענען צו דער ערד געפאַלען"....

דער בערדיטשעווער האָט געהאַלטען, אַז גאָט טוט נישט גענוג פאַר דעם פאָלק ישראל, ווייל ער ברענגט נישט די גאולה. מ'דערצעהלט, אַז נאָך אַ יום כפור האָט ער גערופען צו זיך אַ שניידער און האָט איהם געפרעגט, וואָס ער האָט געזאָגט צום רבונו של עולם אין דעם יום הדין. דער שניידער האָט געענטפערט: „איך האָב געזאָגט צו גאָט: דו ווילסט, אַז איך זאָל חרטה האָבען אויף מיינע זינד, אָבער וואָס זענען מיינע זינד? איך האָב אפשר צוריקגעהאַלטען אַ שטיקעל שטאָף, וואָס איז געבליבען פון אַ מלבוש, אָדער איך האָב געגעסען אין אַ נישט יודיש הויז, וואו איך האָב געאַרבייט, אָהן זיך צו וואַשען. אָבער דו, גאָטעניו, דו האָסט בעגאַנגען גרעסערע זינד: דו האָסט גענומען קינדער פון מוטערס און מוטערס פון קינדער, לאָמיר־זשע זיין קוויט: פערגיב דו מיר מיינע זינד און איך וועל דיר פערגעבען דיינע". האָט דער בערדיטשעווער דערויף בעמערקט: „דו האָסט דעם רבונו של עולם ביליג אָפּגעלאָזען. דו האָסט איהם בעדאַרפט צווינגען, אַז ער זאָל בעפרייען דאָס פאָלק ישראל".

דער בערדיטשעווער רבי לוי יצחק איז רעגיסטרירט געוואָרען אָפיציעל אַלס דער „באַרמהערציגער". עס ווערט דערצעהלט פאָלגענדער אַנעקדאָט וועגען דעם פון וואַנען ס'האָט זיך דאָס גענומען:

עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ קייזערליכער בעפעהל, אַז יעדער איינער מוז צו זיין אייגענעם פערזענליכען נאָמען צושרייבען נאָך אַ נאָמען, וואָס זאָל ווערען זיין פאַמיליען־נאָמען. די יודען האָבען זיך נישט געאיילט דורכצופיהרען דעם בעפעהל. האָט מען געשיקט פּריסטאַווס פון הויז צו הויז, אַז זיי זאָלען זעהן דאָס מען זאָל דעם בעפעהל דורכפיהרען. ווען דער פּריסטאַוו איז געקומען צו רבי לוי יצחק און האָט ביי איהם אָנגעהויבען אויספרעגען וועגען דעם נאָמען, וואָס ער וויל זיך געבען, האָט דער רבי געקוקט צום הימעל און געזאָגט אַ בעקאַנטען מאמר: „פאָלג נאָך די דרכים פון גאָט. ער איז באַרמהערציג און דו זאָלסט זיין באַרמהערציג". דער פּריסטאַוו האָט נישט פערשטאַנען, וואָס דאָס מיינט, ער האָט בלויז געכאַפּט דאָס וואָרט „באַרמהערציג" און האָט איינגעשריבען אין זיין בוך נעבען דעם פערזענליכען נאָמען לוי יצחק, דעם צונאָמען „דער באַרמהערציגער".

וועגען דעם ווי דער בערדיטשעווער רבי לוי יצחק פלעגט העלפען יודען ווערט געבראַכט פאָלגענדער בייספּיל: דער בערדיטשעווער האָט ערפאַהרען, אַז אַ אָרימען יודען, וועלכער פלעגט פערדינען איינינגע גראָשען אַ טאָג דורך גראָבען ליים און עס פיהרען מיט זיין פערד און וואָגען צו די מויערער, האָט געטראָפען אַן'אומגליק: דאָס פערד איז אומגעקומען, און דער יוד האָט געדאַרפט טראָגען דאָס ליים אויף זיינע פּלייצעס. דער יוד האָט אויך נישט געוואָלט נעהמען קיין צדקה, כאָטש ער האָט קוים פערדינט אויף אַ טרוקען שטיקעל ברויט. דער בערדיטשעווער האָט בעשלאָסען דעם יודען צו העלפען. ער האָט זיך פערשטעלט פאַר אַ פּויער. ער האָט גענומען אויפ'ן קאָפּ אַ בינטעל מיט שטעקלעך און עס אַריינגעוואָרפען אין קויש מיט ליים פון דעם בעטרעפענדען יודען. דער יוד איז נאָכגעלאָפען דעם „פּויער" איהם אָפּצוגעבען די שטעקעלעך; אָבער יענער האָט זיך אויסגעדרעהט און איז פערשוואונדען געוואָרען. ווען דער יוד איז אַהיימגעקומען מיט דעם בינטעל שטעקעלעך האָט ער דערזעהן, אַז אין דעם בינטעל איז בעהאַלטען אַ מלבוש, און אין דעם מלבוש האָט ער געפונען אַ סומע מיט געלד. דער יוד איז אַוועק צום בערדיטשעווער רבי'ן פרעגען אַן'עצה וואָס צו טון, און דער בערדיטשעווער האָט איהם געראַטען צו האַלטען דאָס געלד פאַר זיך, ווייל גאָט האָט עס איהם געשיקט אַלס בעלוינונג פאַר זיין עהרליכקייט.

וועגען דעם אונטערשייד פון מורא און ליבע אין דינען גאָט האָט דער בערדיטשעווער געזאָגט: „דער וועלכער דינט גאָט אויס מורא האָט זיך אַליין אין זינען, ער האָט מורא פאַר אַ גרעסערער מאַכט פון זיך. אָבער דער וואָס דינט גאָט אויס ליבע, פערגעסט אין גאַנצען אין זיך".

דער בערדיטשעווער האָט זיך אויפגעפיהרט ווי אַן'אמת'ער פאָלקס־מענש. ער האָט זיך נישט געהאַלטען גרויס און צו זיין טיש פלעגט ער איינלאַדען נישט נאָר תלמידי חכמים, נאָר אויך איינפאַכע מענשען פשוט'ע עם הארצים. מען האָט איהם אַמאָל געפרעגט פאַרוואָס ער טוט דאָס, פאַרוואָס לאָזט ער צו אַן'עם־הארץ צו זיין טיש. ער האָט דערויף געענטפערט: „ווען איך וועל קומען אין גן־עדן און וועל דאָרט זעהן זיצען ביי אַ טיש אברהם, יצחק, יעקב און משה, וועל איך אוודאי וועלען צוגעהן און זיך נעבען זיי זעצען. און אויב עמיצער וועט פרעגען, וואָס טוט אָט דער עם הארץ ביי דעם טיש פון די גרעסטע צדיקים, וועל איך קענען ענטפערן: עס קומט מיר, ווייל איך האָב אויך געלאָזט עם הארצים זיצען ביי מיין טיש.

דער בערדיטשעווער איז געווען זעהר שטאַרק געגען דעם פייניגען זיך מיט תעניתים א. אז. וו. ער פלעגט זאָגען, אַז דאָס איז נאָר אַ פּאַסטקע פון דעם שאַטען, צו פערווירען דעם מענשענס געדאַנקען און איהם צו מאַכען צו זינדיגען. ער האָט וועגען דעם דערצעהלט אַזאַ משל: „צוויי מענשען האָבען זיך געראַנגעלט: האָט איינער געטראַכט, אויב איך וועל יענעם געבען אַ זעץ אין האַרצען אָדער אויסדרעהען אַ האַנד, קען יענער מיר טון עפּעס נאָך ערגערס, אויב אָבער איך וועל איהם געבען אַ שטאַרקען זעץ אין קאָפּ וועט ער פאַלען צו דער ערד און ער וועט מיר שוין גאָרנישט קענען טון. אָט דאָס זעלבע זאָגט דער שטן ווען ער זוכט אימיצען צו פערנאַרען, רעדט ער איהם צו צו פאַסטען. אויף אַזאַ אופן שוואַכט ער אָפּ זיין קערפּער, דאָס צומישט זיינע געדאַנקען, עס מאַכט איהם שוואַך, ער פאָלגט און ער זינדיגט".

היסטאָריקוס.

(ווייטער — זונטאָג)

אויפרוף פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער־פערבאַנד אין פּוילען

וואַרשאַ (יט"א) דער צענטראַלער האַנדווערקער־פערבאַנד האָט אַרויסגעגעבען פאָלגענדען אויפרוף:

צו אַלע יודישע האַנדווערקער!

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער־פערבאַנד אין פּוילען קאָן צוריק ווערען די גרעסטע און שטאַרקסטע געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציע פון פּוילישען יודענטום, ווען אַלע האַנדווערקער וועלען זיך אַרום איהם צונויפגרופּירען.

דאָס סיסטעם פון פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען, וואָס איז פאָרגעזעהען אין סטאַטוט פון פערבאַנד, גיט די מעגליכקייט פון אַן'אָרגאַניזאַציאָנעלער צוזאַמענאַרבייט פון אַלע האַנדווערקער, אומאָפּהענגיג פון זייערע אינדיווידועלע אידעאישע אָנשויאונגען.

יעדער יודישער האַנדווערקער דאַרף זיך אָפּגעבען אַ דין־וחשבון, אַז די ערנסטקייט פון איצטיגען מאָמענט פאָדערט צונויפצוזאַמלען אַלע געזונטע און שעפערישע כחות צו אַ געמיינזאַמער אָנשטרענגונג לטובת דעם יודישען האַנדווערקער־שטאַנד.

דער פינפטער האַנדווערקער־קאָנגרעס קומט פאָר אין דער נאָהענטסטער צייט. דורכ'ן קאָנגרעס וועלען אַלע האַנדווערקער־גרופּען האָבען די מעגליכקייט אויסצואיבען אַ השפּעה אויפ'ן ווייטערדיגען גורל פון דער האַנדווערקער־בעוועגונג.

דער צענטראַלער יודישער האַנדווערקער־פערבאַנד אין פּוילען וועט שטרעבען צו לעגאַליזירען די האַנדווערקער־וואַרשטאַטען וועלכע זענען צוליב פערשידענע סיבות נאָך נישט לעגאַליזירט געוואָרען. וועט זאָרגען, אַז די האַנדווערקער־יוגענד זאָל האָבען אין דער צוקונפט די מעגליכקייט זעלבסטשטענדיג צו פיהרען האַנדווערקער־וואַרשטאַטען.

דער פערבאַנד וועט שטרעבען, אַז אַלע האַנדווערקער וועלכע פיהרען זייערע וואַרשטאַטען אויף דעם סמך פון ערוואָרבענע רעכט, זאָלען ווערען פולבערעכטיגטע בעלי־מלאכות.

מיר וועלען זיך ספּעציעל פערנעהמען מיט'ן גורל און אינטערעסען פון די האַנדווערקער־כאַלופּניקעס, וואָס זייער יורידישער מצב איז נאָך נישט איינגאַנצען נאָרמירט געוואָרען.

דער ווירטשאַפטליכער רעפעראַט פון פערבאַנד וועט זוכען די מיטלען אויפצוהויבען דעם מצב פון דער מלאכה, וועט זיך פערנעהמען מיט דער אויפגאַבע צו שאַפען געזעלשאַפטליכע האַנדעלס־אונטערנעהמונגען צו עקספּאָרטירען די האַנדווערקער־אויסאַרבייטונגען און אויסצופיהרען גרעסערע צושטעלונגען און אַרבייטען פאַר'ן אינערליכען מאַרק.

מיר וועלען זיך בעמיהען, אַז פון די מלוכה־קרעדיטען, וועלכע זענען בעשטימט פאַר האַנדווערקער, זאָל אין אַ געהעריגער מאָס געניסען אויך דער יודישער בעלי־מלאכה.

דער פערבאַנד וועט קומען אין קאָנטאַקט מיט די געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, וועלכע ווילען צוזאַמענאַרבייטען לטובת דעם יודישען בעלי־מלאכה.

די עפענטליכע מיינונג, וועלכע איז פעראינטערעסירט אין וואוילשטאַנד פון די האַנדווערקער, וועט בלי־ספק זיך גינסטיג בעציהען צו דער ווייטערדיגער טעטיגקייט פון אונזער פערבאַנד, וועלכער רעפּרעזענטירט די גאַנצע יודישע האַנדווערקערשאַפט אין פּוילען.

אונזער כח ליגט אין אחדות פון אַלע יודישע האַנדווערקער!

פאַר'ן עקזעקוטיוו פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער - פערבאַנד אין פּוילען:

פּרעזידיום: י. אַלטמאַן, מ. ברונשטיין, י. בורשטין, י. גלאַצער, מ. גורעוויטש.

רעכט און לעבען

יורידישע בײלאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

נייע געזעצע און צירקולארען

הנחות ביים אויסקויפען פאַטענטען.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט פונאַנדערגע־שיקט א צירקולאַר צו אַלע איהם אונטערליגענדע אמ־טען א צירקולאַר, אין וועלכען ס'ווערט אויספיהרליך אויפגעקלערט וואָסערע הנחות און אויף וואָסערען אופן דאַרפען ערטיילט ווערען ביים אויסקויפען פאַ־טענטען אויפ'ן יאָהר 1936.

אין וואָס בעשטעהען די הנחות?

די הנחות בעשטייען אין דערלויבען אויסצוקוי־פען פאַר געוויסע האַנדעלס אונטערנעהמונגען פון 2טער קאַטעגאָריע א האַלב יעהריגען פאַטענט אנ־שטאָט א גאַנץ־יעהריגען, א פאַטענט 3טע קאַטעגאָ־ריע אנשטאָט א 2טע קאַטעגאָריע, א 4טע קאַטעגאָ־ריע אנשטאָט א 3טע קאַטעגאָריע, א האַלב־יעהריגען 4טע קאַטעגאָריע אנשטאָט א גאַנץ־יעהריגען, און דערלויבען צו פערגרעסערען די צאָהל בעשעפטיגטע אַרבייטער פאַר אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען פון 5, 6 און 7־טען פאַטענטען־קאַטעגאָריעס; און דער־לויבען אויף איין האַנדעלס - פאַטענט צו פיהרען צוגאָב - האַנדעל און בעפרייען געוויסע אונטער־נעהמונגען פון דער פליכט אויסצוקויפען א פאַטענט

ווי אַזוי ווערען ערטיילט הנחות?

די אויסגערעכענטע הנחות ווערען ערטיילט אין געוויסע פאַלען דורך דער פינאַנץ מאַכט אַליין פון אייגענער איניציאַטיווע אָהן א ספּעציעלער בקשה און אין אַנדערע פאַלען בלויז אויפ'ן סמך פון א ספּע־ציעל בעלייגטע בקשה.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען ערלויבען אנ'אונ־טערנעהמונג פון 2טער קאַט. אויסצוקויפען א האַלב־יעהריגען פאַטענט אָדער א פאַטענט פון 3טער קאַטע־גאָריע, איז בערופען צו דעצידירען איבער די בקשות די פינאַנץ קאַמער, און אין אַלע איבעריגע פאַלען ענטשיידען די פינאַנץ אַמטען.

אידער די פינאַנץ מאַכט נעהמט אָן א דעציזיע בנוגע א בקשה וועגען איינער פון די אָנגעוויזענע פאַטענטען הנחות, מוז זי זיך בעקענען מיט די עק־זיסטענץ בעדינגונגען פון דער בעטרעפענדער אונטער־נעהמונג, מיט דער הויך פון אומזאַץ, מיטן בעטרעף פון די פערלעגטענע שטייערען־חובות, ס'דאַרף אויך דורכגעפיהרט ווערען א לוסטראַציע פון דער אונטער־נעהמונג, אויב די פינאַנץ מאַכט איז נישט געגוג בע קאַנט מיט דער זאַכלאַגע.

די אָנגענומענע דעציזיע דאַרף דעם פעטענט צו־געשיקט ווערען אין משך פון 2 חדשים. אויב ס'האַנ־דעלט זיך וועגען א הנחה, וועלכע ליגט אין דער קאָמ־פעטענץ פון דער פינאַנץ קאַמער אָדער אין משך פון 6 וואָכען, ווייבאַלד וועגען דער הנחה דעצידירען די פינאַנץ אַמטען. קוים בעקומט נישט דער פעטענט אין דערמאָנטען טערמין קיין תשובה אויף אַזא דער־לאַנגטער בקשה, הייסט עס, אַז די בקשה איז פאָזי־טיוו דערלעדיגט געוואָרען.

בקשות וועגען אנערקענען איינע פון די אָנגע־ציכענטע הנחות דאַרפען דערלאַנגט ווערען ביזן 31 דעצעמבער 1935, דער דאָזיגער טערמין איז אָבער־נוגע בלויז עקזיסטירענדע אונטערנעהמונגען, וואָס שייך אָבער פריש־געעפענטע אונטערנעהמונגען, קאָ־נען זיי אויך גענויסען פון די בעשטימטע הנחות, זיי מוזען זיך אָבער וועגען דעם בעמיהען פאַר דער־ערעפנונג.

רעוויזיעס פון האַנדעלס ביכער.

דאָס פינאַנץ מיניסטעריום האָט פערעפענטליכט א צירקולאַר אין וועלכען ס'ווערט אָנגעוויזען אַז די פינאַנץ אַמטען זענען מחויב דורכצופיהרען רעוויזיעס פון האַנדעלס־ביכער אין לאָקאַל פון דער בעטרעפענ־דער אונטערנעהמונג.

איבערהויפּט איז נישט דערלויבט צו פערלאַנגען פון קאָאָפּעראַטיווען און גרעסערע אונטערנעהמונ־גען אַז זיי זאָלען ברענגען די האַנדעלס ביכער צו קאָנ־טראָלירען אין פינאַנץ אַמט.

אין פינאַנץ אַמט מעגען גענומען ווערען צו רע־ווידירען בלויז האַנדעלס ביכער פון קלענערע פירמען און אויך אין אַזא פאַל מוז די רעוויזיע דורכגעפירט ווערען אין קורצסטען טערמין.

אינסטיטוט פאַר געריכטס - עקס - פּערטיזעס.

לויט א פעראָרדנונג פון יוסטיץ מיניסטער ווערט געעפענט אין וואַרשע אנ'אינסטיטוט פאַר געריכטס־עקספּערטיזעס, ביים אינסטיטוט וועלען זיין טעטיג 3 אָפּטיילונגען: פיזיאָלאָגיש־כעמישע, טאָקסיקאָלאָגי־שער און א ביאָלאָגישע.

אדורכגעפיהרט וועלען ווערען עקספּערטיזעס אין ציוויל און שטראָף־פּראָצעסען, אין ערשטען פאַל וועלען די קאָסטען מוזען דעקען די איינקלאָגער און אין אַנדערען פאַל די פערמשפּטע.

סאַניטאַרע פאַרשריפטען פאַר פריזיר - אַנשטאַלטען

ס'זענען פערעפענטליכט געוואָרען אויספיהרליכע פאַרשריפטען וועלכע נאָרמירען דעם סאַניטאַרען צו־שטאַנד אין פריזיער־אנשטאַלטען.

לויט די דערמאָנטע כללים מוז א פריזיר־אנ־שטאַלט זיך געפינען אין א בעקוועמען און בעלויכ־טענעם לאָקאַל. די ווענד דאַרפען זיין העל געמאָלט מיט אייל־פאַרב אַזוי אַז מ'זאָל זי קענען לייכט וואַ־שען.

א פריזיר - אנשטאַלט טאָר זיך נישט געפינען מיט קיין וואוינונג און מ'טאָר דערין אויך נישט שלאָפען.

א פריזיר אנשטאַלט מוז געהאַלטען ווערען אין ריינקייט, און אין אָרדנונג מ'דאַרף איהם געהעריג דורכלופטערען. די קנאָלען האָר דאַרפען אויפגע־רוימט ווערען אין ספּעציעלע מיסט - קעסטלעך, שטענדיג מוז זיך געפינען אויפן אָרט גענוג גוט וואַסער.

אַלע חפצים און מכשירים, וועלכע געפינען זיך אין א פריזיר־אנשטאַלט מוזען האָבען א גלאַטיגע אויבערפלאַך. די יעניגע חפצים, וועלכע זענען אויס־געבעט, מוזען אויסגעבעט ווערען מיט א מאַטער־יאַל וואָס שלינגט נישט איין קיין קוריוש, דיוואַ־נעם און פאָרטיערען טאָרען זיך נישט געפינען אין קיין פריזיר־אנשטאַלט.

אין א פריזיר־אנשטאַלט מוז זיך געפינען א וואַש שיסעל מיט וואַסער, א כלי צו דעזינפעצירען די אַר־בייטס־מכשירים. גענוג ווייסע וועש, בעזונדערע שענק לעך פאַר זויבערע און ברודיגע וועש, א קויש אויף מיסט, א שפּיי־קעסטעל, א שיך־אויסטרעטער, עס דאַרף אויך העגגען אויף אנ'אָנגעזעהען אָרט א עק־זעמפּלאַר פון דאָזיגען רעגולאַמין. ווי אויך פאָלגענ־דע אויפשריפטען: נישט שפּייען אויף דער פּאָד־לאָגע, מ'טאָר נישט אריינפיהרען קיין הינד, מ'בעט אויסצוטרעטען די שיך.

די מכשירים דאַרף מען פאַרן בענוצען אויסריי־ניגען און דעזינפעצירען, דאָס פנים פון קליענט מוז אָפּגעווישט ווערען מיט א ריינער סערוועטקע, די מכ־שירים טאָרען נישט געהאַלטען ווערען אין קעשענע. די וואַטע מוז זיך געפינען אין פערמאַכטע גלעזערנע אָדער מעטאַלענע כלים.

ביים בעדינען א קליענט מוז מען בענוצען ריינע וועש. מעהר ווי איינמאָל טאָר מען נישט געברויכען די זעלבע וועש, סיידען מ'וואַשט זי פריהער איבער אין קאָכעדיג וואַסער מיט זייף.

די סובּיעקטען אין א פריזיר־אנשטאַלט מוזען ביי דער אַרבייט טראָגען ווייסע שערצען אָדער רעק־לעך, שטראַם פערקנעפּעלטע. האָבען קורץ־געשוירע נע און ריינע נעגעל, אידער זיי גייען צו צו א קליענט מוזען זיי פריהער גוט די הענד וואַשען, זייערע מל־בושים מוזען הענגען אין א ספּעציעל שענקעל — יעדע 6 חדשים מוזען זיי זיך לאָזען אונטערזוכען פון א דאָקטאָר און בעזיצען א געזונדהייטס צייגניש.

ווייבאַלד א קליענט איז קראַנק אויף א מערק־באַרער הויט־קראַנקהייט קאָן מען איהם בעדינען בלויז מיט זיין אייגענער וועש און מכשירים.

אין פאַל ווען א קליענט ווערט ביים ראַזירען אָ־דער שערען צוקראַצט, מוז מען איהם גליך די וואונד איבערוואַשען מיט שפּריט און איינלאַפּיסירען אָדער איינ־יאָדינירען.

אידער ס'ווערט געעפענט א פריזיר־אנשטאַלט, מוז פריהער פעסטגעשטעלט ווערען צי דער לאָקאַל איז פאַר אַזא אנשטאַלט געאייגענט.

די אויפזיכט איבער פריזיר־אנשטאַלטען געהער צו די סטאַראָסטוועס. די מאַכט מעג אויך פאָדערען אַז געוויסע דעפעקטען זאָלען אין משך פון א בע־שטימטען טערמין בעזייטיגט ווערען, אין געגענפאַל קאָן זי פעראָרדנען די אנשטאַלט צו שליסען די לעצ־טע סאַנקציע דאַרף נישט אָנגעוואָנדען ווערען אין די פאַלען ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען בעזייטיגען קליי־נע, אונבעדייטענדיגע דעפעקטען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

מינדליכע קינדיגונג.

א קינדיגונג פון אנ'אַרבייטס אָפּמאַך איז גיל־טיג אַפילו ווען זי איז געמאַכט געוואָרען מינדליך.

רעזיגנאַציע פון אַרבייטס - רעכט

אנ'אַרבייטער מעג גוטוויליג רעזיגנירען פון זיינע אַרבייטס רעכט לטובת אנ'אונטערנעהמער בלויז נאָכן אויפלעזען דעם אַרבייטס אָפּמאַך קוים רעזיגנירט ער בעת דער אַרבייט אויפ'ן פּאָסטען איז אַזא רעזיגנאַ־ציע נישט גילטיג.

ענטשעדיגונג פאַר איבער'שעהן.

פאַר איבער'שעהן קאָן מען מאָהנען א פערגיטי־גונג נאָר אין דעם פאַל ווען אויף דער בעוועגונג פון דער אונטערנעהמונג איז געווען אנ'ערלויבניש פון דער בערופענער מאַכט.

אַנדערש קאָן מען נאָר מאָהנען א'ענטשעדיגונג צוליב בעווייזענע ווערען פון פרעמדער אַרבייט.

הורט - טראַנזאַקציע.

אויב ס'איז נישט געבוכט געוואָרען דער נאָמען און די אַדרעס פון קונה ווערט די טראַנזאַקציע נישט אנערקענט פאַר הורט.

פאַטענטען - קאַטעגאָריע.

פאַר א קליין־פערקויף וואָס פערנעהמט א וואַנט אַלס סוּבּלאָקאַטאָר אין א געוועלב מיט א 3 קאַטעגאָ־ריע פאַטענט איז גענוג א פאַטענט 4 קאַטעגאָריע.

גייסטיגע אַרבייטער.

א מייסטער איז א גייסטיגער אַרבייטער, פונדעסט וועגען קאָן א קעלנער, וועלכער אַרבייט מיט עטליכע געהילפען (פּיקאָלען) נישט בעטראַכט ווערען פאַר א גייסטיגען אַרבייטער.

איבער'שעהן.

פאַר איבערשעהן קאָן מען מאָהנען א פערגיטי־גונג, ווען מ'איז בעשעפטיגט נאָר אויף א בעשטימ־טען אַרבייטספּלאַץ.

אַפילו ביי א צוטרייטונג און א פערענדיגונג פון דער אַרבייט מוזען די איבערשעה'ן געהעריג פערגי־טיגט ווערען.

ס'איז גילטיג אנ'אַרבייטס אָפּמאַך, וועלכער נעהמט פּאַראויס א בעשטימטע פערגיטיגונג פאַר אי־בערשעהן.

אויסבעסערונגען אין שטייער דעקלאַ ראַציעס.

מ'מעג אין א רעקורס אויף הכנסה שטייער אויס־בעסערען די אָנגעגעבענע ציפערען אין די דעקלאַ ראַציעס (זעזנאַניעס) מ'דאַרף נאָר בערעכטיגען די טעותים.

עקסמיסיעס.

אויך לגבי דירות אין נייע הייזער ווערט אָנגע־וואָגדען דער כלל, אַז פאַר דורכלאָזען 2 צאָהלונגס־ראַטעס דראָהט אנ'עקסמיסיע.

אַזוי ווי דירה־געלד דאַרף מען צאָהלען פאַראויס ממילא קאָן שוין אין אָנהויב 4 חודש (2טען קוואַר טאַל) איינגעקלאָגט ווערען אויף אנ'עקסמיסיע.

שטורמדיגע צייטען

52

ראָמאַן

— אַהאַ, דו ווילסט יוויזען קונצען, זעה איך... האָט סעלים־כאַן זיך צושמייכעלט און, צורופענדיג עטליכע מענשען, וואָס זענען געזעסען פון הינ־טערעגס, האָט ער צו זיי געזאָגט: — הערט נאָר, חברה, אַלי נעמט זיך אונטער אַליין צו נעמען אויפ'ן פערדעל א פאָלקאָווניק — כאַ־כאַ־כאַ!

— מ'וועט איהם דערשיסען, אַז א זאָהן יועט נישט קיין קרעה טון — האָבען עטליכע בעמערקט.

— ניין, אַלי, עס געהט נישט אַזוי, — האָט סעלים־כאַן ווייטער זיך געיועגדעט צו קיביראָוו'ן, עס וועט זיין אַזוי ווי איך האָב געזאָגט: איך וועל דיר געבען צעהן מענשען און דו וועסט מיט זיי אַוועק אין טימיריאַזעיו'ס ווילע.

— זאָל זיין, ווי דיין ווילען איז, כאַן! — האָט קיביראָוו געזאָגט מיט אנ'אונטערטעניגער שטים, זעהענדיג, אַז סעלים־כאַן האָט פיינט צו ענדערען זיינס א בעשלוס אָדער א וואָרט.

ער האָט געהאַלטען, אַז אַנטקעגנשטעלען זיך סעלים־כאַנ'ס א מיינונג קאָן נאָך פיהרען צו שלעכ־טע פאָלגען. קיביראָוו האָט דעריבער בעשלאָסען פון איצט אָן בלינד אויסצופיהרען אַלץ וואָס סעלים־כאַן וועט איהם בעפעהלען. פערפאַלען, אום צו דערגרייכען דעם ציל, מוז מען גרייט זיין אויף אַלעם.

* * *

צומאָרגענס איז קיביראָוו אין דער שפּיץ פון א צעגדליג מענשען אַוועק צו טימיריאַזעיו'ס ווילע. פאַר'ן אַוועקגעהן האָט איהם סעלים־כאַן געזאָגט מיט א שמייכעל:

— נאָר געדענק, אַז דו האָסט אַמאָל געשמעקט פולווער אין דער מלחמה.... סעלים־כאַן יועט דיר נישט מוחל זיין, אויב דו וועסט איהם נישט אַהער ברענגען, דעם דאָזיגען פאָלקאָווניק טימיריאַזעיו, אָבער נאָכמעהר וועט ער דיר נישט מוחל זיין, אויב דו וועסט זיך לאָזען אַריינשיסען א קויל אין זיין קאָפּ... נו, געה און זאָל דיר זיין מיט מזל!

מיט א שווער האַרץ האָט זיך קיביראָוו געלאָזט אין וועג אַריין. כדי עס זאָל נישט פאַלען אויף זיי קיין חשד, זענען קיביראָוו און זיינע מענשען געגאַנגען אָפּגערוקט איינער פון אַנדערען אויף א הונדערט טריט, ווי מענשען יוואָס קענען זיך נישט איינער מיט'ן אַנדערען. זיי האָבען זיך גע־דאַרפט צוזאַמענטרעפען ערשט א פערטעל ווערסט פאַר דער ווילע.

קיביראָוו איז געגאַנגען פערזונקען, אין שיוערע געדאַנקען. ביים דערמאָנען זיך, וואָס איהם שטעהט איצט פאָר, איז איהם א קעלט אַדורך איבער'ן לייב... הם... ווי מאָדנע! — ער דאַרף פאַנגען טי־מיריאַזעוו'ן. ער, דער אָפיציר פון דער צארישער אַרמעי! ער האָט זיך אַליין נישט געגלויבט, אַז ער געהט איצט אויף אַזא שטיקעל „אַרבייט". צי חלום'ט זיך איהם דאָס אַלץ נישט אַמאָל?

ער שטעלט זיך פאַר די שרעק פונ'ם פאָלקאָוו־ניק טימיריאַזעוו'ן, דאָס געוויין און די פערצווייפלונג פון זיין פרוי, די געוואַלדיגע צורודערונג אין די קרייזען פון טימיריאַזעוו'ס בעקאַנטע. און קיינעם וועט גאָר נישט איינפאַלען, קיינער יועט זיך גאָר־נישט קאָנען אַפילו פאָרשטעלען, אַז דער, וואָס האָט געפאַנגען דעם פאָלקאָווניק, איז דער בעקאַנטער אָפיציר קיביראָוו!

ביי דעם דאָזיגען געדאַנק ציטערט־אויף קיבי־ראָוו און ער יוישט זיך אָפּ דעם שווייס פון שטערן.

א פערטעל וויאָרסט פאַר טימיריאַזעיו'ס ווילע פערזאַמלען זיך קיביראָוו און זיינע צעהן מענשען אין א קליין וועלדעל. אַלע זענען זיי בעוואָפענט מיט רעוואָלווערען און ביקסען. איינער פון זיי רייט אויף א פלינק אַראַביש פערדעל. ער דאַרף בעמטן טימיריאַזעוו'ן אויפ'ן פערדעל און אוו

אַוועקרייטען מיט איהם אין סעלים־כאַנ'ס לאַגער.

ס'איז צוועלף אַ זייגער ביינאַכט. אַרום און אַרום איז שטאַרק פינסטער. די ווילע איז פערזונקען אין פינסטערניש. אַ טויטע שטילקייט איז אויסגעצ־שפּרייט איבער דער גאַנצער געגענד. זעהט אויס, אַז די וואַך, יוואָס שטעהט ביים פאָלקאָווניק'ס ווילע, איז אויך איינגעשלאָפען.

קיביראָוו גיט אַ שטילע קאָמאַנדע. עס דוכט זיך איהם, אַז ער מאַרשירט איצט אָן דער שפּיץ פון אנ'אָפּטיילונג סאָלדאַטען. נאָכמעהר: ער האָט דעם איינדרוק, אַז ער מאַרשירט איצט מיט די דאָ־זיגע סאָלדאַטען, כדי צו פערפאַלגען סעלים־כאַנ'ען... נישט איינמאָל האָט ער דאָך דאָס אנגעפיהרט פאַט רולען, וואָס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען נאָכ־צויאָגען דעם בעריהמטען רויבער...

און איצט?... הם... קיביראָוו'ס פּנים צע־שמייכעלט זיך אין דער פינסטער. סעלים־כאַנ'ס מענשען זעהען נישט דעם דאָזיגען ביטערען שמיי־כעל...

מיט שנעלע אָבער שטילע טריט געהען זיי צו דער ווילע. זיי שטויסען זיך אָן אויף צוויי קאָזאַקען, וואָס דרעמלען אויף די פערד. אָבער איי־דער זיי בעוויזען נאָך צו יוערען וואַך און זיך צו כאַפּען וואָס אַרום זיי איז געשעהען, יוערען זיי אַראָפּגעשליידערט פון די פערד, שנעל ווערען זיי געבונדען, מען פערשטאָפּט זיידאָס מויל און נאָכדעם בלייבען זיי ליגען זוי געפענטעטע בהמות פאַר דער שחיטה.

קיביראָוו און זיינע מענשען לאָזען זיך שנעל אין דער ווילע. זיי שפּרייזען אויף די שפּיץ־פינ־גער. איצט זעהט קיביראָוו, אַז ער האָט פריהער סעלים־כאַנ'ען געזאָגט א ליגען. חוץ די צוויי קאָ־זאַקען פאַר דער ווילע, זעהט מען מעהר קיינעם נישט און ער דערצעהלט סעלים־כאַנ'ען אַ מעשה וועגען געהיים־אַגענטען אין אַ סך קאָזאַקען... זעהט אויס, אַז טימיריאַזעוו האָט זיך נישט געריכט אויף קיין איבערפאַל פון סעלים־כאַנ'ען.

קיביראָוו ווייסט גענוי, וואו עס געפינט זיך טימיריאַזעוו'ס שלאָף־צימער. דאָס איז אויפ'ן ער־שטען שטאָק, אין דער לינקער זייט פון דער גע־בײדע. דאָס האַרץ לאָזט איהם נישט טון אַזאַ זאַך: אַריינרייסען זיך אין פאָלקאָווניק'ס שלאָף־צימער און אין דער אָנוועזענהייט פון זיין פרוי, וועלכע איז איבערגעשראָקען צום טויט, אַוועק־שלעפּען טימיריאַזעוו'ן מיט זיך.

אָבער פערפאַלען, ער מוז עס טון. ער מוז אויסטרינקען אַ סך ביטערע בעכערס ביז ער וועט דערגרייכען זיין ציל. קיביראָוו פיהרט איצט מיט זיך אַ שווערען קאַמף. מיט פעסטע טריט לאָזט ער זיך געהן צו דעם לינקען פליגעל פון דער גע־בײדע, וואו עס שלאָפט דער פאָלקאָווניק.

קיביראָוו'ס מענשען רייסען אויף שטילערהייט די שלעסער. אָט איז שוין אָפען די הויז־טיר. אָט געהען שוין דריי מענשען (די רעשט איז געבליבען שטעהן פאַר דער געביידע) אויף די טרעפּ. ביי קיביראָוו'ן יעצט דאָס האַרץ מיט אַזאַ קראַפט, אַז עס דוכט זיך איהם, אַז אָט־אָט וועט עס אַרויס־שפּרינגען...

און אָט זענען זיי שוין נעבען דער טיר פונ'ם שלאָף־צימער. קיביראָוו עפענט פאָרזיכטיג די טיר און שליכט זיך אַריין מיט זיינע צוויי בעגלייטער אינווייניג. ער פיהלט, ווי די הענד ציטערען ביי כדי זיך צו בעהערשען. ער מוז פעסט האַלטען דעם איהם, אָבער ער שטרענגט זיך אָן מיט אַלע כוחות רעוואָלווער אין דער האַנד, אום ער זאָל נישט אַרויספאַלען.

איינער פון זיינע בעגלייטער צינדט אָן אַני עלעקטריש לעמפּעל. אין דעם דאָזיגען מאָמענט כאַפּט זיך אויף דער פאָלקאָווניק. ער גיט זיך אַ ריס פון געלעגער, אָבער דריי אָנגעצילטע רעוואָל־ווערען זענען גלייך געיועגדעט צו איהם:

— נישט ריהרען זיך פון אָרט, אַז נישט שי־סען מיר! — רופט אויס קיביראָוו מיט אַ ציטער־דיגער שטים.

אין דעם מאָמענט גראָבט זיך איין דעם פאָל־קאָווניק'ס בליק אין קיביראָוו'ס געזיכט און ער גיט אַ רוף אויס:

— גאָט מיינער! צי האָב איך אַ טעות? — איך הער דאָך אַ בעקאַנטע שטים!

(פאָרטזעצונג קומט)